

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı 24 Kasım 2020 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, tüm öğretmenlerin 24 Kasım Öğretmenler Günü'nü kutladığına ilişkin açıklaması

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.-Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2017 ve 2018 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

3'üncü Toplantı

24 Kasım 2020 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu saat 15.35'te açıldı.

Komisyon Başkanı Mustafa Savaş, tüm öğretmenlerin 24 Kasım Öğretmenler Günü'nü kutladığına ilişkin açıklama yaptı.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2017 ve 2018 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları ibra edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 19.16'da toplantıya son verildi.

24 Kasım 2020 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.35

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Balıkesir)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz. *

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, tüm öğretmenlerin 24 Kasım Öğretmenler Günü'nü kutladığına ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Toplantıyı açmadan önce Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e başöğretmenlik unvanının verildiği bu önemli günde bizlerin yetişmesinde büyük bir paya sahip olan tüm öğretmenlerimize şükranlarımı sunuyor, her birinin 24 Kasım Öğretmenler Günü'nü gönülden kutluyorum. Terör saldırılarında ve görev başında hayatını kaybeden şehit öğretmenlerimiz başta olmak üzere vefat eden tüm öğretmenlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Toplantıyı açıyorum.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.-Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2017 ve 2018 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bugünkü gündemimizde Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2017 ve 2018 yıllarının bilanço ve netice hesapları yer almaktadır.

Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere toplantımıza katılan kurum ve Sayıştay temsilcilerimizin kendilerini komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Şimdi, sunumunu yapması için sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri ve kamu kuruluşlarının saygıdeğer temsilcileri; Kurumumuzun 2017-2018 yılları hesap ve işlemlerinin değerlendirileceği bu toplantı vesilesiyle sizleri şahsım ve Kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Ben de öncelikle 24 Kasım Öğretmenler Günü münasebetiyle başta Başöğretmenimiz Atatürk olmak üzere tüm bizde emeği olan öğretmenlerimizi saygıyla, minnetle, şükranla anıyorum.

* Coronavirus salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Değerli Başkanım, çok Değerli Komisyon üyeleri; Toprak Mahsulleri Ofisinin görev ve amaçlarından bahsederek hem çalışma alanımızdaki faaliyetler hem de güncel gelişmeler, piyasalara ilişkin değerlendirmeler, bununla ilgili Ofisin yaptığı regülasyon görevleri, önümüzdeki hedefler, bunlardan da bahsederek konuşmamı tamamlayacağım.

Kurulduğundan beri yani 1938 yılından beri seksen üç yıllık bir tarihi olan Toprak Mahsulleri Ofisi, bu süre zarfında gerçekten Türk çiftçisinin hep yanında ve yakınında olmuş ve üretici aleyhine fiyatların düşmesini engellemiş, tüketici halk aleyhine fiyatların yükselmesini dengelemiş, bununla ilgili programlar yürütmüş, ithalat ve ihracatla ilgili çalışmalara katkı sağlamış, dünyadaki üretimleri takip etmiş, bununla ilgili politika oluşturulmasına katkılar sağlamış, gerekli görüldüğü zaman un ve diğer ürünlerle ilgili hibe programları uygulamış ve tabii ki uyuşturucu maddelerle ilgili devlet tekeline yürütmek üzere görevler yapmıştır. Ülkenin ihtiyaçlarına paralel olarak bunun yanında birçok üründe de görev almıştır.

Bugün itibarıyla, Toprak Mahsulleri Ofisinin görev aldığı ürün sayısı, başta hububat ve bakliyat ürünleri olmak üzere 17 ürüne ulaşmıştır. 2018 yılından itibaren bakliyat görevinin de Toprak Mahsulleri Ofisine verilmesiyle özellikle bu alanda ülkemiz çok önemli bir kazanım ve gelir sağlama imkânına kavuşmuştur. Ayrıca biraz sonra bahsedeceğim “özel ürünler” dediğimiz ürünlerden özellikle fındık, kuru üzüm, kuru incir ve bu sene de kuru kayısı görev alanına girmiş ve bu görevleri de ifa eder duruma gelmiştir. Tabii, bizim bu ürünlerle ilgili öncelikli görevimiz şudur: Alım politikalarını oluşturmak ve bu ürünlerin fiyatlarının üretici aleyhine düşmesini engellemektir. Alım fiyatlarını nasıl hesaplıyoruz, nasıl planlıyoruz? Bunu sıklıkla dile getirdiğimiz gibi burada da çok kısa olarak söylemek istiyorum. Alım fiyatlarını, özellikle, üreticinin maliyetleri, ekonomik göstergeler, üretim miktarı, önceki yılların alım fiyatları ve tabii ki dünya fiyatları, hem tüketici fiyatları hem de üreticinin refah payı ve üretimin sürdürülebilmesini sağlayacak kâr marjı gibi çok sayıda faktörü dikkate alarak belirliyoruz. Ayrıca, hasat döneminden önce fiyatları açıklayarak üretici ve alıcı arasında bir seviye belirlenmesine vesile oluyoruz. Hasat dönemindeki arz fazlalığının üretici aleyhine oluşabilecek fiyat dalgalanmalarının da önüne geçmiş oluyoruz. Şunu memnuniyetle görüyoruz ki: Özellikle son yıllarda açıkladığımız fiyatları, başta üretici birliklerimiz, üreticilerimiz, ziraat odalarımız ve tarım sektörünün ilgili paydaşları memnuniyetle karşılamaktadır. Buğday üretimini ve ekimini artırmak için özellikle son iki senedir Bakanlığımızın politikalarında da destekleme miktarları artırılarak üretim teşvik edilmektedir. Bunun yanında, özellikle kırmızı mercimek ürününde Türkiye’nin ihtiyacını daha çok karşılamak için pozitif bir yaklaşım sergilenmiştir. 2020 yılında alım fiyatlarımızı başlıklar hâlinde söylemek gerekirse: Buğday alım fiyatını yüzde 22 oranında artırarak 1.650 TL’ye, makarnalık buğday fiyatını yüzde 24 oranında artırarak 1.800 TL’ye, arpa fiyatını yüzde 16 artırarak 1.275 TL’ye, mısır fiyatını yüzde 16 civarında artırarak 1.325 TL’ye ulaştırmış olduk. Burada şunun altını çizmekte yarar var: Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından açıklanmış olan bu fiyatlar, açıklandığı tarihte yurt dışı piyasalarda bu ürünlerin yani ekmeklik ve makarnalık buğday ve arpa fiyatları 22 dolarken 30 dolar civarında, daha yüksek olarak açıklanmıştır. Bunun dışında, Osmancık çeşidi çeltik fiyatı yüzde 18 artırılarak 3.600 TL’ye ki çeltik fiyatının 3.600 TL olarak açıklandığı gün piyasa fiyatı da 3.600 TL olarak gerçekleşmişti. Az önce bahsettiğim gibi kırmızı mercimekte de 2.500 lira olan bir önceki alım fiyatı seviyesi yüzde 40 oranında artırılarak 3.500 TL/tona ulaşmıştır.

Sayın Başkanım, çok Değerli Komisyon üyeleri; özel ürünlerden bahsetmek istiyorum kısaca; bunlar fındık, kuru üzüm, kuru incir ve kuru kayısı. Bu ürünlerde biz fındıkta 8 defa görev aldık, kuru üzümde 3 defa görev aldık, kuru incirde 2’nci defa görev aldık ve kuru kayısıda bu sene ilk defa görev aldık. Ama bu ürünleri özel ürünler olarak anlamlandırmamın sebebi şudur: Bu ürünler sadece üreticinin hakkı olan ürünler değil, ülkemize çok değerli ihracat katkısı sağlaması sebebiyle

ülkemin de çok yararlandığı ürünlerdir. Dolayısıyla, Toprak Mahsulleri Ofisinin bu ürünlere olan ilgisi ve görevlendirilmesi bu anlamda, üretici kadar ülke menfaatine de katkı sağlamaktadır. Fındıkta özellikle, 2019 yılında 14 liranın altına düşen fındık fiyatları Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından 16,5-17 lira fiyat verilmesiyle önce 16, sonra 17, sonra 18 liralara üzerine çıkmıştır ve üretici hiçbir şekilde mağdur edilmemiştir. 2020 yılında ise Levant kalitesi için 22 lira, Giresun kalitesi için 22,5 lira fiyat açıklanmıştır Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından ve bu fiyatlar piyasadaki beklentilerin son derece üzerinde gerçekleşmiş, Karadeniz'deki tüm fındık bölgelerindeki, fındık üretim illerindeki üreticilerimiz nezdinde büyük memnuniyetle karşılanmıştır. Hakeza, bu fiyatların da üzerinde piyasa şekillenmiş, 23, 24, 25 lira gibi fiyatlarla alıcılar üreticilerimizin fındığını almışlardır. Fındıkta 2019 yılındaki müdahalenin net parasal göstergesini söylemek istiyorum: Karadeniz fındık üreticisinin cebine fazladan net 2 milyar TL bir kaynak girmiştir TMO'nun alım kampanyası dolayısıyla. 2,330 milyar dolar gibi tarihi bir ihracat rekoru gerçekleşmiştir; bu da artı, 300 milyon dolarlık bir ihracat fazlasını ülkemize kazandırmıştır. Tabii, 2020 yılında şu anda fındık fiyatları açıkladığımız fiyatın üzerinde, bize çok sınırlı miktarda fındık gelmekte ama bundan biz şikâyetçi değiliz çünkü üretici, Toprak Mahsullerinin vermiş olduğu fiyatın üzerinde ürününü pazarlamakta.

Yine, kuru üzümde geçen yıl 10 lira, bu sene 12,5 lira gibi bir fiyatla alım fiyatı belirlendi ve üreticilerimiz Toprak Mahsulleri Ofisine önemli miktarda teveccüh gösterdi. Bu arada, TARİŞ'le yaptığımız sözleşme gereği TARİŞ'le de birlikte çalıştık ve üreticilerimizi hem devlet tarafından hem üretici örgütleri tarafından destekleyerek yalnız bırakmadık. Tabii, şunu söylemekte yarar var: Kuru üzümde geçen seneki müdahalemiz ülkeye en az 55 milyon dolarlık ilave bir katkı sağlamıştır döviz olarak.

Kuru incirdeyse geçen sene yaptığımız müdahaleyle en az 10 milyon dolarlık bir ihracat kaybının önüne geçilmiştir. Bu sene incir fiyatları –Sayın Başkanımızın da memleketi- iyi gidiyor, görevimiz var ancak üretici lehine fiyatlar oluştuğu ve geliştiği için fiyat açıklamadık, şu anda da ihtiyaç görünmüyor Sayın Başkanım. 25-30 lira aralığında kuru incir fiyatları devam ediyor.

Kuru kayısıda bu sene ilk defa görev aldık. Uzun yıllar görev yaptığım Malatya'da bu faaliyetin, kuru kayısı alımının gerçekleşmesi Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürü olarak bize nasip oldu, benim dönemime denk geldi, bundan da ayrı bir mutluluk duyuyorum. Bunun için özellikle, TOBB-TMO ortaklığıyla kurduğumuz 5 bin tonluk lisanslı deponun faaliyete geçmesiyle beraber Sayın Bakanımız tarafından kuru kayısı alım fiyatları 21 lira kükürtlü kayısıda, 23 lira gün kuru kayısıda açıklandı ve bize bir miktar ürün geldi ama memnuniyetle görüyoruz ki kuru kayısıda üreticiler bizim fiyatlarımızın üzerinde bir fiyatla pazarlayabiliyorlar.

Tabii, başlangıçta söyledim, bizim önemli faaliyet alanlarımızdan bir tanesi de haşhaş üretimiyle ilgili planlama yapmak, sözleşmeleri yapmak, alım gerçekleştirmek ve bununla ilgili de üretim yapmak, ham madde üretmek. Bu anlamda, haşhaş üretim izni olan illerimizde 520 bin dekar alanda planladığımız şekilde üretim yapıyoruz. Haşhaş çiftçisi şu anda en çok kazanan üreticilerden, çiftçilerden bir tanesidir çünkü dönüm başına 2.500-3.000 TL arası gelir elde edebilmektedirler. Bu sene bir farkındalık yaptık, esasen, iki yıldır haşhaş üretiminde planlamayı biraz değıştirdik. Uzaydan algılamalı sistemle takip yapıyoruz, üreticilerimize Toprak Mahsulleri Ofisinin kendi tohumlarını kullanmalarını tavsiye ediyoruz. Bu, şu anlama geliyor: Geleneksel tohumla binde 4 olan morfin oranı, Toprak Mahsulleri Ofisi tohumuyla yüzde 1,2'ye tekabül etmekte, böyle bir verim artışı sağlanmakta. Bu anlamda şunu söylemekte yarar var: Sınırsız ekimin de önüne geçtik, 30 dekarla sınırladık. Bölgedeki tüm aktörlerle görüşerek 45 bin çiftçinin ektiği haşhaşı 30 dönüm sınırlamasıyla ama yine toplamda aynı alanda üreterek 50 bin çiftçinin üzerinde çiftçinin yararlanmasını sağladık. Haşhaşla ilgili alım fiyatımızı da

ekim zamanı açıklıyoruz. Bu da aslında bütün tarım ürünlerinde hayal ettiğimiz ama şu anda haşhaşa uygulayabildiğimiz... Çiftçimiz ekerken haşhaş kapsülünün Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından kaçtan alınacağını şu anda bilmektedir. Kaçtan alacak? Geleneksel tohumla elde ettiği kapsülü 5 TL/kilogramdan ama Toprak Mahsulleri Ofisinin vermiş olduğu, kullandırmış olduğu tohumu da 6,5 lira/kilogramdan Toprak Mahsullerine satacaktır.

Tabii, bir salgın dönemi yaşıyoruz 2019'un ilk aylarından itibaren. TMO bu dönemde neler yaptı? Sayın Başkanım, kısaca bunlardan bahsetmek istiyorum. Özellikle salgının mart ayında Türkiye'de görülmesiyle beraber gıdaya olan talebin çok olduğu fark edilerek biz öncelikle bundan daha önce, salgın gelmeden daha önce stoklarımızı güçlendirdik, planlamamızı yaptık ve sektörle de görüştük yani bu konuda faaliyet gösteren kuru gıda sektörüyle, sanayicilerle toplantılar yaparak, bir araya gelerek neler yapabileceğimizi araştırdık ve stoklarımızı mart, nisan, mayıs aylarında piyasaya arz noktasında, yüzde 30 ila yüzde 100 arasında piyasaya arzımızı artırdık ama sektörden de şöyle bir taahhüt aldık: Fiyatlarda herhangi bir artış, herhangi bir arz eksikliği meydana getirmeyecek şekilde tedbirli olmalarını istedik. Çok düzenli bir dönem geçirdik ve yeni harman dönemine kadar yani haziran ayına kadar özellikle unlu mamuller, makarna, bakliyat ürünlerinde gerçekten hiçbir fiyat artışı olmadan, piyasada da hiçbir eksiklik hissedilmeden marketlerimizin, bakkallarımızın rafları, dükkânlarımızın rafları hiçbir şekilde boşalmadan bu süreç atlatılmış oldu.

Tabii, pandemi döneminde hayvan yetiştiricilerimize de doksan gün vadeli arpa ve mısır satışlarımız oldu, vade farksız tabii ki. Bu anlamda, yetiştiricilerimizin de büyük memnuniyet gösterdiğini, gördüklerini müşahade etmiş olduk. Ayrıca, evden çıkamama gibi hususları da dikkate alarak E-PTT AVM üzerinden özellikle bakliyat ve pirinç satışlarımızı artırdık, büyük rağbet ve talep geldi; bunu da gerçekleştirmiş olduk.

Dünyada hububat, bakliyat, mısır, pirinç üretimleri, tüketimleriyle ilgili de kısa rakamlar vermek istiyorum. Özellikle -üretim aşamasında ekmeklik buğdayda, makarnalık buğdayda- Türkiye'de ekmeklik buğdayda yüzde 6'ya yakın bir üretim artışı 2020 yılında sağlandı. Gene makarnalık buğdayda önemli bir artış sağlandı, bir önceki senenin aksine yüzde 20 gibi bir üretim artışı sağlanmış oldu. Arpada yüzde 9,2'lik bir üretim artışı gerçekleşmiş oldu. Mısırdaki da rekora giden bir üretim gördük, 6,5 milyon tonla yüzde 8,3'lük bir üretim artışı görmüş olduk. Pirinçte geçen seneki seviyelerde bir üretim yaptık. Nohutta da gene geçen seneki seviyelerde bir üretim yapılmış oldu. Kuru fasulyede çok ciddi bir üretim artışı var, altını çizmekte yarar var, 278 bin tonla bir önceki seneye göre yüzde 23,5'luk bir Türkiye'de kuru fasulye üretimi artmış oldu.

Tabii, bu ürünlerin dünyada ve Türkiye'de fiyatları ne kadar arttı? Sayın Başkanım, çok değerli üyeler; biz Toprak Mahsulleri Ofisi bünyesinde Piyasa Takip ve Dış İlişkiler Şube Müdürlüğümüz aracılığıyla eskiden haftalık takip edilen dünya piyasaları, Türkiye piyasaları şimdi günlük olarak, saatlik olarak hatta takip edilmekte ve gün içerisindeki diğer ülkelerin almış olduğu kararlar, değişiklikler, bize yansıtacak olan sonuçları değerlendirilmekte. Dolayısıyla en başta dünya fiyatlarına baktığımızda ekmeklik buğday, Anadolu kırmızı sert ekmeklik buğday, Türkiye'de geçen yıla göre yüzde 50 artmışken dünyada yüzde 22 oranında artmış; makarnalık buğday, yüzde 31 oranında Türkiye'de artmış, dünyada yüzde 3 civarında artmıştır; arpa fiyatlarında Türkiye'de yüzde 23, dünyada yüzde 17 civarında artış meydana gelmiştir; mısır, Türkiye'de yüzde 51, dünyada ise yüzde 40 civarında bir fiyat artışı göstermiştir. Bu anlamda baktığımızda hem Türkiye'de hem dünyada tarımsal emtia fiyatları, ham madde fiyatları 2020 yılında -çok daha büyük ölçüde- salgının tesiriyle artış göstermektedir. Önemli piyasa gelişmeleri yaşanmaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Genel Müdürüm, hızlandırılım biraz.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Sayın Başkanım, dünyada önemli tarım ürünlerinde piyasa gelişmeleri yaşanmakta pandemi dolayısıyla. Özellikle ihracatçı ülkeler peş peşe açıklamalar yapmakta, sınırlama getirebileceklerini ifade etmektedirler. Özellikle Rusya’da kuraklık sebebiyle bir sonraki yılın fiyatlarına yansıyacak bir tedbir alma teşebbüsü söz konusu. Gene bazı ülkelerin özellikle pandemi dolayısıyla stoklarını güçlendirmeye yönelik çok güçlü ve hızlı ithalat yapmaları, alımlar yapmaları, bunlar önemli göstergeler.

Ben iki konudan bahsetmek istiyorum. Türkiye neden ithalat yapıyor, TMO neden ithalat yapıyor? Birer cümleyle söyleyeyim. Türkiye’nin buğday üretiminin son beş yıllık ortalaması 20,7 milyon tondur, tüketimi ise buğdayda özellikle 19 milyon tondur yani Türkiye’nin tüketimini karşılamayla ilgili bir problemi bulunmamaktadır. Türkiye, 1,3 milyar dolarlık unlu mamuller tarımsal ihracatı gerçekleştirmektedir, mısırdaki ise 600 milyon dolarlık bir net dış ticaret geliri elde etmektedir. Bu anlamda, Türkiye, maalesef ihraç ettiği ürünler için yeterli ham madde üretmediği için, ihraç dâhil olduğundan dolayı, Türkiye olarak ithalat yapıyoruz. TMO neden ithalat yapıyor? Toprak Mahsulleri Ofisi de piyasa dengesi ve düzeni için, stoklarını korumak, stokların piyasadaki beklentiyi karşılayacak şekilde arzını gerçekleştirmek için stoklarını güçlendirmek amacıyla ithalat yapıyor. Öncelikle iç piyasadan, üreticimizden temin ettiğimiz ürünleri daha sonra stoklarımıza takviye yaparak tüketim döneminde yani kasım-mayıs arasındaki dönemde piyasa dengesini korumak istiyoruz.

Bir önemli çalışma başlattık Elektronik Satış Platformu adı altında. Bu –son günlerde özellikle dövizdeki yükselişler- piyasadaki anormallikleri önlemek üzere -bu ekmek fiyatlarına yansıyor çünkü- Elektronik Satış Platformu’muzla piyasaya arz ettiğimiz buğday ürünlerinin takibini yapıyoruz. Fırın ve fırıncı ekmek işletmeleri, un sanayicileri bize unu kaçtan satacaklarını beyan ediyorlar, taahhüt ediyorlar, biz de onlara hak edişlerinin yüzde 50’sine kadar, fiili tüketimlerinin yüzde 50’sine kadar tahsis yapıyoruz ve bunu takip ediyoruz. 150 TL’ler civarına çıkmış olan çuval fiyatları bugün, geçen haftadan itibaren 130 lira seviyesine inmiştir.

Yem ham maddeleriyle ilgili takibimiz var. Bununla ilgili arpa, mısır ve benzeri ürünleri çiftçilerimize veriyoruz, hatta Sayın Bakanımızın talimatıyla bu sene erken başladık, doksan gün vadeli vade farksız arpa veriyoruz; yem maliyetlerini biraz düşürmek için önemli tesirlerini görüyoruz. Bakliyatı söylemiyorum.

Gerek bizim kanunumuzdaki görevlere gerekse Genel Yatırım ve Finansman Programı’ndaki görevlere ve Sayıştay raporlarındaki önerilere göre atıl taşınmazlarımızı kiralama veya satış yoluyla ekonomiye kazandırmak üzere çalışmalar yapıyoruz.

Son olarak, Sayın Başkanım, personel istihdamı noktasında heyeti bilgilendirmek istiyorum. Toprak Mahsulleri Ofisi -bugüne kadar görev yapan tüm arkadaşlarıma şükranlarımı sunarak- bundan sonra gelecek dönemde de çalışacak arkadaşlarımızın yetişmesini sağlamak üzere son iki yılda Toprak Mahsulleri Ofisi bünyesinde çalıştırmak üzere 551 personel alımı yapmıştır. Bunlardan 81 arkadaşımız ziraat mühendisi, 139’u lisans mezunu, 210’u ön lisans, 22’si ortaöğretim mezunu arkadaşlarımızdır. Tabii, merkezde 590 personelimiz çalışıyor, 2.574 personelimiz taşrada çalışıyor. Personelimizden 755 arkadaşımız bayandır -ki yüzde 24’e tekabül ediyor- 97’si işçi, 87’si -1 sayılı cetvele tabi- yönetici grupta görev yapmaktadır.

Sayın Başkanım, sözlerime burada son verirken Komisyon üyesi değerli milletvekillerimize, Sayıştay Başkanlığı mensuplarına, Sayın Bakan Yardımcımıza ve Bakanlığımız birimlerine, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı temsilcilerine şahsım ve kurumum adına teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdüre.

Sayın Bakan Yardımcım, kapanış bölümünde size söz vereceğim.

Şimdi, önerilerin görüşmelerine başlıyoruz. Kurumun 2017 Yılı Alt Komisyon Raporu'nda 1, 2018 Yılı Alt Komisyon Raporu'nda 1 öneri bulunmaktadır.

Şimdi, 2017 yılının 1 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – 2017 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Sayın Başkanım, uygun görürseniz Strateji Başkanımız okusunlar.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Tabii.

Buyurun.

TMO STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRE BAŞKANI AYŞİN ŞENSES – Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer bulgu ve önerilerin yerine getirilmesi için azami gayret gösterilecektir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Böylelikle 2017 yılı önerilerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, 2018 yılı önerilerinin görüşülmesine başlıyoruz.

2018 yılının 1 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – 2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun.

TMO STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRE BAŞKANI AYŞİN ŞENSES – Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer bulgu ve önerilerin yerine getirilmesi için azami gayret gösterilecektir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

Evet, buyurun Deniz Bey, Sayın Vekilim.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Sayın Genel Müdür, değerli bürokratlar; hoş geldiniz.

Öncelikle tabii üst Komisyona çıkan çok fazla bir bulgu olmadığı için -neden çıkmadığını da anlamak zor değil, neticede çoğunluk AK PARTİ'de ve MHP'yle bir araya gelince üst Komisyona da bazı bulgular taşınamıyor- maalesef burada da değerlendirme eksik kalıyor.

Uzun süreli kiralama garantili depolar konusunda ben -şimdi biz, geçmediğimiz köprünün, girmedığımız tünelin, binmediğimiz trenin, inmediğimiz havalimanının ücretini ödüyorduk- bu bulguyu gördüğümde açıkcası bir yandan da şaşırdım. Özellikle bu uygulamanın kaldırılmasıyla ilgili, Sayıştayın, yıllara sâri bir talebi var. Bu konuda neden yavaş hareket edildiğini sormak istiyorum.

Aynı zamanda -yine bulguların arasında kalan- mali verilerle ilgili olarak 2017, 2018, 2019 yıllarında ne kadar kur farkı ödediğinizin bilgisini sizden almak istiyorum ve 2018 Yılı Raporu sayfa 22’de kullanılan kredilerle ilgili olarak bir komisyon bedeli ödendiği yazıyor, 366 bin finansman gideri kısmında yazıyor. Bu komisyon hangi gerekçeyle hangi bankaya ödendi? Bir devlet bankası mı, onu sormak istiyorum.

Bunun dışında söyleyeceğim kısımları geneli üzerinde de söyleyebilirim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Genel görüşmede, evet.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama bir noktayı ifade edip sözümü tamamlayayım.

Burada, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü yetkililerinin görevleri: Ahmet Güldal, Genel Müdür olarak 19/8/2018 tarihinde göreve gelmişsiniz. Cihan Soyer yönetim kurulu üyesi 2019, Aylin Çağlayan Özcan 3/1/2019, Volkan Mutlu Coşkun 11/11/2019, Doktor Osman Yıldız 3/6/2020. Bu Kurumda 2018 yılında ne oldu da böyle bütünüyle büyük bir değişliğe gidildi?

Aynı zamanda da şunu ifade etmek istiyorum: Son bir yılda Bakanlığın verdiği talimatla yapılan bazı uygulamalara Sayın Genel Müdür güzellemler yaptı. On sekiz yıldır iktidarda olan bir partinin bazı düzenlemeleri ve uygulamaları yapmak için on yedi yılı geçirip de son bir yıla sıkıştırması doğru mudur? Siz siyasi yaklaşımlı bir konuşma hazırladınız -önümüze o geldiği için bu sorunun da muhatabı olduğunuzu düşünüyorum- bunun da sizden yanıtını bekliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Sayın Başkanım, USK’ların kaldırılması, sonlandırılmasıyla ilgili öneriyi biz çalışıyoruz, büyük ölçüde de sonlandırdık.

Rakamsal verileri Sayın Vekilimize yazılı olarak bildirelim. “Devlet bankası mı özel banka mı?” dedi, Toprak Mahsulleri Ofisi devlet bankalarıyla çalışıyor. Özel bankadan herhangi bir kredi ödemediğimizi veya finansman kullanmadığımızı ifade etmek istiyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hangi bankalar?

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank, bunlar. Ağırıklı Ziraat Bankasıdır, yazılı olarak da ayrıntısını vereceğiz.

Yönetim Kurulu üyelerimizin 2018 yılından sonra değişmesi tamamen görev sürelerinin bitmesiyle alakalıdır. Dolayısıyla görev süresi biten arkadaşların yerine...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Eskileri emekli mi oldu?

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Üç yıllık görev süreleri oluyor yönetim kurulu üyelerinin, tamamlandıkça başkası atanıyor veya yeniden atanırsa devam ediyor.

Konuşmamda içerikteki ifadeler tamamen faaliyetlerimizle alakalıdır, Bakanlığımızla yürütülen, Bakanlığımız politikalarına uygun olarak gerçekleştirilen faaliyetlerdir. Elbette biz... Ben otuz yıldır Tarım Bakanlığı mensubuyum, Tarım Bakanlığının taşra teşkilatında çalıştım, bu Kurumda da iki buçuk yıldır görev yapıyorum. Elbette hem Bakanlığımızın hem de Toprak Mahsulleri Ofisinin yeni uygulamalarını sizlere sunmak istedim. Amacım herhangi bir siyasi açıklama değildir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır, şimdi geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak cevap verilmesini gerektiren konularla ilgili yanıtlarınızı tutanakların Meclis “web” sayfasında yayımlanmasından itibaren on beş gün içerisinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

Şimdi, ben, geneli üzerine söz almak isteyen üyelerimize söz vereceğim. Tekrar uyarı mahiyetinde: Değerli üyeler, bu sözü ancak bir kere vereceğim, lütfen söz sırası size geldiğinde zamanı da etkili kullanmak adına bütün konuşmanızı yapmanızı istiyorum. Sorularınızı sorunuz, on dakikayla da -tabii ki daha önceki toplantımızda da ifade ettiğimiz gibi pandemi nedeniyle on dakikayla- sınırlandırırsanız seviniriz.

Evet, buyurun Okan Bey.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Genel Müdür ve ekibi; hepiniz hoş geldiniz.

Şimdi, zamanımız da kısıtlı olduğu için direkt sorulardan da başlamak istiyorum ama -geçen Komisyon da söylemiştim- Toprak Mahsulleri Ofisi kurulduğu zaman sloganı “Toprak Mahsulleri Ofisi çiftçinin kara gün dostudur.” Yani siz bu sloganı niye değiştirdiniz? Çok merak ediyorum “Ofis çiftçinin dostudur.” diyorsunuz. “Kara gün dostudur.” lafını niye değiştirdiniz? Kara günler de bitmedi yani, kara gün ciddi anlamda çiftçide devam ediyor.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Kara günde değil, her zaman.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Çiftçi ciddi anlamda sıkıntı içerisinde. 1938 yılında Toprak Mahsulleri Ofisi kurulduğu zaman birçok ürünün tedarikini ve dağıtımını yapıyordu fakat daha sonradan bu kurumları ikame eden birçok kurum kuruldu Türkiye’de, Tarım satış kooperatifleri birlikleri oluştu, FİSKOBİRLİK, TRAKYABİRLİK, ÇUKOBİRLİK gibi. Siz, şimdi, o kurumların görevini devraldınız. Yani aslında sizin göreviniz değilken fındık piyasasına müdahale etmek, üzüm piyasasına müdahale etmek... Tamam, biz de bazen destek veriyoruz ama tarım satış kooperatifleri birliklerini bu Hükümet acaba neden devre dışı bırakmayı tercih etti? Bu son derece yanlış.

Onun dışında çeltikte bu sene tamamen bir fiyasko yaşadınız. Hiç piyasaları takip etmiyorsunuz, piyasada fiyatlar yükselecekken ve ekiliş alanında 100 bin dekarlık bir azalma söz konusuyseniz, birdenbire orta taneli çeltikte 3.200 lira gibi bir fiyat açıkladınız. Fiyatlar 4,5 lirayı buldu. Bakın, siz 3.200 liralık bir fiyat açıkladınız, çok gerisinde kaldınız. Acaba buradaki amaç başka bir şey miydi? Şimdi anlıyoruz ki hasat zamanı, daha kurutmalar devam ederken, siz ithalat kararnamesi çıkardınız ve bu ithalat kararnamesini bütün ürünlerde yapıyorsunuz. Çiftçi tarladan yeni çıkmışken, ürününü kuruturken, ürününün bazısı depodayken, bazısı tüccarın emanetindeyken siz ithalat yapıyorsunuz. 25 Ağustosta 500 bin tonluk buğday ihalesine çıktınız. Yani Toprak Mahsulleri Ofisi artık Türkiye’deki iç piyasayı düzenleyici bir kurum değil bana göre, ithalatı düzenleyici bir kurum olarak çalışıyor ve bunda da sıfır gümrük vergisini siz mi dikte ediyorsunuz yoksa bir komite mi var, Bakanlık mı karıştırıyor yani neden biz hazinemize gelir aktaramıyoruz? Buğdaydaki gümrük vergisi yüzde 135’ti, yüzde 80’e çekildi. Neden biz sıfır gümrük vergisi alıyoruz, neden hazinemize para kazandırmıyoruz? Kaldı ki sıfır gümrük vergisiyle bile dışarıdan pahalıya alıyorsunuz, kendi çiftçimizden 1.650 liraya buğday aldınız, dışarıdan 2.100 liradan aşağıya buğday alamadınız, dolara göre artırıyor. Yani ben bu politikaları anlamakta güçlük çekiyorum, sanırım buradaki birçok arkadaşımız da güçlük çekiyor.

“Pandemi sürecinde bir kıtlık yaşanmadı.” dediniz. Bu, sizin laflarınız değil Bakanın lafları. Tabii, yaşanmadı çünkü depolar ithal ürünlerle dolu. Siz de konuşmanızda belirttiniz, ihracatta yasaklar getirdi birçok ülke, bize mal satmadılar. Siz de getirdiniz yani unda ihracat yasağı yaptınız birkaç

ay, şimdi de diyorsunuz ki “Biz unda ihracatçıyız; 1 milyar 300 milyon dolar un satıyoruz.” ama 2,5 milyar dolarlık buğday satın aldık yani bunun neresi kârlı, ben bunu anlayabilmiş değilim. Dâhilde işleme rejimi kapsamında bunları alıyorsunuz ama vermiş olduğum bir soru önergesinde dâhilde işleme rejiminin sadece bir yılda 45’in üzerinde suiistimalinin olduğunu ve çıktığından bugüne yüzlerce suiistimalinin olduğunu biliyoruz. Yani bu politika iflas etmiştir, Türkiye kendi buğdayını, özellikle durum buğdayını üretmek zorundadır. Türkiye bir durum buğdayı üreticisi ülkeken nasıl ithalatçı oldu, bunu çok somut bir şekilde anlatır mısınız. Yani Amerika ve Meksika nasıl bizim tedarikçimiz oldu, neden Konya, Karaman, Şanlıurfa, Antep gibi durum buğdayı üreticisi bölgeler şu anda üretmiyor, acaba piyasaları mı takip edemiyorsunuz? Zaten desteklemedeki prim sistemi son derece eksik, tamam, 10 kuruşa çıkardınız ama yıllardır 5 kuruştur, şimdi de 10 kuruşun, inanın, hiçbir anlamı kalmadı, ciddi bir destekleme mekanizmasına ihtiyaç var.

Pandemi dönemi devam edeceğe benziyor, kuraklık da Türkiye’yi ciddi anlamda etkiliyor ve etkileyecek, bütün dünyayı etkileyecek. Biz sürekli ithalatçı politikalarla gidemeyiz, bir an önce üretime yönelik politikalara geçmeniz lazım, sizin de kurum olarak Hükûmeti uyarmanız lazım. Hükûmetin içinde yönetim kademesinde sizin kadar da çok bilgili insanlar olduğunu düşünmüyorum; siz en azından bürokrasiden geliyorsunuz, ekibinizi de az çok tanıyorum. Türkiye’nin bir an önce üretim politikalarına geçmesini, üretimi destekleyen politikalara geçmesini, ekilmeyen alanların, 50 milyon dönümlük boş arazinin bir an önce üretime kazandırılması yönünde Toprak Mahsulleri Ofisi olarak Hükûmeti de uyarmanızı istiyorum. Çünkü Türkiye üreten bir ülke, üretmesi gereken bir ülke ve bu pandemiyle de anladık ki biz aslında bu krizden dünyaya mal satarak bile çıkabiliriz. Yani Türkiye şu an bütün ürünlerde net ithalatçı, az önce saydığınız bütün ürünleri biz aslında üretebilirken ithalat yapıyoruz. Baklagillerden bahsettiniz; bir dönem baklagil işine de el atmıştı Toprak Mahsulleri Ofisi, iyi ki el atmış, o zaman ihracatçı oldu ama ondan çok çabuk vazgeçildi, üretime yönelik politikalara geçilmedi. Dolayısıyla ben sizin de bu konuda görevinizi yapmanızı diliyorum. Önümüzdeki süreç ülkeler için daha da sıkıntılı olacak. Nüfusumuz sürekli artıyor; bir de ülkemizde yıllardır önce misafir olan, sonra da artık yerleşen Suriyeliler var, bu kadar fazla bir nüfusa bizim daha fazla üretmemiz gerekli ama bizim ihracatçı bir konuma gelmemiz lazım.

Sadece, bir ayçiçeği örneğiyle konumu bitirmek istiyorum. Bakın, siz sıfır gümrük vergisi uyguladığınız zamanlarda dünyadaki satıcılar ne yapıyor, biliyor musunuz? Hemen ürün fiyatlarını artırıyorlar. Ayçiçeğinde 560 dolara kadar çıktı ki 360 dolardı CIF fiyatları, 560 dolara çıktı, gümrük vergilerini sıfırladılar. Özellikle Bakana yalvardım, sakın sıfırlamayın, fiyatlar artacak, 580 dolara çıkacak dedim, ben yanıldım, 620 dolara çıktı. Sizi de uyarıyorum Sayın Genel Müdür yani bu gümrük vergilerinin sıfırlanması hem devletimize zarardır hem de dünya piyasalarında siz sıfırladıkça bunlar fiyatları artırıyorlar. Yani bunları dikkate alıp Hükûmeti de üretim politikaları konusunda uyarmanızı diliyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ben Deniz Yavuzylmaz’ın söylediğine katılıyorum. Sayın Genel Müdür, aslında siz Zonguldak’ta mühendis olarak başladınız ve otuz yıllık deneyiminizin bu sunumla siyasi bir yön aldığını ve ileride bu partinin herhâlde başka bir kademesinde görev yapmak istediğinizi belirtmişsiniz. Çünkü TMO 1938 yılında kurulduğundan bugüne bir tarih ve pek çok genel müdür, pek çok emek harcayan insan geçmiş ama hiçbiri herhâlde tarihi 2002-2019 yılları arasında sıkıştırmamıştır. Çünkü siz verdiğiniz örneklerde, tamamen unla ilgili, buğday ithalatıyla ilgili, mısırla ilgili verdiğiniz önerilerde, anlattığınız sunumda 2002-2019 yıllarını baz almışsınız. TMO’nun tarihine yönelik

bir durum söz konusu. Aslında burada bence KİT'te bir genel müdür olarak bir sunum yapsaydınız çok daha iyi olurdu; siyasi bir tavır sergilediğiniz konuşmanızdan belli oldu. Ben okuduğumda zaten sunumunuzu acaba siyasi parti temsilcisi olarak mı konuşuyor yoksa Genel Müdür mü olarak konuşuyor, merak ettim.

Şimdi, size bazı sorular yönelteceğim. Sorum şu: Bu buğday ve diğer tarım ürünleriyle ilgili Toprak Mahsulleri Ofisinin bir röntgeninin çekilmesi lazım ve bize verilerin verilmesi lazım. Onlar da şunlar: Yıl yıl belirtmek kaydıyla -mademki 2002 yılını baz aldınız siz, biz de onu alalım baz olarak- 2002-2020 yılları arasında Türkiye'nin ekili arazisi, varlığı ne kadar şekil değiştirmiştir, bunu öğrenmek istiyorum. Yine yıl yıl belirtmek kaydıyla 2002-2020 yılları arasında Türkiye'nin buğday üretimini öğrenmek istiyorum. 2002-2020 yılları arasında buğday alım fiyatı toplam yüzde kaç arttı ve yine bu yıllar arasında 1 çuval unun, 1 ekmeğin fiyatı toplamda yüzde kaç arttı? 2002-2020 yılları arasında buğday ihracatı nasıl oldu, buğday ithalatı ne kadar oldu? 2002-2020 yılları arasında hangi yıl, hangi tarım ürünlerini hangi ülkelerden ithal ettiniz, ithal edilen bu ürünlerle ilgili ayrı ayrı toplamda ne kadar ödeme yaptınız? Madem 2002'yi baz aldınız, ben devam edeyim. 2002-2020 yılları arasında ne kadar buğday ithalatı yapıldı ve bu ithalatlar için ne kadar döviz ödediniz? 2002-2020 yılları arasında Türkiye'nin toplam üretimine, tarım ürünleri ithalatına ilişkin rakamlar nelerdir? Türkiye'nin 2002 yılına kadar ithalata gerek duymadığı ancak 2002 yılından sonra ithal etmek zorunda olduğu ürünler varsa nelerdir? Toprak Mahsulleri Ofisinin 2002-2020 yılları arasında yıllık kârı ve zararı ne kadardır, rakamsal olarak istiyorum. 2002-2020 yılları arasında yapılan ithal buğday alımları için kaç kez ihaleye çıkıldı, kaç kez ihalesiz alım yapıldı? Yine 2002-2020 yılları arasında yapılan ithal buğday alımları hangi firmalar aracılığıyla yapıldı? O firmaların da bir dokümanını verirsiniz memnun oluruz.

Pandemi nedeniyle 2021 yılında buğdayda bir kriz yaşanması söz konusu olabilir mi? 2021 yılında Türkiye'nin buğday üretimini ne kadar öngörüyorsunuz? Yine 2021 yılında ithalatı yapılması planlanan ürünler hangileridir? 2021 yılında ithal edecekseniz, ne kadar buğday ithal edeceksiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Buyurun, Sayın Sarıbal.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Ben de çok teşekkür ediyorum.

Aslında, birkaç soruyla hızlıca başlamak isterim. Birincisi, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü yapan Ahmet Bey, hakikaten içiniz rahat mı? Öncelikle onu sormak isterim, çok önemli bir soru. Nedeni de şudur: Rakamlar verdiniz; 2002 yılında Adalet ve Kalkınma Partisi iktidara geldiği zaman 66,4 milyon nüfus vardı, bugün sığınmacılarla beraber yaklaşık 90 milyon bir nüfusa sahibiz. O günle bugün arasına baktığımızda aşağı yukarı 4 ürün: Mısır, ayçiçeği, 2 ürün daha var, bunların dışındaki ürünlerde yirmi yıllık ortalamalarımızın büyük bir kısmı gerilemiş sadece 4 üründe bir artışımız var.

İkincisi, sizce bir ülkenin gıda stoku, tarım ürünleri stoku ne anlama geliyor? Hakikaten pandemi başladığında Türkiye'nin stokları var mıydı? Özellikle stok, depoculuktan bahsetmiyorum. Stok ne anlama geliyor? Bir ülkenin stokları ne olmalı? Kriz, savaş, ekonomik bunalım vesaire kriz dönemleri ve benzeri, işte hastalık meselesi gibi durumlar...

Üçüncüsü, Toprak Mahsulleri Ofisinin temel amacı üreticiyi mi korumaktır yoksa ithalat ve ithalatı yaparken de yabacı şirketleri korumayı mı hedeflemiştir. Elbette, yabancı şirketlerden ürün alırken yerli ithalat lobilerini de unutmamak lazım.

Dördüncüsü, dünyada var mı başka bir ülke ki kendi çiftçisini uluslararası sermayeyle rekabet ettiren? Daha açık konuşmak isterim, bu, çok önemli, Türkiye tarımı ve gıdası açısından. Örneğin, çok çok konuşulan Amerika Birleşik Devletleri, Kanada; bunlar tarımı 2 açıdan desteklerler; birincisi, üreten çiftçiye desteklerler, insanca bir yaşam, onurlu bir iş üzerinden onların sürekli üretim yapmalarını isterler. Halkının gıda egemenliği ve gıda güvenliği meselesini orada bir devlet politikası olarak, bir hükümet politikası olarak tutarlar. Öbür taraftan da fazla üretimleri -biraz önce bahsettiğiniz gibi özel ürünler meselesini de- ihracatı teşvik ederek desteklerler. Ne demek istiyorum? Dünya borsalarında buğdayın tonu 200 dolardan 190 dolara düştüğünde Amerika'nın ihracatçısı dönüp iktidara "Bizim buğday tonumuz dünya piyasalarına göre 10 dolar yukarıda kaldı, ne yapacağız? Satamıyoruz." dediğinde hükümet devreye giriyor, hemen teşviğini veriyor, ihracatçısını destekliyor. Ve oranın hiçbirinde buğday fiyatı, pirinç fiyatı, mısır fiyatı, diğer fiyatlar dünya borsalarına göre belirlenmez, çiftçisinin insanca yaşayabileceği üretimi, sürekli hâle getirip ve sürekli hâlde tutan ve topraklarını eken bir planlama dâhilinde olur. Dünyada bir ülke var ki Türkiye Cumhuriyeti devleti çiftçisini dünya sermayesiyle, büyük devletlerin ticaret bakanlıklarıyla rekabet ettiriyor. Bu nedenle birinci soruyu sormuştum.

Bir diğer soru da şu: İthalat fazlası, ihracat fazlası... Kısaca şunu söylemek lazım: 2017'den itibaren, özellikle Avrupa Birliği süreci müktesebatından sonra çok önemli gümrük vergileri indirimi geldi. Toprak Mahsulleri Ofisine 2017'den beri zaten düzenli olarak, sürekli miktarları artan sıfır gümrükle ithalat izni verilmişti fakat geldiğimiz bu pandemi süreci ve sonrasında yakın tarihte özel sektöre de buğday, arpa, mısır, mercimek konusunda gümrükler sıfırlandı. Madem çok iyi bir tarım politikasıyla ve iyi bir kurum olarak süreci yönettiniz, eğer 2017 yılındaki gümrükler dursaydı, çiftçimiz de ona göre ürününü içeride ve dışarıda satabilme olanaklarına sahip olabilseydi acaba bugün ne durumda olurduk, tarım politikamız nasıl bir Toprak Mahsulü Ofisi meselesi olurdu ve bugün geldiğimiz noktada uyguladığımız dünya borsalarına göre ithalat rejiminin çöktüğünü düşünüyor musunuz?

Ve, son olarak bir iki rakam vereceğim ama şu soruyu da elbette sormak zorundayım: Temmuzdan bugüne çiftçiden 1.650 liraya aldığınız -ben 1.520 liraya sattım bu arada beyaz ekmekli buğdayımı onu söylemek isterim- buğdayı, 1.300 lira dediğiniz mısırı, 1.300 küsur dediğiniz arpayı acaba temmuzda, ağustosta, eylülde, özellikle ekimde gümrükleri sıfıra indirmenize rağmen kaçta alıyorsunuz? Ekmek fiyatlarının bugün bu rakamlarla satılamayacağını çok iyi biliyorsunuz, fırınların ve un üretenlerin artık tahammülünün kalmadığını benden de daha iyi biliyorsunuz, paçal mekanizmaları artık devreye girdi, paçal da paçalını çıkarmaya başladı. Dolayısıyla, ekmek kalitesi, ekmek denetimleri konusunda da ciddi bir açmazın olduğunu söylemek isterim.

Kısaca, Toprak Mahsulleri Ofisi elbette fındık alsın iyidir, öbürünü alsın iyidir ama madem kamu bu işin içinde olacaktı, madem kamu kuru kayısıdan tutun da fındığa kadar el uzatacaktı, neden önceki kamu iktisadi teşekküllerini yok ettiniz? Bunun ne anlamı var? Yani, görev zararı varsa, var.

Beyaz et meselesine gelince, şu anda son mısır, soya, buğday, arpa, özellikle mısırdaki gümrüğü sıfırlamanızdaki amaç beyaz et üreticilerinin artık tahammülünün kalmaması sonrası bir baskıdan kaynaklanan bir durum mudur? Ne yazık ki "Artık Toprak Mahsulleri Ofisinin yeterli mal alabilecek gücü yok. Biz baş edemedik, hadi özel sektör siz ne hâliniz varsa görün. İşte gümrüğü sıfırladım." demekle mi çıktınız?

Son iki rakamı da vereceğim.

Umarım vaktimi doldurmadım, haksızlık etmek istemem.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Az bir şey kaldı.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Tamam, teşekkür ediyorum.

Şimdi, ithalat ihracat, ithalat ihracat... En başında söyledim, şu anda –Okan Hocam da söyledi- yaklaşık 50 milyon dönüm arazimiz boş ve bunun 35 milyon dönümü 2002 ile 2019, 2020 arasında AKP iktidarında oldu. Buğday... Aslında iyi şeyler de var; dekar başına verim artışı da var; bunlar önemli işler ama bunlar bize ışık veriyor. Bu ışık ne biliyor musunuz? Bu ülkenin çiftçisine, bu ülkenin toprağına, bu ülkenin güneşine ve bu ülkenin gıda egemenliğine, gıda güvencesine önem veriyorsanız, bu topraklarda biz ihtiyacımızı karşılarız demektir. Eğer, 220 kilodan 280 kiloya buğday üretimi çıkmışsa, pirinç üretimi çıkmışsa, dekar başına mısır verimliliği artmışsa bunlar kıymetli şeylerdir ama bunlardan bir ders almak lazım. Mesela, ayçiçeğinde şöyle bir şey yaşıyoruz: 178, 200 kiloya yakın, dekar başına verim gibi bir durumu TÜİK gösteriyor ama bu gerçek değil, böylesine bir durum var. Neden gerçek değil? Benim 50 dönüm yerim var, Trakya Birlik’e üyeyim ama 150 dönümde dışarıdan kiralamışım. Toplam 200 dönüm ayçiçeği üretimini 50 dönüme yazdırıyorum. Yani, böyle de acayip bir durumla karşı karşıyayız.

Son olarak şu ithalat ihracat meselesini paylaşmak isterim. Değerli milletvekili arkadaşlar, iki değerlendirme var. Bir değerlendirme; tarımsal ürünlerin ithalat ve ihracatıyla ilgili. Burada 4 kalem var. Gıda maddeleri, ham maddeler olarak ayrılmış, bunun ithalat ihracatına baktığımızda, 2002’den 2019’un sonuna, hatta yakın tarihe kadar 2020’nin ilk dokuz ayı dâhil 242 milyar dolarlık ihracata karşılık 238 milyar dolarlık bir ithalat var. Dolayısıyla, 3,6 milyar dolarlık bir fazlalık var. On sekiz yıl, üretim birçok alanda yarı yarıya düşmüş, kırmızı mercimek mesela, 880 bin tondan 300 bin tona düşmüşüz ya; mercimek. Kuru fasulye, patates, diğer bütün konular ve şu: Oysa, sadece tarıma dayalı, tarım ve hayvancılık yani küçükbaş, büyükbaş ve buna bağlı arpa, mısır, yulaf, çavdar 111,66 milyar dolarlık ithalatımız var; 81,532 milyar dolarlık da ihracatımız var. Fark 30,134 milyar dolar. Yani biz tarımsal ürünlerde yüzde 100 ithalatçıyız. Şimdi iki değişik; birinde gazoz var, birinde aroma var, birinde gıda maddeleri var, birinde toprak var. Sizin örneklediğiniz gibi yani Toprak Mahsulleri Ofisi çiftçiyle ilgili... Sanayici yapsın, on katını ihraç etsin, çok kıymetli ama yani biz bu ülkede...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Süremizi aştık Sayın Vekilim, lütfen son sözlerimizi alalım.

Evet, Sayın Vekilim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bitiriyorum.

Eğer biz bu ülkede 50 milyon dönüm araziye ekmiyor isek ve tamamen tarımsal girdilerde dışa bağımlı hâle gelmiş isek ve Toprak Mahsulleri Ofisi de bu konuda âdeti -iç piyasayı düzenlemek, çiftçiye korumak falan dediniz, bunların hepsi keşke gerçekleşse anlamlı olsa- gerçekten sadece ithalat konusunda ön almış görünüyor çok net bir şekilde. Dolayısıyla bu tutumunun değişmesi gerekiyor. Bu konuda düşüncelerinizi de elbette almak isteriz. Yani Toprak Mahsulleri Ofisi çiftçinin kara gün dostu olmaktan çıkmış, ne yazık ki ithalat lobilerinin esareti altına ve yabancı şirketlerin kontrolü altına girmiş.

Bu soruyu yazılı sormuştum, cevap alamamıştım. Eğer müdürümüz bu konuya cevap verirse bu yaptığımız ithalatları hangi firmalardan yaptık, nereden yaptık? Sadece bunu, çok oluyor yazalı ama burada yüz yüze söylemekte yarar görüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Gürer.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, Sayın Genel Müdür; özünde tabii Sayın Genel Müdürün sunumu siyasi iktidarın görüşünü yansıtıyor. Bu bağlamda Türkiye’de şu andaki anlayış ve yaklaşım ithalatçı bir yaklaşım, bu yadsınamaz çünkü Sayın Bakan açıklıyor, “Biz ihracatçıyız.” diyor ama ihrac ettikleri ürünler narenciye, fındık, üzüm ama aldığımız hububat, bakliyat. İşin özü biz temel gıda maddelerinde dışa bağımlıyız. Bunun nedenleri çok yönlü değerlendirilebilir.

Sayın Genel Müdür, ben öncelikle şuradan başlamak istiyorum: Toprak Mahsulleri Ofisi mayıs ayında çiftçiden ne kadar hububat aldı? Yani ne kadar buğday aldınız? Çünkü siz biraz evvel de söylediniz “Makarnalık buğday 1.800 lira.” dediniz, “Ekmekliği 1.650 lira.” dediniz ama 25 Ağustosta 2.450 liradan makarnalık buğday getirdiniz, ekmekliği de 1.800 liradan ithal ettiniz. Ama bunları yurt içine de “1.950 liradan makarnalığı, 1.775’ten de ekmekliği ekim ayında vereceğiz.” dediniz. O zaman bu yurt dışından 2.450 liradan getirdiğiniz makarnalık buğdayı 1.950 liraya iç piyasaya verirken aradaki farkın oluşmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Niye bizim çiftçimizden bu fiyatlarla alım yapmadık? Sayın Cumhurbaşkanı 4 Mayıs’ta hububatta ton başına destekle beraber 230 lira prim verileceğini açıkladı. Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde 100 liralık buğdaya bir destek var. Alan bazlı gübre, mazot sertifika, tohum desteklerini de ekliyorum. Bu 230 liralık prim ve desteği ne yazık ki burada bulamıyorum. Yani açıklanan destekteki değişim de bu anlamdaki farklılığı gösteriyor.

Öncelikle tabii, genelde hububatta 2,5 milyon hektara yakın bir daralmamız var. Ortalama 18-20 milyon aralığında buğday üretiyoruz ama 8-10 milyon ton da her yıl ithal buğday getiriyoruz. Şimdi, söylerken böyle güzel anlatılıyor, deniyor ki: “Dâhilde işleme rejimi kapsamında geliyor, onu burada una, makarnaya çeviriyoruz, yurt dışına satıyoruz, Türkiye para kazanıyor.” İyi, buna itirazımız yok. Peki çiftçi burada ne oluyor? Çiftçi burada unutuluyor. Kim anımsanıyor? İthal çiftçi anımsanıyor. Yani yabancı çiftçinin ürettiği ürünü getirip Türkiye’de işleyip “Bunu sattık.” diye övünmek yerine neden kendi ülkemizin 2,5 milyon hektarda ortadan kalkmış olan buğday ekim alanında ekim yapıp bu açığını kapatma yoluna gitmiyoruz. Doğru, verimimiz artmış. Verimimiz artmış, buğday açığımız 10 milyona yakın net olarak var çünkü o dâhilde işleme rejimi kapsamındaki getirdiğiniz buğdayı eğer Türkiye’de üretsek bizim çiftçimiz kazanacak. Biz alana gidiyoruz, Toprak Mahsulleri Ofisinde çiftçiye diyorum ki: “Niye buğday vermiyorsun?” “Abi, onun şartları var, ayağıma gel diyor, sıraya sokuyor, ödemede problem var.” “Peki, bu tüccara verdiğinden para kazanıyor musun?” diyorum, “Ben işi döndürüyorum. Boşa kasnak çeviriyoruz.” Çünkü şu anda kuru tarımda dönümde 278 kilo falan buğday elde ediliyor, TÜİK verileri de onu gösteriyor, varsayalım ki 300 kilo. 3 dönümden yaklaşık 1 ton buğday elde ediliyor. Kiralıksa arazi ve kiraç bir arazinin ton maliyeti 1.560 lira civarında. Bunun içinde kâr falan yok zaten. 60 lira mı, 65 lira mı çiftçinin burada bir kazancı oluyor ama çiftçi, kendi yaptığını içine katmadığı, emeğini koymadığı, gelir-gider hesabını yalnızca ödeyeceği kredi borcuna göre baktığı için bundan başka da seçeneği yok, buğday ekmeye devam ediyor.

Şu anda peşin parayla onu vermesinin nedeni de tohum alabilmek, ilaç alabilmek, gübre alabilmek, yani işi döndürebilmek. Çok acı bir şey, Türkiye mercimeğin ana vatanıydı. Şimdi Kanada’ya verdik biz tohumu, Kanada’dan mercimek alıyoruz ama düşündürücü olan şu: Türkiye’nin kaliteli mercimeğini yurt dışına satıyoruz, ithal, Türk mercimeğinden daha düşük olanı Türkiye iç pazarına veriyoruz. Bizim insanımız daha kaliteli mercimeği yemeyi hak etmiyor mu? Para kazanacağız diye kendi ülkemizin kaliteli mercimeğini yurt dışına satma anlayışı nasıl bir yaklaşım? Yani para için kendi insanımıza ikinci sınıf mercimek kalitesini sunmayı doğrusu yadırgıyorum. Bunları sizinle niye paylaşıyorum? Biraz evvel söylediklerinizle Sayın Cumhurbaşkanını sizler yönlendiriyorsunuz. Acaba diyorum, verdiğiniz bilgilerde Türkiye gerçekleriyle ve yıllara dayalı deneyiminizle doğruların yansımaları sağlansın da

örneğin, buğdaydaki tarımsal alandaki daralmayı, bakliyatta nohudu mesela ben sormuştum Sayın Bakana, dedi ki: “Biz Tarım Bakanlığı olarak nohudu ithal etmiyoruz.” TÜİK’e baktık, 95 bin ton nohut ithal edilmiş. O dönemde nohut bütün köylerde depoda duruyordu.

Yani şimdi, anlayış ve yaklaşım olarak... Patates olayına getireyim işi yine çünkü patatesi konuşmazsam olmaz. Şimdi, bakın, Toprak Mahsulleri Ofisi olarak neleri alıyorsunuz? Alımını düşündüğünüz fındık, kuru üzüm, bunun gibi ürünler, kayısı; mutlaka alınsın ama bunlar zaten yurt dışına satılabilen ürünler. Bir de Türkiye’de üretilip de pazar payı olmadığı için tüccara mahkûm olan patates var. Toprak Mahsulleri Ofisi geçmişte patatesi almıştı ve bunu da depolayıp sonra satmıştı. Şu anda maliyeti 1 lira olan patatesi 60 kuruştan Toprak Mahsulleri Ofisi alabilir, beş ay boyunca da Türkiye piyasasına vererek piyasayı da dengeleyebilirdi. Patatese geldi mi yoksunuz. Yurt dışına satışı olan ürünlere gelince de “Biz bunu yaptık.” diye anlatıyorsunuz. Esas olan, çürüme durumunda olan ürüne de bakmanız değil mi? Toprak Mahsulleri Ofisi geçmişte patatesin alımını yaptı, yine yapabilir.

Bakın, Tarım Kredi Kooperatifi... Şimdi ona bir misyon yüklendi ama Sayın Berat Albayrak’a sordum ben. “Tarım Kredi Kooperatifine Ziraat Bankası ticari işletme faizi niye uyguluyor, çiftçi kuruluşu değil mi?” dedim. Yanıt aynen şu: “Evet Tarım Kredi Kooperatifi, çiftçi kuruluşu değildir, ticari işletmedir.” Peki ticari işletme olunca ne yapıyor Tarım Kredi Kooperatifi? Bakanlar kurulu kararıyla, “Çiftçiye yüzde 9’dan fazla faiz uygulanamaz.” deniyor ya, onu “kaynak kullanım bedeli” altında ticari iş yeri için uygulanan faizlerin kalanını oraya yansıtıyor. Yani Toprak Mahsulleri Ofisi elimizde bu işleri yapabilecek doğru dürüst kalan bir kurum ama biraz önce Sayın Vekilim söyledi: “Kara günü kaldırıldı.” Çünkü Toprak Mahsulleri Ofisi benim memleketim Bor’da idari binalarıyla ofislerinin hâli 2006’da kapatıldı. Satıldı, görseniz içiniz acır, harabeye döndü. Oysa o bizim için bir güvencydi, çiftçi için bir güvencydi, bir umut ışığıydı. Yani ülkemizde Toprak Mahsulleri Ofisi eğer çiftçinin yanında olacaksa ve kamucu yaklaşımla, iktidar sorunlara çözüm üretecek bir yaklaşıma yeniden yönelecekse bunlar için en başta yapması gereken, Toprak Mahsulleri Ofisi yeniden çiftçinin yanında var kılmak. Yani alıma girmeyeceksiniz, ithalattan başka iş yapmayacaksınız “Piyasayı dengeliyorum.” diyeceksiniz, tüccarın lehine dengeleyeceksiniz -çünkü alana gitmezseniz o, tüccara yarıyor- böyle sorunların varlığını sürdüreceksiniz; bu, olumlu bir durum değil. Bakınız, bazen arkadaşlarımız söylüyorlar, 2002’yi örnekliyorlar hep, ben de 2002’de 1 ton buğday satınca çiftçi ne kadar altın alır diye baktım ve bunu da açıklamıştım, 33 gram altın alıyormuş; şimdi 1 ton buğday sattığı zaman çiftçimiz 3 gram altın alıyor, aradaki 30 gram altın ortadan kalkmış gelir olarak. Bu şekilde devam ederse önümüzdeki süreçte hububat ekiminde sorunlar artacak.

Sizin bir açıklamanız var -yanılıyorsam düzeltin- basına verdiğiniz “Yıl sonunda buğdayın, hububatın fiyatının ne olacağını ben de bilmiyorum.” Çünkü dövizdeki oynamayla yurt içi piyasası olabildiğince dengeyi bozmuştu ve ithal ettiğiniz buğdayın fiyatı ile Türkiye borsalarındaki buğdayın fiyatı kafa kafaya gelmişti. Bakınız, eğer bir destek, katkı sağlayacaksanız çiftçideyken ürüne destek sağlayın. Yani tüccara geçtikten sonra, büyük araçlar ürünleri aldıktan sonra Toprak Mahsulleri Ofisinin dengeleme gibi bir işlevi olacağına, başlangıçta çiftçiye kaynak aktarın ki o çiftçi gelecek yıl daha bir umutla toprağa sarılsın.

Şimdi, ekim zamanı bitmek üzere -bazı bölgelerde tamamlandı, bazılarında bitmek üzere- kurak da gidiyor; e, şartlara bakıyorsunuz, ağır çünkü bugün buğdayın, arpanın tohum fiyatı, satış fiyatının neredeyse 1 kat üstüne çıkmış durumda. Bunun yanında, teknolojik olarak da yeterli destek sağlanmıyor. Çok acı bir şeydir, cumhuriyetin ilk yıllarında Mustafa Kemal Atatürk, süne zararlısını toplayana ücret veriyordu, bunu bu şekilde engellemeye çalışıyordu. Demokrat Parti döneminde uçaklarla süne mücadele yapıyordu. 2006 yılında son uçak kalktı, süne için çiftçiye iki yıl ilaç bedeli verildi, şu an

süne zararlısı için dahi çiftçi ilacı parayla almak durumunda kalıyor. Onun için, bütüne bir baktığımız zaman, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürü olarak Sayın Cumhurbaşkanına sunum yaptığımızda çiftçinin gerçek anlamda perişan olduğunu, kredisini ödeyemediğini, icralık olduğunu, yeterli desteğin verilmediğini, fiyatların yurt dışındaki çiftçiye korumak için sağlanan kadar olmadığını söylemenizi temenni ederim.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Genel Müdürüm, kıymetli hazırun; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, sunumu dinlediğimiz zaman ben şunu gördüm: Türkiye’de her şey yolunda, hiçbir problem yok, her şey güllük gülistanlık “Biz bu işi daha iyi nerelere götürürüz?” gibi şeyleri konuşacağız gibi ama burada hepimizin tespit ettiği bir şey var. Sayın Genel Müdürüm, tarım alanları daralıyor yani ekilen alan miktarı -biraz önce rakamlarla da ifade ettiler- daralıyor. Aynı şekilde, çiftçilik yaş ortalaması da yükseliyor. Bugün çiftçilerin yaş ortalaması aşağı yukarı 55’in üzerinde yani insanlar çiftçilik de yapmak istemiyor. Bütün bu işler ortadayken size göre ortada bir problem yok mu? Yani hem ekim alanları daralıyor, insanlar bu işe ilgi duymuyor hem de vatandaş bu işle uğraşmıyor. Hâlbuki, en temel hedefimiz şu olmalı: Savunma sanayisi ne kadar stratejikse gıda sanayisi, tarım sektörü de o kadar stratejiktir, o kadar önemlidir dolayısıyla her hâlükârda desteklenmesi lazım. Hatta, özellikle, belli ürünlerde şuradan biliyoruz: Mesela, pirincin Japonya’da, Çin’de birim fiyatların bile çok üzerinde yani dünya fiyatlarının çok üzerinde çiftçisinden satın alındığını biliyoruz. Mesela, hemen burnumuzun dibindeki Orta Doğu’ya bir dönemler biz tavuk satamıyorduk, Fransa özellikle, tavuk üretimini desteklemek açısından tavuk satıyordu. Yani sonucu şu: Muhakkak suretle çiftçi desteklenmeli. Biz çiftçimizi yurt dışındaki çiftçilerin rakibi yapamayız, bunlarla hiçbir zaman... Tamam, serbest piyasa ekonomisinde bazı şeyleri gündeme getirebilirsiniz ama hiçbir zaman Türk çiftçisinin rakibi yabancı üreticiler olamaz. Diyorsunuz ki: Buğday fiyatını 1.650 liradan açtınız, yurt dışında da 2.100 lira ile 2.400 lira arasında değişen fiyatlarla ithal ediyorsunuz. Bunu anlamak mümkün değil. “Dâhilde işleme rejimi” deyin, alıyoruz, satıyoruz, öğütüyoruz; peki, bunu Türk çiftçisi üretemez mi? Yani bunun üzerine kafa yormak lazım.

Biz cumhuriyetin ilk yıllarında bütün sanayisini tarım ürünleri üzerinden elde ettiği gelirlerle yapan bir gelenekten geliyoruz. Ama bugün ihracatta tarımın payı -tahmin ediyorum- yüzde 10’ların altında yani toplam ihracatımızdaki rakam. Sayın Bakanın ifade ettiği rakamlara göre 17-18 milyar dolarlık tarımsal ihracatımız var, 11-12 milyar dolar civarında da ithalatımız var, tarımsal üretimden elde ettiğimiz fayda 5 milyar dolar gibi. Sağ olsun, zaten Tarım Bakanını da anlamak mümkün değil, o da damadın ikizi gibi her yerde dolaşıyor; o oradan gitti, o da başka taraftan giderse herhâlde çiftçi de rahatlar diye düşünüyoruz.

Burada da kesinlikle ve kesinlikle bizim çiftçimizin üretimi bilmezliğinden değil, siyasi politikalardan dolayı çiftçinin bu hâle düştüğünü düşünüyorum ben. Mesela, fındık üretiminde bizim kendi bölgemizden örnek vereyim, ben Samsun Milletvekiliyim, Türkiye’nin en fazla fındık üretiminin yapıldığı alan. Biraz önce “22,5 liradan fiyatı açtık.” dediniz ama bugünkü fiyatlar 25-26 lira mertebesinde diyorsunuz; iyi, güzel ama Sayın Gürer’in de bahsettiği gibi, fiyatların artış döneminde daha çok aradakiler yani arada alıp satan tüccar parayı kazanıyor. Bölgesel düşündüğünüz zaman her alanda böyledir, fındık için diyelim ki Samsun’da böyledir, buğday için Adana’da böyledir. Yani üretim

dönemlerini çiftçi zaten iple çekiyor; hasılat olacak, elde ettiği gelirle de borçlarını ödeyecek. Mesela Samsun'da her şey fındığa endeksli; düğün fındığa endeksli, elektrik faturası, su faturası, telefon faturası, her şey. Dolayısıyla, o günkü hasılatı zaten çiftçi darda bekliyor, fiyat açıklanır açıklanmaz da elindeki ürünün aşağı yukarı yüzde 70'ini, 80'ini tüccara satıyor. Şimdi piyasada fiyatları artıran yine bunlar. Yani tüccarın uluslararası arenadaki hareketleri veyahut da kendi arasındaki alışverişleriyle piyasa yükseltiyor.

Biz bunu da ham satıyoruz. Bugün Türkiye'de üretilen fındığın önemli bir kısmını zaten yabancılar alıyor. Hâlbuki biz bunu sanayi ürünü hâline getirdiğimiz zaman en az 3-4 katı daha yüksek rakamlarla ihraç etme şansımız var. Yani devletin bu tür yan sanayilerini oluşturması lazım ki biz ham madde satmayalım. Her alanda böyle bu, sadece fındık için değil. Yani Türkiye daha çok ham madde ihraç etmek yerine mamul madde ihraç etmeli diyoruz, fındıkta da bu iş böyle.

Tabii, en büyük sorunlardan biri depolama -fındık için söylüyorum- lisanslı depoculuk meselesi, Samsun'da ciddi problem. Yani yeterli seviyede depolama alanı yok. Dünyadaki ürünün yaklaşık yüzde 64'ünü biz üretiyoruz ama bu övünmemiz her geçen gün düşüyor. Yüzde 70-75'ler civarındaydı, artık üreten sayısı, pazara giren oyuncu sayısı artmaya başladı, böyle giderse bizim de bu manada rakamlarımız düşecek gibi. Dolayısıyla, buna ciddi oranda sahip çıkmamız lazım çünkü neticede bu, 15-16 tane vilayeti etkiliyor; ta, Kocaeli'den Rize'ye kadar bütün coğrafyayı etkiliyor fındık üretimi. Burada buna dikkat çekmek isterim; mesela, lisanslı depoculuk konusunda herhangi bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz? Yine, diğer bir sorum: Şu ana kadar, 2002'den bu tarafa daralan tarımsal alanlarımız ne kadar? Şimdi, bununla beraber, bir miktar, özellikle bu seçim öncesi, biliyorsunuz, büyükşehir belediyelerini kim alacak diye soruyordun ya Sayın Gürer, belediyeler alıp satıyor; soğanı aldı, patatesi aldı, depolara baskın yaptı, meydanlarda belediyelerimizin hepsi güzel çadırlar kurdular ve bunları aldılar ve sattılar.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – “Eski dönem” diyeceksin ona.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Yani çok çok eskilerde kaldı, iki yıl gibi oldu.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Karşılıklı konuşmayalım.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

Yani merak etmeyin alıcısı çıkar. Dolayısıyla temel gıda maddelerinin ithalatına... Mercimeğin ithalatı olsun, fasulyenin ithalatı olsun, burada var rakamlar yani biz bunları ithal eder hâle gelmişiz, hakikaten bunlar tümüyle irdelenecek konular.

Yine, buna benzer, bizim Samsun Vezirköprü bölgesinde özellikle kenevir ekimi var, bu ekim yapılıyor. Şimdi, burada üretici elde ettiği ürünü ne yapacağını bilmiyor. Aslında bu tür üretimleri planladığınız anda bununla ilgili sanayilerin de oluşması lazım. Yani bir sürü ilgi alanları var, şöyle bir baktığımız zaman, işte, eczacılık sektöründen tutun bir sürü alanda var ama nasıl olacak, bunu kim yapacak? Mesela, kâğıt sektöründe, oksijen sektöründe, ip, urgan, biyopolimer maddeler, enerji, ilaç, gıda, petrokimya, inşaat sektöründe inanılmaz alanı var ama Vezirköprü'deki insanlar bu ürünü şu an topladılar, ne yapacakları konusunda bir fikirleri yok. Yani devletin bunun yanı sıra sanayisini de oluşturması lazım.

Yine, haşhaş konusu vardı, işte binde 3-4'tü, bugün dünya ortalaması yüzde 3'ler civarında. Bununla ilgili bir çalışmanız var mı? “Şu an 1'leri yakaladık gibi.” diyorsunuz. Yani Toprak Mahsulleri Ofisi sadece alıp satmanın dışında bir miktar da çiftçiye bu tür AR-GE faaliyetini de yapması lazım. Özetle şunu diyebiliriz: Yani girdi fiyatlarında biz gerçek manada çiftçiye desteklersek, hiç merak etmeyin,

sizin dışarıdan herhangi bir ürün almanıza ben ihtiyaç kalacağını düşünmüyorum. Yani özellikle gübre fiyatı geçen yıl ekim ayında en fazla 82 liraydı, bugün 110 lira. En basit girdilerden bahsediyoruz. Aşağı yukarı yıllık 10,63 oranında Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi'ne göre bir artış var. Yani neticede mazot fiyatı ortada. Bu girdi rakamlarını düşürdüğünüz sürece hiç şüphemiz olmasın ki Türk çiftçisi de üretir, üretmek zorunda; onu size söyleyeyim. Üretmediği takdirde... İktidara geldiğinizde 2 milyon civarında insan sosyal kurumlardan besleniyordu, şimdi 7-8 milyon civarında insan sosyal kurumlardan aldıkları desteklerle hayatlarını idame ettiriyorlar. Hâlbuki bugün gerçek manada çiftçi desteklenirse, üretim desteklenirse insanların bulunduğu yerlerde bu işi çözerlerse en azından göçü de önlemiş olursunuz, sanayiye de desteklemiş olursunuz.

Şimdi, yine, ihracat rakamlarının arttığından Sayın Bakan bahsetmişti. Bugün genele baktığınız zaman yani Konya kadar yüz ölçümü bulanan Hollanda'nın toplam yaptığı tarımsal ihracatlar 100 milyarın üzerinde. Bizim de sadece 17 milyar civarında. Bunun övünülecek hiçbir tarafı yok. Dolayısıyla çiftçinin net bir şekilde desteklenmesi lazım.

Bazen zaman zaman ekmek fiyatlarına müdahale ediyoruz. İl hıfzıssıhha kurulu "Ekmeği şundan satamazsınız, bundan satamazsınız." diyor. Ben bir firincılar odasını ziyaretine gittim, o kadar çok kalem söyledi ki -yani biz bir "ekmek" deyince sanki un, tuz, su bundan oluşan bir şey- anlatınca 70 tane girdiden bahsetti yani kiradan başladı, elektrikten başladı, elemandan başladı, vergisinden başladı, yazdı, çizdi dedi ki: "İl hıfzıssıhha kurulunun bu rakamlardan haberi var mı ki bu fiyatları belirliyor?" Dolayısıyla vatandaşa ucuz ekmek yedirmenin yolu, il hıfzıssıhha kurullarıyla bu fiyatlara müdahale etmek değil, onların girdilerinde gerekli indirimler yaparsanız en temel gıda maddesi olan ekmeği de vatandaş ucuzaya yer.

Benim söyleyeceğim, eğer inşallah önümüzdeki dönemde... Bir de çiftçilerin alacağı da var tabii ki. Toplam bütçenin belli bir oranını da -yüzde 1 civarındaydı bildiğim kadarıyla yani toplam gayrisafi millî hasılanın- bunları da ödemedik. Çiftçinin borçları var, o da bir taraftan devam ediyor.

Aynı şekilde, mesela, bugün buraya gelirken Samsun Asarcık'tan İsmet Koç aradı, dedi ki: "Her şeyi planladınız, borçları yapılandırdınız ama Tarım Kredi borçlarıyla ilgili Meclis herhangi bir yapılandırma yapmadı." Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçlarımız ciddi problem. İşte, bugün faiz yükseliyor, dolar düşüyor, dolar gidiyor... Sayın Bakan istifa etti, dolar düştü; Sayın Cumhurbaşkanımız çıktı, bir konuşma yaptı, dolar yükseldi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Süremizi aştık Sayın Vekilim.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Tamam, toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Dolayısıyla arkadaşlar, bütün bunlar tabii ki çiftçimizi de etkiliyor. Ben yeniden bir tarım politikasına yani özellikle Toprak Mahsulleri Ofisinin alımlarla ilgili, üretimle ilgili şöyle yeniden bir yapılanmaya, planlamaya ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Değişen ve gelişen şartlara göre buradan başlarsak mesafe katedeceğimizi düşünüyorum.

Çalışmalarınızdan dolayı da başarılar diliyorum, Allah yardımcınız olsun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Subaşı.

YAVUZ SUBAŞI (Balıkesir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, Toprak Mahsulleri Ofisimizin değerli yöneticileri, hazırın; bugün 24 Kasım, benim de çok yakın dostum, arkadaşım maalesef öğretmen olarak PKK tarafından 1994 yılında katledildi, şehit edildi. Başta Mustafa Gümüş arkadaşım olmak üzere, Aybuke Öğretmeni, Necmettin Öğretmeni, Şenay Öğretmeni, isimlerini hatırlayamayacağımız bütün öğretmenlerimizi, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'le birlikte saygıyla, rahmetle anıyoruz.

Şimdi, Toprak Mahsulleri Ofisinin üretiminin sürdürülebilirliği, teşvik amaçlı ürünlere yapılan müdahaleler, alım fiyatlarının hasat döneminden önce açıklanması...

Ben de tabii ki Balıkesir Milletvekili olarak öncelikle görüşlerimi ifade etmek istiyorum. Arpa, mısır, çeltik olmak üzere, ben Balıkesir çiftçilerimiz ve üreticilerimiz adına teşekkür ediyorum. Özellikle Marmara Bölgesi'nin en büyüğü olan, Balıkesir'deki geçtiğimiz ay açılışını yaptığımız bu lisanslı depoculukla ilgili olarak hem çeltik hem mısır hem de arpa üreticilerinin, çiftçilerin memnuniyetini burada ifade etmek istiyorum ve bunların, ülkem adına, tüm bölgelerde olmasını temenni ediyorum.

Tabii, biz Türkiye olarak çok büyük bir devletiz. Pakistan, Suriye, Filistin, Somali, Yemen gibi ihtiyacı olan ülkelere TMO eliyle yapılan yardımlardan dolayı gurur duyduğumuzu ifade etmek istiyorum, sizleri yürekten alkışlıyorum.

Şimdi, burada -en son Ekim 2020 olarak- fenolojik değerlendirme raporunuzu okudum, inceledim, bölgem adına istifade ettiğimi ifade etmek istiyorum. Şu eleştiriyi de yapmak istiyorum: Sayın Genel Müdürüm, Sayın Bakanım; TMO'nun biraz PR çalışması yapması gerektiğini, TMO'nun ne olduğunu ve ne olmadığını... Hatta, kendi sosyal medya hesaplarınıza bakarsanız, onlardan da PR çalışması ihtiyacını kendiniz göreceksiniz.

Yine, ikinci önerim: Kendi alt birimleriniz olan illerde ve ilçelerdeki temsilcilikler de sizin üst düzeyde yaptığımız gayretli, fedakâr çalışmaları çiftçilerimize, üreticilerimize ne derece sunuyorlar, arz ediyorlar, bilgilendiriyorlar; bununla ilgili de testvari bir çalışma yapmanızı öneriyorum. İşte, az önce de ifade edildi -Sayın Cumhurbaşkanımıza defalarca söylendi- bizim 1 ton, 2 ton, 3 ton buğdaya veya 1 milyon ton buğdaya -siz hatta bu işin yetkilisisiniz, her şey elinizde, tüm veriler- ihtiyacımız yok. Ama ben mali müşavirim, ihraç kaydıyla ithalat vardır, ihraç kaydıyla satış vardır. Başta İtalya olmak üzere, makarnalık buğdayın ne kadarını ithal ettiğimizi, ne kadar para verdiğimizi, ne kadar fiyata sattığımızı lütfen sosyal medyanızda, reklamasyonlarda, kamu spotlarında defalarca anlatın ki -lütfen, burada biz bir birimize bakıyoruz- milletin aklını karıştırmayalım. Bu "Açlıktan ölüyoruz, buğday ithal ediyoruz." edebiyatı lütfen olmasın.

Bu duygu ve düşüncelerle çalışmalarınızda başarılar diliyorum. İnşallah daha iyi... Mükemmel normalin, iynin rakibidir, düşmanıdır. Biz mükemmeli, daha iyiyi hedefliyoruz. AK PARTİ milletvekilleri olarak biz, bu hedefler noktasındaki çalışmalarınızda, elimizden gelen her türlü gayreti yapacağımızı ifade ediyorum.

Saygılarımı, teşekkürlerimi sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Durmuşoğlu.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Tarım Bakan Yardımcımız, Sayın Genel Müdürümüz ve heyeti, Sayıştay mensuplarımız, değerli Kurum temsilcileri; ben de hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında kutsal olduğu kadar mesuliyeti de yüksek bir mesleği icra eden, yurdumuzun her köşesinde fedakârca çalışan öğretmenlerimizin 24 Kasım Öğretmenler Günü'nü kutluyorum. Başta Başöğretmen Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere... Görevi başında şehit düşmüş olan öğretmenlerimize Rabb'imden rahmet diliyorum. Ahirete irtihal eden öğretmenlerimize de rahmet dilerken hayatta olanlara, emekli öğretmenlerimize de sağlıklı, sıhhatli, hayırlı uzun ömürler diliyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün görüşmekte olduğumuz Toprak Mahsulleri Ofisimizin 2017-2018 yıllarına ait hesap ve işlemlerinin değerlendirileceği bu toplantının hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Öncelikle, başta hububat ve bakliyat olmak üzere faaliyet alanına giren tarımsal ürün piyasalarını düzenleyerek üretici ve tüketicuyu koruyacak tedbirler almak, olağanüstü hâl stoku bulundurmak, afyon ve uyuşturucu maddelere konulan devlet tekeli işletmek, üretici, sanayici ve tüketici memnuniyetini sağlamak amacıyla yapmış olduğunuz çalışmalar için Toprak Mahsulleri Ofisimize teşekkür ediyorum.

Üretimi teşvik etmek amacıyla son üç yıldır faaliyet alanımıza giren ürünlerin müdahale alım fiyatlarını hasat döneminden önce açıklıyor olmanızdan dolayı da özellikle tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum. Bunu zaman zaman da -ben de bir Çukurova çocuğu olarak, Çukurova bölgesinin Osmaniye Milletvekili olarak zaman zaman da- dile getirdik, son yıllarda bu anlamda ciddi bir memnuniyet oluştu, bu anlamda teşekkür etmek istiyorum.

Ülkemizde depo açığının giderilmesi amacıyla kurum tarafından 2016 yılında başlatılan özel sektöre uzun süreli kiralama yöntemiyle lisanslı depoculuk kriterlerine uygun hububat depoları yaptırılması konusunda da ciddi teşvikleriniz oldu, bu anlamda da tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum.

Yapılan uygulamalarla -fiyatlardaki artış oranlarıyla- üretici memnuniyeti sağlanmış. Tarımda sürdürülebilirlik ve kaliteli üretimin teşvik edilmesinin, kurumunuzun misyonu gereği, önümüzdeki zamanlarda da devam etmesini umuyorum, diliyorum.

Toprak Mahsulleri Ofisi olarak, AFAD ve Türk Kızılayının iş birliğiyle, ihtiyaç sahibi ülkelere -mesela Pakistan, Filistin, Somali, Yemen, Suriye gibi ülkelere- 429 bin ton unu yardım olarak gönderdiğiniz öğrenmiş bulunuyoruz, memnuniyetle bunu burada görmüş olduk. Ayrıca, Filistin'e de nohut gönderme yönünde birtakım çalışmalarınızın olduğunu buradan görmüş olduk. Bu yardımlar sayesinde sadece ülke sınırları içerisinde değil, bölgesinde ve tüm dünyada öncü ve lider bir devlet olduğumuzu da ortaya koymaktayız.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından ilk kez 2019 yılı hasat öncesi açıklanan fındık müdahale alım fiyatları sayesinde fındığın taban fiyatının sektörde bir istikrar oluşturduğunu ve bu istikrarın fındık fiyatına olumlu yönde yansıdığını görmekteyiz. Geline süreçte, Toprak Mahsulleri Ofisi fındık üreticisinin can simidi ve sigortası olmuştur. Her sene Genel Kurulda da çok fındık tartışması olurdu ama bu sene fındık tartışması duymadık.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Bekle, bekle.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Çünkü her siyasi partiye mensup milletvekili arkadaşlarımızda demek ki bu konuda da büyük bir memnuniyet oluştu yani.

Ayrıca Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından geçen sene ilk defa başlanan kuru incir alımlarının bu sene de devam edecek olması memnuniyet verici olup çiftçimize ve üreticimize büyük katkı sağlayan bu girişim için de Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı sunuyorum. Destekleri için Tarım ve Orman Bakanımız Bekir Pakdemirli ve TMO Genel Müdürümüz Ahmet Güldal Bey'e de ayrıca teşekkür ediyoruz.

Toptan satışların yanı sıra paketlenmiş ürünlerin de -perakende satışların devam etmesi sayesinde- vatandaşlara uygun fiyatta kaliteli ürünlerin ulaştırılmasının satış ofisleriyle daha fazla devam etmesini temenni ediyorum.

Sözlerime son verirken yapmış oldukları başarılı çalışmalardan dolayı başta Toprak Mahsulleri Ofisinin Genel Müdürü ve tüm çalışanlarını ve yöneticilerini kutluyorum. Bundan sonraki çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTUFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Erdoğan.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; şu an KİT Komisyonunda Toprak Mahsulleri Ofisimizin 2017 ve 2018 hesapları konuşuluyor. Çok kıymetli katkılar yapıldı. Öncelikle, ben eski bir Hazine Müsteşarlığı çalışanı olarak Hazine gözüyle kurumsal kapasite üzerine birkaç şey söylemek isterim. Sevgili Başkanım, bizim bu KİT'lerin yönetim kurullarının oluşmasıyla ilgili bir sorununuz var. Şimdi KİT'in yönetim kuruluna bakıyorum:

Kerim Üstün burada mı?

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Şu an Bakanlık Strateji Başkanı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bakanlık Strateji Başkanı.

Burada mı peki? Yönetim Kurulu üyesi mi?

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Yok, hayır. İdari görevdeyken unvanı varmış.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yönetim Kurulu üyesi olurken Tarım Bakanlığında iç denetçi mesela.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Şu anda iç denetçi.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Arkadaşlar, bir bakanlığın iç denetçisi, denetlediği ve ilgi alanına giren kurumlarda yönetim kurulu üyesi olmaz ama idari göreve geçtiğini söylüyorsunuz. İç denetçiliği ünvanı var. Eğer iç denetçiye uygun değil çünkü o uluslararası denetim standartları vardır, denetçinin bağımsızlığı durumu söz konusudur.

Şuna bakıyorum, mesela İbrahim Bey bizim zamanımızda hazineciydi, İbrahim Bey de burada galiba, İbrahim Sepici, Hazine ve Maliye Bakanlığı Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdür Yardımcısı. Yani Dış Ekonomik İlişkiler çok önemli bir yerdir. Bir, Aylin Çağlayan Özcan, Tarım ve Orman Bakanlığı AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürü. Şimdi biz, KİT yönetim kurulu üyeliklerini Hazine ve Bakanlık üst personeline bazen ek bir maaş sağlaması üzerine kullanıyoruz. Arkadaşlar, KİT yönetim kurullarının bu şekilde oluşturulması doğru değil. Bakın, bu kurumun... Az sonra geleceğiz, verimliliğin ne kadar önemli olduğu, planlamanın ne kadar önemli olduğu, mesleki uzmanlığın ne kadar önemli olduğunu az sonra ben de işaret edeceğim, konuşmacılar da işaret etti.

Değerli arkadaşlar, ziraat odalarından biri gelsin, üniversitelerden biri gelsin ve biz Hazinesin bürokratlarına, Tarım Bakanlığının bürokratlarına daha yüksek ücretler ödeyelim çünkü çok ağır sorumluluklar alıyor olabilirler ama bunu o ücret skalası içerisinde yapalım. Biz tutup da yönetim kurulu üyeliklerini sadece ek bir ücretmiş gibi düşünersek, böyle şey tasarlırsak, böyle kafalar

oturtursak -hazinenin pay sahipliğinden gelen ilişkiyi bir köşeye koymak üzere söylüyorum- doğru yapmış olmayız. Onun için KİT yönetim kurullarının oluşmasını bir daha düşünmeliyiz. Zaten uzun zaman yönetim kurulu üyeleri de atanmamış buraya.

Şimdi gelelim kuruluşun amacına. Kuruluşun temelde amacı hububat, afyonla ilgili görevleri de var ama hububat. 2 tane temel misyonu var: 1) fiyat düşüşlerine karşı üreticiyi koruması gerekiyor. 2) fiyat yükselişlerine karşı tüketiciyi koruması gerekiyor. Şimdi bunu yaparken, bu bir sanayi üretimi değil, bu bir tarımsal üretim ve tarımsal üretim iktisatta King kanununa tabidir. Yani ürünün miktar artışları fiyatta ani düşüşlere, miktar düşüşü de ani yükselişlere yol açabilir.

Şimdi, konuştuğumuz piyasanın bir tarımsal piyasa olduğunu düşünürsek bu piyasa üzerinde, bu piyasanın özelliklerine bağlı olarak Toprak Mahsulleri Ofisi üzerine konuşmalıyız ama bu konuşmayı yapabilmek için alt bilgilerini almamız gerekiyor. Şimdi bu kadar ihalesi var, benim en son Kamu İhale Kurumunun internet sitesinde gördüğüm Dreyfus kardeşler diye bir grup vardı, bir sürü ihale bunlara veriliyordu.

Özellikle dış alımlar konusunda raporda bilgi yok, sizde bilgi yok, bu sizin ticari sırrınız olamaz. AK PARTİ milletvekillerinden şunu rica ediyorum: Son dönemde bürokrasiden size bir ticari sır öğretildi. Eğer o yönetim kurulunun, o bakanın özel şirketiye ticari sırrı vardır ki o ticari sır da... Ticari sırrın tanımı Ticaret Kanunu'nda yapılmış. Şimdi buraya bakıyoruz ihalelerle ilgili bilgi yok, ticari sır. Ona soruyoruz, bankayla ilgili soracağız, ticari sır. Arkadaşlar böyle ticari sır olmaz ve şunu da samimiyetle söylüyorum: İktidarların gelip gidici olduğunu artık siz de görüyorsunuz, sizin için söylemiyorum, bütün iktidarlar için böyledir. Ama bir dönem sanki betonlaşmış gibi düşünüp bunlara göz yumuldu ya, yarın öbür gün buralar aynı zamanda soruşturma komisyonuna dönecek ve bu soruşturma komisyonuna döndüğünde bu işlemlerin "ticari sır" diye kim saklanmasına sebebiyet vermişse hem vicdanen hem hukuken sorumlu olur. Ben bir şey var demiyorum ama olmaması ciddi bir büyük şüphe doğuruyor. İhalelerle ilgili, dış alımlarla ilgili nasıl bir şey olmaz? Ben bu listeyi istiyorum. Bu, benim Anayasa'dan gelen yetkim. Bütün dış alımların ihale yöntemleriyle birlikte, 1 milyon lira ve üzerindeki dış alımların ihale usulleriyle birlikte listesini rica ediyorum.

Şimdi, gelelim kurumsal kapasite meselesine. Kurumsal kapasiteyi bir haşhaş örneğiyle vereceğim. Şimdi, Sayın Genel Müdür söyledi, arkadaşlar biz dünyada haşhaş üretiminin yüzde 45'ine sahibiz ama rapordan bir paragraf okuyacağım size: "Son beş yıllık morfine eş değer opiyat ham madde üretimine ilişkin ortalama dikkate alındığında, Türkiye, dünya yasal haşhaş ekim alanları içerisindeki yüzde 45'lik paya sahip olmasına rağmen, morfine eş değer opiyat ham madde üretimi bakımından yüzde 15'lik paya sahiptir." Yüzde 45'ine sahibiz, yüzde 15'ini üretebiliyoruz; demek ki bir verimlilik artışıımız var. Toprak Mahsulleri Ofisi ne yapmış? Bu verimi artırmak için çaba göstermiş, tohumluk vermiş ama hâlâ tam veremediği için bu verimliliği artıramamışız. Verdiğimiz tohumlukta da dünya standardını hâlâ yakalayamıyoruz. Bizim genel anlamda tarımda bir verimlilik sorunumuz var. Şimdi, ben ne yazık ki işte yine söylüyorum, yönetim kurulu oluşması açısından söylüyorum, ben bu konuda konuşacağım ama uzmanı falan değilim. Ama benim gibi uzman olmayan birini konuşturacak seviyedeysek bu ülke kalkınamaz. Arkadaşlar, yine söylüyorum, verimlilik bir tarım teknolojisi işi. Bizim tarım teknolojisini yükseltecek en önemli kurum üniversitelerimiz. Üniversitelerin durumu ortada. Hem üniversitelerin durumu kötü, kötüsü bizden iyi olmasına rağmen kurumla ilgisinin ne kadar olduğunu bilmiyoruz. En azından yönetim kurulunda üniversiteden akademik kökenli, tarımsal teknoloji kökenli birinin olması -Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürü Yardımcımız ki Hazine oranın sahibidir, Tarım Bakanlığına nezaketsizlik olmasın diye söylüyorum, arkadaşımız diye söylüyorum- bunun burada olması bunu sağlayabilirdi. Şimdi, sizin verimliliği artırabilmeniz için ölçek ekonomisi gerekiyor. Sonuçta küçük

çiftçiler var, ölçek ekonomisi gerçekleşmeyince ölçek ekonomisi kimde oluyor, tüccarda oluyor. Tüccar ölçek ekonomisi güçlü olduğu için Tarım Bakanlığına bastırıyor. Peki, çiftçilere nasıl ölçek ekonomisi çıkaracaksınız? Kooperatiflerle. Kooperatiflerle ilgili bir şey var mı? Hayır, yok. Birey birey küçük küçük çiftçiler var karşımızda. O küçük çiftçileri ya birleştireceğiz ya birleştireceğiz, birleşmiyorsa biz koruyacağız ama bu mekanizmaya baktığımda ciddi şekilde tüccar, ithalatçı ve büyük üreticiler korunuyor aynı şeyde olduğu gibi; ihraç amaçlı ithalatın desteklendiği gibi. Şimdi, amacımız ne orada? Ya dış piyasada bisküvi satacak. Bizim ihracatçımıza bir avantaj, bir “favor” yapmak istiyoruz ama biliyoruz ki bir sürü bisküvi üreticisi ihracat diye aldığı unu iç piyasaya satıyor. Raporda tespit yok ama böyle bir sürü olayın olduğunu biliyoruz. Sayıştaydaki denetçiler en çok güvendiklerim benim, kişisel olarak da en çok güvendiklerim. Peki, Sayıştay mekanizması bunu sağlıyor mu? Hayır, sağlamıyor çünkü Sayıştay mekanizması bunu sağlamamak üzere kurulmuş; büyük ihtimalle denetçi rapor yazdığında rapor okuma komitesinde o rapor budanıyor, budanmasa bile denetçi üstünde bir baskı var. Peki, denetçi bunu görmezse bize doğru bilgiyle gelemiyor. Bize doğru bilgiyle gelemese biz de buralara millet adına doğru şeyler söyleyemiyoruz, günün sonunda az gelişmiş bir ülke oluyoruz, az üreten bir ülke oluyoruz ve az gelişmişlik, az üretkenlik bizim gelirimizde bir düşüklük olduğu için de ne yapıyor? Günün sonunda insanımız yoksul, çiftçimiz yoksul; o, mercimeğinin fiyatını karşılayamıyor; bu, mercimek alamıyor, hadi bakalım ithalat yapalım. İthalat eskiden yapıyorduk, kur düşüktü. Diyelim ki kur 2 liraydı, 1 dolara mercimek ithal ediyordunuz, 2 liraydı. Şimdi, kur oldu 8 lira, ithal etseniz bile bizden pahalı. Yani bu hataların bizim için bir sonu yok, bu memleket için bir sonu yok. Şimdi, öyle bir dengeye geldiniz ki lisanslı depoculuk iyi bir şey, olması gerekiyor çünkü King kanunu var. Yani ürünü siz kaliteli depolayıp kaliteli nakledebiliyorsanız tarımsal üretimde fiyat mekanizmasını dengeleyebilirsiniz. Ama ben depolamayla ilgili işleri okuduğumda -yani Sayıştay tespitlerine dayanarak söylüyorum- haberiniz yok depolardan. Size biri geldiği zaman depoları gördüğünüz anlaşıyor. Bir de niye bu kadar özel sektör? Özel lisanslı depoculuk yani kamunun hiç mi rolü olmayacak. Arkadaşlar, bakın, serbest rekabete bırakılacak işler var. Mesela, ihaleler serbest rekabete bırakılabilir. Siz ihaleyi serbest rekabete bırakmayıp çiftçiye serbest rekabete bırakıyorsunuz. İhalede rekabet yok, çiftçi serbest rekabette, Fransız devletini yanına almış, Fransız çiftçisiyle mücadele etmek zorunda. Allah aşkına, tamam, orada teknoloji de çok yüksek ama Fransız devletinin verdiği teşviki verebiliyor muyuz ki biz Fransız çiftçisiyle mücadele etme durumuna gelelim.

On dakika sürem içerisinde bitiriyorum. Burası teknik bir komisyon, doğru bilgi alırsak doğru işler yapabiliriz, doğru işlerle de memleketi külliyen kalkındırabiliriz.

Hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Karaman.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan Yardımcım, TMO’nun Değerli Yönetim Kurulu Başkanı ve üyeleri, Sayıştayımızın Kıymetli Grup Başkanı ve uzman denetçiler, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının değerli temsilcileri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum, hoş geldiniz.

24 Kasım Öğretmenler Günü’nü kutluyorum.

TMO’nun hububat ve yem piyasalarına müdahalesi... Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 4 Mayıs’ta yani hasat döneminden bir ay önce hububat fiyatlarını açıklandığında üreticiler, sanayiciler, üretici örgütleri açıklanan fiyatları memnuniyetle karşıladı, hiçbir kesim tarafından olumsuz bir açıklama

gelmedi. Kaldı ki tarımı bilen insanlar için izaha gerek olmayan konu şudur ki: Bütün dünyada hasat dönemi fiyatlar düşer, hasat sonrası artar; üreticilerimizin çoğu yüksek piyasa fiyatlarından faydalandı. Bu konularda TMO'nun yaptığı çalışmaları tebrik ediyorum, kutluyorum.

Genel Müdürümüzün konuşması biraz siyasi algılandı. Ben Genel Müdürün konuşmasını çok beğendim; teknik ve doyurucu bir konuşma yaptı. Elbette ki Bakanlığın siyasi çalışmalarını da takip edecek, Genel Müdürlük bunu gerektiriyor. Bakanlık, gerçekten AK PARTİ iktidarında neler yaptığını açıklıyor. Bunların içerisinde gayrisafi yurt içi hasıla da 2 katına çıktı, ihracat da 4,18 kat arttı, ne zaman, iktidarı döneminde. Bitkisel üretim yüzde 25 arttı, fındık, incir, kiraz, ayva, kayısıda dünya 1'incisiyiz. Buğday mamulleri ihracatında dünya 1'incisiyiz. Bunları söylemek zorunda. Elbette ki milattan önceyle kıyaslamayacak yani bir yerle kıyaslayacak, onun için ben tebrik ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; un ve ekmek piyasalarında yükselişlerin olduğu bir dönemde TMO'nun müdahalesiyle önemli bir regülasyon sağlandı. Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürümüz kamuoyuna açıklamasını biraz önce paylaştı. Bu açıklamaya göre çuvalı 150 TL seviyesine çıkan un fiyatları Toprak Mahsulleri Ofisinin uygun fiyatla yüksek miktardaki satış yapması sayesinde 130 TL seviyesine geriledi. Bu, tamamen yeni bir sistem uygulamasıyla gerçekleştirilmiş. Şöyle ki TMO tarafından oluşturulan elektronik satış platformu üzerinden piyasaya uygun fiyatla un satışı yapacak un sanayici işletmelerine ekmeklik buğday tahsisinde öncelik verilmekte, devletimiz tarafından piyasa fiyatlarının altında verilen ekmeklik buğdayın fırıncı esnafımıza daha uygun fiyatlarla gitmesi için ayrıca elektronik satış platformu üzerinden fatura takibi de yapılmaktadır. Böylece 83 milyon nüfusumuzun en temel ihtiyacı olan ekmek fiyatlarının artmasının önüne geçilmiştir. Bu önemli çalışmalar için de teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yem fiyatlarıyla ilgili olarak Tarım Bakanımız duyurmuştu; TMO stoklarındaki arpalar doksan gün vadeli vade farksız şekilde uygun fiyatla besici ve yetiştiricilere satışa açıldı. Yem fiyatlarının yükseliş gösterdiği bir dönemde yem ham maddelerinden arpanın özellikle besicilerimize daha ucuz satılması ve vadeli verilmesi hayvancılıkla uğraşan çiftçilerimizi memnun etti. Ekim ayında ve kasım ayında yaklaşık 200 bin ton arpa çiftçilerimize intikal etti. Toprak Mahsulleri Ofisi yem fiyatlarına bir diğer müdahaleyi de önümüzdeki günlerde yetiştiricilerimize mısır satışı yaparak gerçekleştireceğini açıkladı. Bildiğiniz gibi mısır yem için de önemli bir maliyet unsurudur. Özellikle kanatlı sektörünün en çok kullandığı yem hammaddesi mısırdır. Mısır fiyatlarının normale dönmesi bütün ülkede olduğu gibi seçim bölgem Erzincan'ı da yakından ilgilendiriyor. Çünkü Et ve Süt Kurumuna ait Türkiye'nin en modern tavuk kombinası Erzincan'da. Yem maliyetlerinin düşürülmesiyle bu sektörde üretim yapan hemşehrilerimizin de maliyetleri düşecek ve daha fazla kazanacak. Bunun için de Sayın Bakanımıza ve Genel Müdürümüze özellikle teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, TMO son yıllarda özellikle tarımsal ihracatımızda çok önemli yeri olan fındık, kuru üzüm, kuru incir, kuru kayısıda alım yaparak hem üreticilere destek olmuş hem de ülkemiz ekonomisine yaklaşık 400 milyon doların üzerinde katkı sağlamıştır. Hem üreticimiz verilen alım fiyatlarından memnundur hem de ülkemiz daha çok kazanmaktadır. Üretici ve tüketici açısından piyasa oluşturmadaki hayati rolünü başarıyla yerine getirdiği için Sayın Bakanımıza, Bakan Yardımcımıza ve TMO Genel Müdürü ve ekibine çok teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Tan.

AHMET TAN (Kütahya) – Sayın Başkanım teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, Sayın Genel Müdürüm, çok değerli hazırun; ben de sizlere hayırlı akşamlar diliyorum. Akşamın bu saatine kadar, toplantımız uzun sürdü.

Ben, çok uzun uzadıya konuşmayacağım ama rahatsızlık duyduğum birkaç şeyden bahsedip konuşmamı tamamlayacağım.

Öncelikle, Sayın Sarıbal’a, Sayın Ömer Fethi Bey’e ve Aykut Bey’e teşekkür ediyorum; usul, yöntem açısından çok hoşuma giden bir konuşma yaptı CHP’li milletvekillerimiz ama bazı arkadaşlarımızın üslubunda ve tavrında biraz ortamı germeye matuf bir ifade tarzı hissettim, bundan da üzüntü duydum işin doğrusu. Yani, bazı arkadaşlarımız Genel Müdürün siyasi bir söylemle burada, sunuşunu yaptığını söyleyerek, itham ederek sözlerine başladı, bazı arkadaşlarımız Hükûmetin içerisinde bu konuları bilen birilerinin olmadığını ifade ederek konuşmasını tamamladı ama madem ki burası teknik bir Komisyon olarak addediliyor yani bu üsluptan da biraz teknik tarafa geçilmesinde fayda olduğunu görüyorum.

Tabii, ben konuşmamın başında söyleyecektim ama... 24 Kasım Öğretmenler Günü’nü tebrik ediyorum ama bugün farklı bir şey daha duyduk. Sayın Kılıçdaroğlu da bütün Türkiye’yi geren ve bütün öğretmenleri de üzen -zannediyorum bütün öğretmenleri üzmüştür- bir konuşma yaptı. İktidarın peşinden giden bütün öğretmenler hakkında “Onları ben öğretmen olarak görmüyorum.” diye bir ifade kullandı. Böyle bir ifadeyi kabullenebilmem mümkün mü?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Şimdi, az önce söylediklerinizle şimdi söyledikleriniz çelişiyor beyefendi.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Güzel başladınız ama Genel Kurulu buraya taşıyorsunuz. Olur mu böyle bir şey ya! Genel Başkanımız burada mı şimdi, size cevap versin?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sapla samanı karıştırdığınızın farkındasınız her hâlde.

AHMET TAN (Kütahya) – Ben hiç sapla samanı falan karıştırmıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Arkadaşlar lütfen...

Sayın Tan, Sayın Aygun; lütfen karşılıklı konuşmayalım.

AHMET TAN (Kütahya) – Ya, müsaade edin, ne zamandır siz konuşuyorsunuz, bununla alakalı bir tane cümle kullanmadık o kadar laf söylediniz de yani.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Buyurun konuşmanızı yapın, nasılsa biz de konuşacağız.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yanlış anlamayın, sizi üzme istemeyiz ama şunu söyleyeyim...

AHMET TAN (Kütahya) – Estağfurullah. Müsaade eder misiniz Aykut Bey?

Yani bu tarz, artık bu partinin silüeti midir? Yani her tarafta biz gerilmek zorunda mıyız?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sen kendi kendine gerilmişsin yani öyle bir şey yok.

AHMET TAN (Kütahya) – Ama bu cümleler benim cümlelerim değil.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Sertel lütfen...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sen orada gerilmişsin buraya gelmişsin.

AHMET TAN (Kütahya) – Biraz önce bahsettiğim cümleler benim cümlelerim değil.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ya, neler söyleniyor Genel Başkanımız için.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Sertel, lütfen karşılıklı konuşmayalım.

AHMET TAN (Kütahya) – Biraz önceki cümleleri kullanırken beyefendi biz bir şey söyledik mi?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sıkıntı yani burası teknik Komisyon.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bakan, teknik bir Komisyon deniliyor ama burada bulunmayan Sayın Bakanlarımız için de burada atıfta bulunuluyor ama lütfen.

AHMET TAN (Kütahya) – Ya, lütfen ya! Konuşacağım bazı şeyler vardı ama onları artık daha sonra konuşayım. Mademki ben de geriye gibi görünüyorum, onu germeme adına konuşmayacağım ama artık Türkiye’nin gerilime ihtiyacı yok arkadaşlar.

Hepinize hayırlı akşamlar diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Tan, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Zeybek.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan Yardımcımız, Toprak Mahsulleri Ofisinin Genel Müdürü ve yöneticileri hepinizi sevgi ile saygıyla selamlıyorum.

Bugün, ülkemizin üretimde en yüksek verimliliği arz etmesi gereken, üretimde en yüksek ürünlerin elde edildiği ve gıdanın Toprak Mahsulleri Ofisinin destekleriyle, alımlarıyla ve teşvikleriyle, sübvansiyonlarıyla beslendiği bir ülke olmasını temenni ederdim ama tabii gelmiş olduğumuz noktada ülkemizdeki tüm ürünlerin dışarıdan ithal edildiğini, yeterli tonajda üretim sağlayamadığımızı...

Ben, burada Sayın Genel Müdürümüzün bir gazetede çıkan -İstanbul Ticaret Odasındaki- bir yazısını okumak istiyorum: “Türkiye’de buğday sıkıntısı bulunmadığını belirten Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürü Ahmet Gündal 2020 rekor tahminlerinin 20 milyon 500 bin ton civarında olduğunu söyledi.”

Sayın Genel Müdür, 2000’li yıllarda, 1990’lı yıllarda bu ülkede ortalama 22 milyon, 20 milyon, 21 milyon ton buğday üretiliyordu yani o günden bugüne ben “Ya, biz desteklerimizle, farklı farklı yöntemlerle, projelerimizle buğday üretim rekoltesini artırdık.” demenizi isterdim. Bir de şu demeci vermişsiniz gene “Daha önceki yıllarda dekara 400-500 kilogram ürün alınırken buğdayda, şimdi 800-900 kilogram alınıyor.” Ya, ben şimdi hayret ediyorum, bundan yirmi yıl önce bu ülkede ortalama 20 milyon ton buğday üretiliyorsa bunun 40 milyon tona çıkması lazım arkadaş, burada bir tezatlık var. Yani, bu ülkenin gerçeklerini lafla baymayalım, laf ebeliğiyle ülkenin gelmiş olduğu noktada bizi aldanır duruma düşürebilirsiniz ama gerçekler de ortada. Bunu yapmayalım Sayın Genel Müdürüm, gerçekleri olduğu gibi anlatalım, biz de olan gerçeklerle beraber size ne kadar katkıda bulunmamız gerekirse şurada hep beraber... Hiçbir siyasi parti ayrımı yapılmadı çünkü burada bir siyasi parti ayrımı yok. Buğday herkese gerekli, üretim herkese gerekli. Bu ülkenin üretimi ile tüketimini hep beraber sağlıyoruz, o zaman hep beraber olmamız gerekiyor ama ne yazık ki sanki burada siyaset yapılıyor gibi bir eleştiri yaptı arkadaşlarımız, bu konuda “Siyaset yapılıyor.” diye ama siyaset işte... Şimdi, buradan geçmemiz gerekiyor.

Şimdi, Sayın Bakanım, Genel Müdürüm; bundan otuz yıl, kırk yıl öncesi buğday üretiminde ülkenin kırsalına ve taban toprak yapısına göre bu ülkenin genelinde bir ekim yapıldı. Bu ekim yapılırken kara saban ile atla, o eski traktörlerin bulunduğu dönem içerisinde, hatta tarım araç ve gereçlerin gelişmediği 1990’lı yıllarda, 2000’li yıllarda biz bu ülkede 20 milyon ton buğday, 4 milyon, 5 milyon ton arpa üreten bir ülke durumundaydık ama bir adım ileri gitmediğimiz gibi... Yine de, bunu bir siyasi politika olarak söylemiyorum, yeniden bu üretim tarzınızda kendinize bir çekidüzen vermeniz, yeniden kendinizi geliştirmeniz açısından da söylüyorum. Belki siyasi olarak bir başka partinin mensubu olmama rağmen bunu gerçekten canıgönülden de istiyorum.

“Bu ülkede saman ithal edilir mi?” diyorlar; ithal edildi. Bunun sebebi hakikaten sizsiniz. Sebebi şu: Bundan yirmi yıl öncesi bu ülkede “sarı buğday” diye, “karakılçık” diye veya buna benzer 1,20, 1,30 santimetre yüksekliğindeki buğdayların yetiştirildiği süreçlerde bu buğdayların çoğunluk bir kesimi için -tarım yapan çiftçi çok iyi bilir, bu tür ürünleri ettikleri zaman- kıraç yer olması lazım, eğimli arazi olması lazım, taban arazisi çok verimli olmaması lazım ki bu buğdaydan verim alabilesin, bir de samanından da kendine göre bir ekonomik destek sağlanabilmesi lazım. Bunun için yapıyorlardı yani o yüzde 5, yüzde 10 eğimli, yüzde 15 eğimli arazilerin ekildiği dönemlerde, bu buğdayların ekilmesinin sebebi buydu ama siz bunlardan vazgeçirdiniz. Siz diyorsunuz ki: “Biz bu sene makarnalık buğdayın fiyatını 1.800 liradan açıkladık.” Sayın Bakanım, şu anda 18-46 gübresi bundan on beş yirmi gün önce 3.200 liraya satılıyordu, doların düşmesiyle şu anda 3 bin liraya satılıyor tonu.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Torbası 150 lira.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Evet, şimdi ona satılıyor. Ya, biz 1990’lı yıllarda 1 ton buğday satıp 1 ton 200 kilo, 1 ton 250 kilo 18-46 DAP gübresinin alındığını biliyoruz bu ülkede. Neden bahsediyorsunuz siz yani? Siz, şimdi, kalkıyorsunuz burada bize başka şeyler anlatmaya kalkıyorsunuz. Bu doğru değil. Bu ürünü, bu buğdayı 1 ton 18-46 DAP gübresi fiyatına çıkarın lütfen. Siz çıkarmazsanız ülkenin ekonomisi, döviz kurları zaten çıkaracak. Siz çıkarmayadurun, zaten bu çıkacak. Neden çıkacak? Dövizin bir dahaki yıl kaç lira olacağını ben bilmiyorum. Burada bilen varsa söylesin. Döviz şimdi 2 katına çıktı yani bizi buğdayı o fiyattan mı verelim. Biz istemeden çıkıyor; siz bu sene ve geçen yıl özellikle... Ya hasat döneminde -ben dünyada hiç görmedim ki bu ülkede de hiç duymadım- hasat döneminin olduğu zaman gümrük vergilerimiz sıfırlandı, hepsinde aynı yapıyorsunuz, ayçiçeğinde aynısını yapıyorsunuz, buğdayda aynısını yapıyorsunuz, çeltikte aynısını yapıyorsunuz; yazıktır, günahdır. Bunun adı nedir biliyor musunuz? Üreticiyi ezmektir, yani üretim zamanında ithalat ürünlerine sıfır gümrük getirmenizin sebebi ithalatçıyı beslemek, üreticiyi de ezmek demektir. Sayın Bakanım, Sayın Genel Müdürüm bundan vazgeçin lütfen. Aslında bunu yapacağınıza inanıyorum ama neden yapılmak istenmiyor? Ya, bunlar yapılsa da biz burada ne güzel... Ya, çok teşekkür ediyoruz, hakikaten iyi şeyler yapılıyor yani bu ülkenin bazı ithalatlarını durdurduk, üretimini yeterli hâle getirdik. Buğdayı 20 milyon 500 bin tondan 25 milyon tona çıkardık, yeterli hâle geldik, ithal etmiyoruz; arpayı şu fiyata... Ayçiçeğini biz, yüksek verim... Geçen yıl, 2019 sezonunda ayçiçeği taban fiyatı 2.400-2.500 liradan açıklandı, ya yazıktır, vatandaş 2.200 liraya satamadı ayçiçeğini. O zaman neredeydiniz, niye desteklemediniz, neden bunu yapmadınız? Siz buradasınız, bunu Toprak Mahsulleri Ofisi yapıyor, ben yapmıyorum. Yani “Bizim görevimizdir.” diyebilirsiniz, “Yağlı tohumlar var.” diyebilirsiniz ama berabersiniz, bu ülkenin üretimini destek için kurulmuş bir kurumsunuz. Değerli Genel Müdürüm, Değerli Bakanım; bunu yapmak zorundayız.

Diğer taraftan, tabii, burada bugünün güncel fiyatlarını aldım; mısırını aldım, arpasını aldım, efendim, gübre fiyatlarını aldım, yem fiyatlarını aldım. Değerli Genel Müdürüm, Bakanım, geçen yıl yem fiyatları 50-55 liraydı, şu anda yem fabrikalarındaki çıkış fiyatları 95 lira ila 100 lira arasında değişiyor, piyasaya 110-120 liradan giriyor; yazıktır. Arpa fiyatı geçen sene 1.200 liraydı, arpa fiyatı bugün 1.600 lira ila 1.800 lira arasında değişiyor. Arpa fiyatı yüzde 50 artmış yani arpaya bağlı bir şey, arpanın yükselmesiyle bunun olduğunu düşünelim. Girdi fiyatları yüzde 50 artmış, yem yüzde 100 artmış arkadaş. Burada bir tezatlık var arkadaşlar, bunu düzeltelim lütfen. Yani destek vereceksek zamanında verelim, hele hele taban fiyatı açıklanırsa...

Şimdi Kasım ayındayız, geçen ay da, ekim ayında -ekim yapılan aydır- niye taban fiyat açıklanmıyor? Vatandaş öngörüsünü görsün, buğdayın kaç lira olacağını bilsin, ayçiçeğinin kaç lira olacağını bilsin, arpanın kaç lira olacağını bilsin, ona göre ekim yapsın, o ekilmeyen alanlar

ekilsin, yüksek verimlilik alalım. Şimdi niye açıklamıyoruz? Siz, üretimin hasat zamanı tavan fiyatı açıklıyorsunuz, taban fiyatı açıklamıyorsunuz ki. “Bunun altına düşerse ben müdahale ederim, alırım.” demiyorsunuz. Tavanı açıklıyorsun; hadi saldım çayıra gibi bir hadise bu iş. Ya, böyle bir şey olamaz. Yani buna bir önlem almak zorundayız.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Süreniz doldu Sayın Vekilim.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) - Sayın Başkanım, daha fındığa gelmedik ki.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Efendim? Ama gelseydik.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Bence fındıktan başlayın.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) - Arkadaşlar, şimdi, tabii fındık çok önemli, fındık çok önemli. Neden önemli? Türkiye’nin ihracat deyince tarımda ilk ürünü fındık. Ya, buna nasıl destekçi olmayız? Yani yüzde 60’ının, yüzde 70’inin, yüzde 80’inin ihraç olduğu bir üründe, bize gelir sağlayan bir üründe, milli ürünümüzde biz en iyi rakamları değerlendirerek fındıktan gelir elde etmek zorundayız, üreticimiz de buradan beslenmek zorunda ama yapamıyoruz. Niye yapamıyoruz? Ben seçim bölgem Samsun ve Karadeniz’de geçen yıl, daha önceki yıllar ve bu sene de “Fındığım tonu 4 bin dolar olması gerekir.” diye söyledim. 4 bin dolar, kilosu 4 dolar. Ya, arkadaşlar, açıklayalım Sayın Genel Müdürüm burada, Sayın Bakanım da burada; fındığın fiyatını 4 dolar olarak açıklayalım. Siz, o fındık bahçelerinde bir tane fındık tabanının eşilmediği, kazılmadığı, gübrelenmediği, bakılmadığı yer bulamazsınız. İstanbul’dan adam göçer, 10 bin lira maaş alır, 10 bin liraya tenezzül etmez, “Daha verimli, daha çok kazanacağım.” diye ocak, şubat ayında gider, o fındığına bakar. Siz ne yapıyorsunuz? “Fındığa destek veriyoruz.” diyorsunuz. Neyin desteğini veriyorsunuz? “Dekara destek veriyorum.” diyorsunuz. Ürün yok zaten, adam fındık diye ÇKS’de bildirmiş, gidiyor, 25-30 kilo fındık alamıyor dekarından, gidiyor, ÇKS’den 170-180 lira destek alıyor. Kilosuna kaç lira almış oluyor? 7-8 lira destek almış oluyor arkadaşlar; bu yazıktır, gınahtır bunu böyle yapmayınız.

Sayın Genel Müdürüm ve Sayın Bakanımın bildiği gibi, geçen sene, en son 20 bin ton bir fındık ihalesi yaptınız değil mi? Bu sene kaç tonluk fındık teklifi geldi Sayın Bakanım, Sayın Genel Müdürüm?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Şimdi, karşılıklı böyle bu şekilde...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) - 400 bin ton fındık teklifi geldi arkadaşlar. Ya, 20 bin ton ihaleye açıyorsun, bu kadar talep var bu işe. Adam “Bana sat, ben bunu ihraç edeceğim.” diyor. Sen de ne yapıyorsun? Ben bunu...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Vekilim, yanıtlarını verecek şimdi.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) - Bir de şu var Sayın Bakanım: Özellikle tabii, sizin bu konudaki projeleriniz önemli. Bu Ferrero firması ne iştir arkadaş ya!

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, maskeyi de takmadınız Sayın Vekilim.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) - Ya, canımı sıkıyorlar.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bir de hararetli konuşuyorsunuz.

Evet, süre tamamlandı ve geçti Sayın vekilim.

Teşekkür ederim.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) - Siz Ferrero’dan tarafa mı tavır alacaksınız yoksa...

Şimdi, biz Karadeniz üreticisinin, fındık üreticisinin yanında yer aldığımız sürece hem halkımızın hem çiftçimizin verimliliği artacak hem ürettiğimiz ürünün ürünü yüksek olacak, kalitesi yüksek olacak, pazar payımız yüksek olacak, döviz gelecek diyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum, Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Karakaya.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) - Ya, bir şey daha ekleyecektim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Vekilim, daha sonra eklersiniz.

Peki, teşekkür ediyorum.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) - Dur sorayım lütfen ya.

2018’de 55 milyon 898 bin 469 TL amortisman yazmışsınız. Ya, bunu detaylı olarak, özellikle yazılı olarak istiyorum; nedir bu amortismanlar?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun çok saygıdeğer üyelerine, Tarım ve Orman Bakanlığımızın değerli Bakan Yardımcısına, Toprak Mahsulleri Ofisimizin başta Sayın Genel Müdürü olmak üzere Yönetim Kurulu üyelerine ve değerli mensuplarına, diğer kamu kurumlarımızdan gelen arkadaşlara saygı ve selamlarımı iletiyorum.

Tabii, aslında değerli konuşmacılar çok önemli katkılarda bulundular, katıldığımız çok husus var, katılmadıklarımız var, yani onlara girecek değilim. Kurum zaten gerekli cevapları verecektir ama öncelikle şunu ifade edeyim ki: Dört yıl Genel Müdürlüğünü yaptığım Toprak Mahsulleri Ofisi, hakikaten kurulduğu günden bugüne kalifiye elemanlarıyla kendisine verilen, ana statüsünde belirtilen görevleri layıkıyla yerine getirmeye çalışan bir Kurumumuzdur, o çabayı da bugünkü yönetimde de görmenin mümkün olduğunu ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla, tabii ki dışarıdan bakıldığında bazı değerlendirmeleri normal kabul ediyoruz. Zaten konuşmaların bütünü dinlediğimizde genellikle birbirlerini çürüten hâller de söz konusu oldu.

Değerli arkadaşlar, tabii ki günümüzde, özellikle bu içinde bulunduğumuz şartlar da bunu bize çok net bir şekilde gösterdi ki gıda güvenliği, gıda güvencesi ve gıda egemenliği dediğimiz konular, alanlar için en stratejik, en önemli konusu hâline geldi; bunun için, sürdürülebilir bir üretim dedik. İstikrarlı bir piyasa fiyatının oluşması, daha doğrusu, istikrarlı bir fiyat mekanizmasının sürdürülebilmesi için bir piyasa yapısının oluşması gerekiyor. Ben şunu çok net bir şekilde ifade etmek istiyorum yani tamamen teknik olarak, Toprak Mahsulleri Ofisini, işlevini de belki naçizane biraz bilen olarak, Türkiye’de Toprak Mahsulleri Ofisinin görev alanına giren kısım itibarıyla söylemek istiyorum: En önemli sıkıntı fiyatlamayla ilgili olarak ortaya çıkıyor çünkü fiyatlama, sonuç itibarıyla hem işin üretim boyutunu hem ticaret boyutunu hem tüketici boyutunu ilgilendiren bir silsile olarak karşımıza çıkıyor. Ama burada da iki temel şey görüyorum değerli arkadaşlar; birincisi, depolama; çünkü tarım ürünleri dediğimizde arz-talep dengesi -değerli konuşmacıları bahsettiler- arzın belli bir dönemde yoğunlaşması, talebin bütün yıla dağılması dolayısıyla bu ürünü üretimin yapıldığı dönemlerden alıp diğer dönemlere taşımak gerekiyor, saklamak gerekiyor; artı, bunun için bir de finansman gerekiyor, yani depolama ve finansman burada en önemli iki ayak olarak ortaya çıkıyor. Toprak Mahsulleri Ofisi son dönemlerde -ki benim de Genel Müdürü olduğum dönemde bu çalışmaları başlatmıştık- lisanslı depoculuk uygulamalarını hakikaten iyi bir şekilde devam ettiriyor. Daha iyi olabilir mi? Elbette olabilir. Buna bu ülkenin ihtiyacı var. Yani bizim birçok sorunumuzun altında yatan, depolamayla ilgili, özellikle de lisanslı depolamayla ilgili sorunumuzdur. Ürün ihtisas borsaları diyoruz, önemlidir fiyat oluşumu açısından ama bir lisanslı

depoculuk ağınzla bunu desteklemiyorsanız, destekleyemiyorsanız buradan bir verim ve sonuç almanız mümkün değil. Ben bazen bu konunun da eleştirildiğini görüyorum, hakikaten, buradan teşekkür de ediyorum; biz bu çalışmaları yaparken o dönemde Toprak Mahsulleri Ofisinde çalışan Gökhan Günaydın -birlikte çalıştık, daha sonra milletvekilliği de yaptı- lisanslı depoculuk konusuna inanmış, çalışan ve bu kapasitenin artırılması gerektiğini söyleyen bir arkadaşımızdı, çok da ciddi katkıları oldu. Dolayısıyla, Sayın Genel Müdürüm, bu konuda şu denir bu denir, işin ihalesi, bilmem nesi; tabii ki bunlarda gerekli mevzuata, ahlaka, bunlara dikkat edilecektir yani orası değil ama bu ülkeye bu kapasitenin, bu yapının mutlaka kazandırılması gerekli. Çünkü bu yapı standartlaşmayı da getirecek, üretime doğru da etkileri olacak ve işin finansman boyutu da yine burasıyla çözülüyor, işte, makbuz senetleri uygulamasıyla vesaireyle.

Yani “Alalım.” demek kolay “Üretelim.” demek kolay. “İnadına üretelim.” Bu sloganı ben hep kullanıyorum; evet, inadına üretelim ama bunun da belli sınırları vardır. Biraz önce, sayın milletvekillerimizden çok güzel değerlendirmeler geldi; işin ekonomik boyutu, fiyatlamayla ilgili tarafları; bunların hepsi doğru. Bugün Türkiye’de 30-35 milyon ton hububat üretilir, bunun yüzde 60’ı piyasaya çıkarılır, yüzde 40’ı ağırlıklı olarak iç tüketim için kullanılır. Buğdayı 20 milyon ton alın, 22 milyon ton alın, yüzde 60’ı dediğinizde bazen rekolteye bağlı olarak piyasaya iki, iki buçuk aylık süre içerisinde 12-15 milyon tona yakın baskın bir arz söz konusu olur. İşte, Toprak Mahsulleri Ofisinin uyguladığı politikalar burada devreye giriyor; yani olay alım-satım, arpa alıp buğday satma meselesi değil, piyasayı regüle etme meselesi. Sayın Genel Müdürün de burada verdiği rakamlarla onu ifade etmeye çalıştığımı ben anlıyorum.

Peki, o kısa süre içerisinde, yani iki aylık bir süre içerisinde Toprak Mahsulleri Ofisi gerek fiziki kapasitesi gerekse mali kapasitesi boyutuyla bunun ne kadarını alabilir, ne kadarını satabilir; bunların hepsi bir hesap kitap işidir. Yani dolayısıyla, hepsini bir anda alamazsınız, aldığınızın hepsinin bir anda finansmanını sağlayamazsınız. Burada önemli olan, uygulanan piyasa politikalarıyla, regülasyon politikalarıyla piyasayı regüle etmektir. Yani Toprak Mahsulleri Ofisi 1 kilogram buğday almadan piyasayı regüle edebiliyorsa eğer işte o zaman madalya vermek lazım. Az aldım, çok aldım meselesi burada maalesef çalışmıyor. Dolayısıyla, buradaki mesele, piyasayı regüle edebilecek politikaları doğru ve zamanında uygulamaktır. Bunlar da sabit değildir; ithalat da bir politika aracıdır, ihracat da bir politika aracıdır, kademeli fiyat uygulaması da bir politika aracıdır. Bazı zamanlar vardır ki fiyatı önceden açıklamak önemli ve başarılı bir araç olur, bazı zamanlar, bekleyip piyasayı takip etmeniz önemli olabilir. Dolayısıyla, sabit politikaları olsaydı, hepsini bir şekilde ayarlar, koyardınız, yönetimi de gerek olmazdı, bir uzman sistemle de bunu yönetebilirdiniz. Bu şartlara göre bazen ithalattan, bazen ihracattan, bazen fiyattan, bazen vadeden ayarlayarak piyasanın durumunu regüle etmeniz gerekir. Elbette bazen piyasa sizin üzerinizde gider, manipülasyonlar söz konusu olabilir, bazen altında gidebilir; dolayısıyla bu, bu kurumun uzmanlık alanıyla ilgili; ben bu kurumun bu konudaki uzmanlık alanına da inanıyorum, yani gerçekten, çok değerli, yetişmiş arkadaşlarımız var. Elbette gecikmeli bazı şeyler söz konusu olabilir, dediğim gibi, öyle pat diye sonuç alınacak politikalar da değil bunlar.

Arkadaşlar, bu konuda, ürün anlamında gittikçe yelpazenin artıyor olması benim geçmişte eleştirdiğim konulardı ama buradaki eleştirimin sebebi de şuydu: Bu ürün sayılarının artması piyasa regülasyonu açısından, aslında bu ülkenin üretimi açısından baktığımızda, çiftçisi açısından baktığımızda takdir edilecek bir durumdur. Benim karşı çıkmamın sebebi, öncelikli olarak yapılması gerekenin Toprak Mahsulleri Ofisinin yapısal olarak bir reorganizasyona tabi tutulması. Yani Toprak Mahsulleri Ofisini “Tarım Ürünleri Müdahale Kurumu” ya da “Tarım Ürünleri Fiyat Müdahale Kurumu...” Adı şu

ya da bu olabilir, bunun bir çalışmasını da daha önceden yapmıştık, Toprak Mahsulleri Ofisinin, ürünleri alıp satma değil, gerektiğinde aldırarak, sattırarak piyasayı regüle edebilecek, piyasaya daha kolay ulaşabilecek, daha modern teknikleri, borsaları kullanarak bunu yapabilecek bir duruma getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Vekilim, süremizi aştık.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Başkanım, bilançoyla ilgili de bir iki değerlendirme yapacağım. Pandemi dolayısıyla da üye arkadaşlarla daha önceden birlikte konuştuk değerlendirmeler konusunda. Onun için, fazla bir şey de istemedik, bir iki dakikayla burada pozitif bir ayrımcılık olabilir mi eski Genel Müdür olarak diye...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Eski bir Genel Müdür olarak iki dakikalık pozitif bir ayrımcılık yapalım.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Tabii, bu piyasa regülasyonu çok farklı, teknik bir konu, arkadaşlar da birçoğundan bahsettiler; buna elbette ihtiyaç var ama Toprak Mahsulleri Ofisini de “Tarım Ürünleri Müdahale Kurumu” hâline getirecek bir yapıya kavuşturulması lazım. Buradaki meseleyi, sadece buğday, arpa ya da kuru üzüm alıp satma olarak görmemek lazım; gerektiğinde, lisanslı depolar üzerinden, elektronik ortamda da alım yapabilecek şekilde Türkiye’yi bu yapıya getirmemiz lazım, vadeli işlemler borsasının çalışmasının önünü açacak altyapıları mutlaka oluşturmamız lazım. Yani depolama burada son derece önemli. Lisanslı depoculuk, umumi mağazacılıktan çok daha farklı bir şeydir; bu da önemli, bunun altını özellikle çizmek istiyorum ki burada KİT Komisyonu olarak da Toprak Mahsulleri Ofisinin bu yönde devamı ya da yeniden yapılandırılması bizim de isteğimiz olsun diye en azından bu fikrimi sizinle paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, haşhaş konusu tabii son derece önemli, ıslah çalışmaları sürekli devam ediyor. Dolayısıyla, bu konuda biz doğrudan ihracatçı durumdayız. Bunu gerek yönetim olarak gerekse üretim olarak mutlaka verimi de artıracak şekilde elden bırakmamamız gerekiyor. Çünkü çevremiz bu konuda tamamen sarılmış durumda, dolayısıyla bu alana, bu piyasaya girmeye çalışılıyor, buna izin vermememiz lazım. Bu konuda uluslararası alandaki bazı avantajlarımızı -kurum mensupları ne demek istediğimi burada daha iyi anlayacak- kaybedecek ya da riske sokacak bir şey yapmamamız lazım.

Değerli arkadaşlar, hububat piyasasının regülasyonu ile ilgili benim dışarıdan gördüğüm -bilmiyorum, kurum katılır, katılmaz- yanlış da şu: Bazı kurumlar da piyasaya alıcı ve satıcı olarak giriyor. Bunlardan biri -tam isim olarak da söyleyeyim- TÜRKŞEKER. Değerli arkadaşlar, ben TÜRKŞEKER’in hububat piyasasına müdahale edecek şekilde girmesini çok doğru bulmuyorum. Eğer piyasa regülasyonundan sorumlu olan bir kurum varsa yani o kurum politikalarını belirleyip piyasayı regüle etmeye çalışırken başka güçlü bir kurumun piyasayı etkileyebilecek tarzda piyasaya girip bu regülasyon politikalarını zayıflatacak sonuçlar doğurması son derece yanlış olur. Elbette o anlaşmalar olabilir, pancar üretimiyle bağlantılı olarak sözleşmeli üretim yaptırılabilir ama işin piyasa tarafına gelindiğinde Toprak Mahsulleri Ofisi burada etkili olur. Yani şöyle düşünün: Toprak Mahsulleri Ofisi piyasa fiyatlarının çok yükseldiğini tüketiciler boyutuyla düşünüyor ya da yükselseceğini düşünüyor. Buna müdahale edebilecek politikaları uygularken bir başkası girip “Ben alım yapacağım.” ya da “Ben satım yapacağım.” şeklinde yüksek montanlarda, miktarlarda alım ve satımlara girmesi bu etkileri azaltır. Yani dolayısıyla -Sayın Bakanımız da burada- bu konunun üretim anlaşması olabilir, vesaire olabilir ama piyasa boyutuyla burada çok daha hassas olunması gerektiğini doğrusu ifade etmek istiyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Özür dilerim, daha somut söyleyebilir misiniz?

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Somut, somut.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - TÜRKŞEKER'in devreye girip bu sene bazı ürünlerden ürün alması gibi bir şeyden mi bahsediyorsunuz?

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - TÜRKŞEKER'in, pancar üreticisiyle yani oralarda hububat ekilmesi için alım garantisiyle birlikte anlaşması var. Teşvik verebilir, alım Toprak Mahsulleri Ofisinden. Yani bu sefer, bu ürünü aldığı anda kendi piyasa şartlarına göre, kendi kazanç durumuna göre piyasaya girmeye başlıyor, bu sıkıntıdır. Bizim, buradaki Toprak Mahsulleri Ofisinin asli görevi piyasayı regüle etmek ama bir başka kurum da doğal olarak burada spekülasyon hareket edebilir. Çünkü burada biz de soruyoruz “Niye kâr etmedin? Niye ucuza sattın? Niye pahalıya aldın?” gibi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bilançoya geçelim artık Sayın Vekilim.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Tamam Sayın Başkanım.

Bunların hepsi bir bütün içerisinde, bir makro düzenek içerisinde bakılarak verilmesi gereken şeyler. Değilse, bir tarafından tutarsak yanlış bir yerlere gidebilir. Bu konuda uzman değildim ama bilanço konusunda uzmanım hemen kısa söyleyeceğim.

Değerli arkadaşlar, bilançoyla ilgili sadece bir iki şey soracağım. Değerli arkadaşlar, bu ortaklardan alacaklar, ortaklara borçlar kalemlerinde yüksek miktarda şeyler gördüm. Yani bunlar nereden kaynaklanıyor? İşin doğrusu hazineyle alakalı bir durum mu?

Şimdi, bir de bu sayım tesellüm noksanları, özellikle uzun vadede olan bazı rakamlar var. Yani toplam büyüklük içerisinde önemli değil ama uzun vadede olanlarla -kısa vadeyi anlıyorum tahliyelerle vesaireyle ama- ilgili yaklaşım neydi?

Bir de diğer borç ve gider karşılıkları, uzun vadeli yabancı kaynaklar içerisinde önemli rakamlar var yani borç ve gider karşılığı. Dolayısıyla, oradaki borç ve gider karşılıkları önemli bir rakam olarak karşımıza çıkıyor. Başka da soracağım bir şey... Şimdi doğal olarak bu bilançolarda finansman giderlerini stok maliyetine veriyoruz. Hazineden kim var burada bilemiyorum ama.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Temsilcimiz var.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Aykut Erdoğan var.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Bunun önemli bir sebebi stok maliyetlerine verilen görev ve görev zararıyla alakalı bir durum. Arkadaşlar, aslında uluslararası standartlar açısından da bunu vermememiz gerekiyor ama TMO'nun da yapacağı başka bir şey yok. Bu konuda görev zararı tanımlamasının yeniden yapılıp mali tabloların bizim istediğimiz anlamda raporlanmasını sağlayacak bir yapıya kavuşturulması lazım. Çünkü bunlar belki ileride daha çok başınızı ağrıttak diyorum. Bir de bunun içerisinde kambyo zararlarını niye almıyorsunuz? Bunlar stoklarla alakalı olmayanlar mı? Bunlara da yazılı olarak cevap vererseniz çok memnun olacağım.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Öztürk.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle şunu söyleyeyim, ben Genel Kuruldan geliyorum. Genel Kuruldan daha fazla burada milletvekilini görünce demek ki kurumun önemini vekillerimiz biliyor, umarım yöneticilerimiz de biliyordur diye konuşmama başlayayım.

Burada gördüğümüz kadarıyla -sunumda da görüyoruz- Toprak Mahsulleri Ofisinin ana maksadı, başta hububat ve bakliyat olmak üzere görev alanına giren kısımlarda ürün piyasalarını yakından takip ederek fiyat istikrarını hem üretici açısından, hem ithalatçı, ihracatçı açısından hem de tüketici açısından dengeye sağlayabilmek maksadını taşıyor. Ama özellikle çiftçimiz bu konularda unutkan. 1 Ocak 2021 tarihinden başlamak kaydıyla arpa, buğday ve mısırdaki ithalattaki gümrük vergilerinin sıfırlanacağı durumunu da tekrar gözden geçirmek gerekiyor. Şimdi, çiftçinin dara düştüğü zaman piyasaya müdahale edip müdahale alımlarını, tüketicinin dara düştüğü zaman da bunun regülasyonunu yapmada çok da güncel hareket etmediğinizi görüyorum ben. Özellikle, fiyatların geç belirlenmesinin, ön ödemelerin geçmişte yapıldığı gibi yapılmamasının, müdahale alımlarının da gecikmesinin çiftçiye özel sektörün kucağına ittiğini de görmek lazım.

Şimdi, ben ağırlıklı olarak bulgulardan konuşmak istiyorum. Sayıştay, bulguda uzun süreli kiralama garantili depo yaptırılmasıyla ilgili size önerdiği bir durum söz konusu ve uzun süreli kiralama garantili ki özellikli bunu açmak gerekiyor. Nasıl hasta garantili şehir hastaneleri gibi, araç garantili otoyollar gibi, burada kiralama garantili depo yapılmasıyla ilgili de Sayıştay artık bu işin nihayete erdirilmesiyle ilgili bir tavsiyede bulunmuş. Siz de artık bu tavsiyeye uyacağınızı söylemişsiniz ama burada 1 milyon 515 bin tonluk depo yapımı tamamlanmış olup 120 bin tonluk kısmının ise yapımının devam ettiğini söylüyorsunuz. Burada 120 bin ton kapasiteli 4 hububat deposunun yapımı için yüklenici firmaya ne kadar ödeme yaptınız? Bu yapım işinde tamamlanmayan depo için ne kadar hak ediş yapıldı? Kurum bu ödemeden dolayı ne kadar zarara uğradı? Zararın yükleniciden tahsiliyle ilgili nasıl bir yöntem izleyeceksiniz?

İkinci bulgu olarak da Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü mülkiyetinde ve tasarrufunda bulunan gayrimenkullerin imar barışı kapsamında yapılan işlemler bulgusunda kuruluşa ait taşınmazların sağlıklı bir şekilde takibi, ileride bir hak kaybına uğratılmaması ve cezai işleme tabi olunmaması bakımından da yüzde 93'ü ruhsatsız olan yapıların imar barışı kapsamında ruhsatlandırılması önerilmiş, buradaki sorun da şu: Niye bugüne kadar bu yapılar ruhsatlandırılmamış? Bildiğimiz kadarıyla Toprak Mahsulleri Ofisi verimli kullanılmayan taşınmazlarını satarak, kiraya vererek veya taşınmaza ihtiyacı olan diğer kamu kuruluşlarına devrederek değerlendirmekte ki Sayın Bakan bu konuyla ilgili daha önceki açıklamalarında satışının yapıldığından da bahsediyor. Ruhsatsız yerleri nasıl satabiliyorsunuz onu da merak ediyorum açıkçası.

Bununla beraber -şurada yine bir sunumunuzda gördüğüm için ona da değinmek istiyorum- burada Sayın Vekilimizin birisi de teşekkür babında değindi ama öncelikle bir yardım yapacaksa kendi yakınımıza, kendi vatandaşımıza yardım yapmamız gerektiğini de düşünüyorum. Şimdiye kadar yurt dışına un, pirinç ve nohut yardımı yaptığınızı görüyorum. Bu yardımların daha fazlası olmasını da diliyorum ama kendi ülkemizin vatandaşına acaba 1 kilo un, 1 kilo pirinç, 1 kilo nohut yardımı yapıldı mı? Yapıldıysa niye kendi sunumunuzda bunları göremedik?

Bir de yeni, bu sene başladığı için incirle ilgili çalışmanızı duyduk. KİT Komisyonu Başkanımız da o bölgeden geliyor. Sonuçta fındık, kayısı, incir gibi ihracata yönelik olan, zaten dünya ortalamasında üretimlerinin çoğunun ülkemizde olduğu yerde -geçmişte TARİŞ gibi, FİSKOBİRLİK gibi kurumlarımız bu fiyatlarla ilgili dengeyi sağlayabiliyordu- oradaki kurumlarımızın artık eskisi kadar yeterli olmamasından kaynaklı mı buraya girdiniz, onu da bilmiyorum ama bu anlamda incir alımıyla ilgili de zaten bir dengenin olduğunu düşünüyorum, buna gerek var mıydı onu da bilmiyorum açıkçası.

Benim söyleyeceklerim şimdilik bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Peköz.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sayın Başkan, Komisyon üyesi arkadaşlar, kurum temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Zor bir dönemden geçiyoruz biz, gerçi Türkiye çoğunlukla zor dönemlerden geçiyor ama bulaşı nedeniyle ayrıca bir zor dönemden geçiyoruz. Ekim alanlarının azalmış olması büyük bir sorun ve 5 ürün dışında hemen hemen bütün tarım ürünlerini neredeyse ithal eder duruma gelmişiz. 2015'te 78,6 milyon dekar alan ekilmiş, 2019'da -dört sene sonra- 68,5 milyon dekar ekilmiş. Bunun karşılığında da 2015'te 22,6 milyon ton buğday elde edilmiş, 2019'da ise 19 milyon, 2020'de ise 18,5 milyon düşünülüyor. Bunun karşılığında 10 milyon ton da ithalat söz konusu. Şimdi, buğday fiyatı açıklandığında 1.650 lira/ton açıklanmıştı. Oysaki Adana Ziraat Odasından aldığım bilgiye göre buğday üretiminin ton maliyeti 1.690 TL. Bunun karşılığında daha sonra dışarıdan, yurt dışından, 2.300 liraya, 2.400 liraya buğday ithal edildiği söyleniyor.

Evet, bazı şeyler, ürün ihracatı için ithalat gerekiyor, onu biliyorum ama aradaki fark çok fazla ve sürdürülebilir değil. Yani çiftçinin ürünü yetiştirebilmesi, buna devam edebilmesi için -ziraat odalarından aldığımız bilgiye göre- en az 2.030 lira ton başına fiyat gerekiyor, oysaki biz onlara 1.650 lira vermişiz. Dolayısıyla da çiftçinin bu durumda üretim yapması, yeniden topraktan yararlanması ve buğday ekmesi -ya da bir başka ürünü ekmesi- söz konusu olamamaktadır.

Bakanlığa ithalatla ilgili soru sorulduğunda "Paramız var, ithal ediyoruz." demişti. E, şimdi para bitti ne yapacağız? İnsanları aç mı bırakacağız? Yani dolayısıyla, Toprak Mahsulleri Ofisi regülasyonu yaparken özellikle üretim planlaması konusunda da bir katkısının olması gerekiyor ki insanlar ne yaptıklarını, neyle karşılaşacaklarını bilsinler. Oysaki bizde genellikle üretim aşaması geldikten sonra, ekim aşamasında değil, ürün toplanırken ya da kaldırılırken fiyatlar açıklanıyor. Eğer Toprak Mahsulleri Ofisinde sıra vesaire benzeri şey varsa veya o zamana kadar sıkışmış olan varsa çiftçi alelacele başka tüccara ürün satmaktadır ve daha sonra da tüccar bundan çok ciddi kâr da elde ederken üretici bundan herhangi bir kâr elde edemiyor.

Dolayısıyla, başka ülkelerde olduğu gibi ekim sırasında -en azından ekimden bir süre sonra bile olsa, üretimde toplama aşamasına ya da işte hasat aşamasına gelinmeden- fiyatların açıklanması, insanların ne yaptıklarını, ne yapacaklarını ve neyle karşılaşacaklarını bilmeleri, kendilerini ona göre ayarlamaları... Şu anda vazgeçilen ekim alanlarında yeniden üretim yapılması ülkemiz açısından çok daha önemli yoksa ihracat yasağı koyan ülkeler olduğu zaman bizim tekrar bu ürünlere ulaşmamız zor olabilir ve çok ciddi sorunlar yaşayabiliriz. Bunların aşılması lazım, bunların aşılması için eğer olumlu adımlar atılırsa muhalefet de elbette ki ülkenin çıkarları için buna destek olacaktır diyorum kısaca.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Tuncer.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sabrinız için herkese ayrıca teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Rekora gidiyoruz konuşmacı adedi olarak bugün.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ekmek meselesi...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, güzel.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Gayet güzel.

Yani Toprak Mahsulleri Ofisi cidden bu ülkenin -Yasin Vekilimin de dediği gibi- göz bebeği kurumlarından biri, böyle olunca da ilginin olması da kaçınılmaz, çok da güzel bir durum bu.

Genel Müdür siyaset yapar yapmaz, orasına ben karışmam. Her insanın doğumundan ölümüne kadar hayatında siyaset vardır çünkü toplumun içinden gelen bir şey. Ama Genel Müdür Türkiye’de öyle bir tarım ve çiftçi profili çizdi ki, dinlerken bir an, Türk çiftçisinin Fransa çiftçisinden, Hollanda çiftçisinden, Kanada çiftçisinden, ABD çiftçisinden çok önde olduğunu ve de bunların da bizi kıskandıklarını gördüm, gurur duydum. Ama sonra baktım, aslında bu bir rüyaymış. Sayın Genel Müdürüm, siz çiftçinin hâlini görmek istiyorsanız ben cuma günü Amasya’ya döneceğim, buyurun beraber gidelim, sizi iki gün misafir edeyim, çiftçinin hâlini bizzat yerinde görün.

Şimdi, daha dün, Amasya’nın en büyük tarım köylerinden biri Büyük Kızılca’da 10 çiftçinin traktörü, tarım makineleri ve pikap denilen o araçları haczedildi Tarım Krediye olan borçlarından dolayı. Şimdi, bu çiftçiler tarladan kazandıklarını çarçur ettikleri için mi bu borcu ödemediler de traktörü gitti, avlusundaki tarım makineleri gitti çiftçinin? Hayır, çiftçi harcadığından daha az kazandığı için yani zarar ettiği için o traktörler gitti. Traktör çiftçinin tarım makinesidir. Hatta İcra ve İflas Kanunu’na göre tarım makineleri, traktör, bunlar haczedilemez ama maalesef Tarım Kredi gibi tarımın yanında olduğunu söyleyen bir kuruluş tarafından o traktörler haczedildi, götürüldü. Şimdi, Türkiye’nin gerçeği bunlar yani bu gerçekleri bilmek gerekiyor. E, bunları bilmezsek “Biz şurada şu kadar artırım yaptık, burada bu kadar artırım yaptık...” Buğdayın fiyatını yüksek belirleseniz ne olur belirlemedeniz ne olur, buğday almıyorsunuz arkadaşlar, almıyorsunuz. Yani devlet hastanesinin randevu vermesi gibi on beş gün sonraya, yirmi gün sonraya, bir ay sonraya buğday... Ya, o buğdayı çiftçinin koyacak yeri yoksa, deposu yoksa ne yapacak o buğdayı? Mecbur götürecektir özel sektöre teslim edecek. Ama maalesef Toprak Mahsulleri Ofisi “randevu sistemi” adı altında o buğdayı almıyor. Alt komisyon toplantısında sordum, konuştuk. Amasya’da 2017-2018’i yapıyoruz, ben hatta 2019’u sordum “Amasya’da kaç kişi Toprak Mahsulleri Ofisine buğday teslim etti?” diye, sadece 3 kişi. 3’ü de zahireci arkadaşlar, çiftçi değil, üretici değil. Böyle bir durumda pembe tablo çizmenin çok gereği yok Sayın Genel Müdürüm ki sizi şu yönüyle de takdir ediyorum; Toprak Mahsulleri Ofisi bir dönem sadece ve sadece depoculuk işi yapıyordu, her şeyi bıraktı, depoculuğa başladı, her şeyini unutmuştu; siz en azından bu kuruma tekrar buğday, arpa, hububat gibi ürünlerle ilgilenmesi gerektiğini de hatırlattınız. O yüzden, iyi şeyleri söyleyin ama burada yapamadıklarınızı da söyleyin, biz de hiçbir şey konuşmadan, bu toplantı bu saate kadar da uzamadan hemen bırakıp gidebilelim ama hâl ve şart öyle değil.

Şimdi, mesela afyonla ilgili, haşhaşla ilgili söylüyorsunuz. Haşhaşı, burada çok iyi durumda olduğumuzu anlattınız ama alt komisyonda böyle değildi. Alt komisyonda haşhaşa sınırlama getirdiğinizi yani haşhaşı tüketemediğinizi, stoklarda olduğunu, o stokların eritilebilmesi için üretimine, ekimine sınırlama getirdiğinizi söylemişsiniz, bugün burada haşhaşı övgüyle anlatıyorsunuz. “Haşhaşa dönümden 2.500 lira kazanıyor bir çiftçi.” diyorsunuz. Peki, kaç lira harcıyor şu an o çiftçi, onu biliyor musunuz Sayın Genel Müdür? Bu sene ülkemizde bütün bölgelerimizde kuraklık oldu, bu kuraklığın farkındasınız. Haşhaşı ekmeden önce -ki çoğu çiftçi şu an haşhaşını ekti- suladı o tarlasını, yağmur yağmadığı için suladı, beş saat su verdi. Saati 90 liradan ne yapar arkadaşlar? Haşhaş çıkmaya başlarken tekrar suladı. Haşhaş şimdi kalem boyu olmaya başladı, bir daha suladı. Yani 3 kere suyu daha şimdiden verdi ve alacağı 2.500 liranın dörtte 1’i, beşte 1’i gitti; bunun mazotu mu yok, bunun gübresi mi yok, bunun işçiliği mi yok yani hasat dönemine kadar hiç durmadan para harcayacak oraya. Yani “2.500 lira verdim.” demekle olmuyor, önemli olan onun altını doldurabilmek, burada da ve maalesef o doldurma konusunda da gerçekten çok yetersiz kalıyorsunuz.

Şimdi, konuşmanızda güzel bir şey söylediniz, dediniz ki “Haşhaşa ekmeden önce destek veriyoruz.”

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Fiyat veriyoruz.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – “Fiyat veriyoruz. Bunu diğer ürünlerde de yapmak istiyoruz ama teknik sebeplerden dolayı yapamıyoruz.” dediniz. Öncelikle, en azından bu söylemi duymak keyifli çünkü bu bir mahsule desteğin o mahsul ekilmeden önce verilmesi veya fiyatının o mahsul ekilmeden önce belirlenmesi bizim yıllar önceki projemizdi Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bu noktaya gelmesi gerçekten keyif verici. “Teknik olarak yapamıyoruz.” demenize de ben katılmıyorum. Eğer siz bunu bir an önce hayata geçirmezseniz, hangi bölgede hangi buğday ya da arpa veya mercimek; yeşilidir, kırmızıdır veya haşhaşdır, ekileceğini belirleyip ekmeden önce de fiyatını belirlemezseniz, inanın, ekecek çiftçi bulamayacaksınız, kesinlikle bulamayacaksınız.

1980’de benim ilçemin en büyük köyünün ilkokulunda 167 öğrenci vardı, o ilçenin en büyük köyünün kırk yıl sonra şu an ilkokulunu kapalı. Niye? Tarıma dayalı ekonomiden millet kaçtı. Bununla ilgili hiçbir şey yapılmıyor. Köylerde genç kalmadı. Köyde üretim yapacak genç yok. Hangi köye giderseniz gidin “genç” diye söylediğinizde size getirdikleri gençlerin yaş ortalaması 45, 50, 55 yani Toprak Mahsulleri Ofisi gerçekten bir şey yapacaksa o köye geri dönüşlerle ilgili işlemi yapması lazım. Bunun için de doğru destek, doğru fiyat, daha düşük maliyeti bir şekilde hayata geçirmeli yoksa “Ben buğday ekip de para kazanıyorum.” diyen çiftçi şu an görmedim, yok ama mecbur yani ekmek zorunda, ne yapacak? Çiftçi de bir şekilde şu işi ayarlayabilmiş: Bu sene aldığı verimden bir dahaki sene daha fazlasını alarak yani bu sene buğdayda 400 kilo aldıysa, bir dahaki sene bunu 500, 550’ye çıkarabilirse ayakta kalmaya çalışıyor. Ama bu seneki gibi, 2020 yılındaki gibi kurak bir süreç yaşanırsa çiftçi maalesef batıyor. Şu an Amasya bölgesinde Toprak Mahsulleri Ofisinizle mutlaka görüşüyorsunuzdur, hiç arpa alabilmiş mi? Alamadı çünkü arpa çıkmadı, yok, tamamen yandı, arpalar bir karış olmadı, kendi de çıkmadı, sapı da çıkmadı. Şimdi, Toprak Mahsulleri Ofisi bu çiftçiyle ilgili bir şey yapabildi mi? O çiftçi o arpayı yetiştirebilmek için gecesini gündüzüne kattı ama kuraklıktan dolayı olmadı. Şimdi, burada yazıyor işte “Ofis çiftçinin dostudur.” keşke kara gün dostu olsaydınız, o “kara gün” kelimesini silmeseydiniz. İşte kara gün tam bu seneydi, o arpa ekenlerin, buğday ekenlerin lazım olduğu gündü ama maalesef siz orada yine yoktunuz. Bunları anlatmak gerekiyor. Bunları sizler söyleyeceksiniz ki bizler de “Helal olsun.” diye sizleri takdir etmemiz gerekecek.

Şimdi, yine alt komisyonda soğanı izlediğinizi beyan etmişsiniz ve hatta “Soğanla ilgili de sözleşmeli üretici modeli üzerinde de duruluyor, bununla ilgili araştırma yapıyoruz.” demiştiniz, acaba soğanla ilgili bu çalışmalarınız devam ediyorsa hangi aşamada, ne gibi düzenlemeler yapılacak, bunu cevaplarsanız iyi olur.

Yine, şimdi, haşhaşa ilgili iyi şeyler söylüyorsunuz ama mesela Afyon Alkaloidleri Fabrikası; bir türlü o sorun çözülemedi. Yani o sorun çözülemediği için de haşhaş daha katma değerli bir ürün hâline gelmiyor. Bu fabrikayla ilgili son gelişmeler nedir, ne değildir, bununla ilgili yine cevap vererseniz memnun oluruz.

Haşhaşa stok fazlalığı nedeniyle 2020 yılında ekimin biraz daha sınırlandırıldığını söylemişsiniz. 2021’de de bu sınırlama devam ediyor mu yoksa aynı sınırlamayı kaldırıp mevcut sistemle...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Süreniz tamamlandı Sayın Vekilim.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Teşekkür ederim Başkanım, ben de tamamlayacağım hemen.

Onu bir merak ediyorum.

Yine, toplantıda şey demiştiniz “2002-2019 yılları arasında buğday ihracatından yani buğday satmamızdan 11,5 milyar dolar gelir elde ettik.” ama ithalatla ilgili bilgi verilmemişti, 2002-2019 yılları arasında ithalat için buğdaya ne kadar dolar para ödedik? Bunu da bildirirseniz memnun olurum.

Bir de Amasya’da 2020 yılında Toprak Mahsulleri Ofisi ne kadar buğday, arpa aldı -mısır, herhâlde daha yeni oluyor- ve kimler şey yaptı, o listeyi yine tarafıma verirseniz mutlu olurum.

Teşekkür ediyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Adıgüzel.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri, Sayın Bakanım, Sayın Genel Müdürüm; hepinizi selamlıyorum.

Türkiye’mizin dünyada 1’inci olduğu bir üründe o ürünün en çok üreten ilin ve ürünün tamamını üreten bir bölgenin de milletvekili olarak ben fındığı konuşacağım. Buradaki her partiden arkadaşımın, her milletvekilinin ülkesini sevdiğini ve bu işe yurtsever hassasiyetle baktığına inanıyorum. Dolayısıyla, dünyada tekel olduğumuz bir üründe de söyleyeceğimiz şeylere, önermelerimize burada millî bir hassasiyetle baktığımızı da, sözlerimizi de o şekilde yaptığımızı herkesin bilmesinde fayda var. Biz yüzde 70’ini üreterek fındıkta tekeliz ancak bu fındığı AKP hükûmetlerinin zamanında bir başka uluslararası karteğe tekel olarak sunmuşuz ve ihracatını bile bu firma yapıyor. Biz bu sene de fındık ağacından kar kalkmadan fındıkla ilgili önermelerimizi yaptık ve o günkü koşullarda oluşan 25 liralık fiyatı bir parti politikası olarak arz ettik, 25 liralık taban fiyatını geçen yıl bu yıl itibarıyla tek söyleyen parti ve Genel Başkanımız Sayın Kılıçdaroğlu da bunu ifade etti. Fakat açıklanan fındık taban fiyatı 22,5 TL olarak piyasa fiyatının altında kalmıştır. Bu da nereden belli oluyor? Bakın, şimdi, 22,5 TL fiyat verilmesine rağmen fındık fiyatı 26 TL’leri gördü fakat bugünlerde bilindik oyunlar yine, bilindik çevrelerce sahneye konularak o fındık fiyatı aşağı doğru düşürülmeye çalışılıyor. Fındık fiyatının piyasa fiyatının altında kalan taban fiyatı açıklaması bir taban fiyat değil, tavan fiyat olmuştur çünkü fındığın gerisinde kalmıştır, fındığın fiyatı yukarıya doğru şekillenecekken aşağıda tutan bir regülatör görevi yapmıştır. Ki, bu biraz önce bahsettiğim oyuncuların, fındık fiyatıyla oynayan oyuncuların kimler olduğunu da sadece ben değil Cumhuriyet İttifakı’nın fındık bölgesi milletvekilleri de ifade etmektedir. Bunların bazı FETÖ’cü geçmişli olan firmalar olduğu konusunda da beyanları vardır, isterseniz açık bakabilirsiniz.

Şimdi, tabii, burada, bu aşamada, madem böyle oyunlar oynanıyor, uluslararası kartel de bu işin içerisinde, biz acilen bir fiyat düzenlemesi istiyoruz, bir fiyat revizyonu ama fiyat artışından söz etmiyoruz. Bakın, 22,5 TL olarak açıklandığında dolar kuruna bakın, 6,88; bugünkü 7,95’lik kurdan düzenleme yaparsanız, üstüne fiyat koymadan, sadece dolar revizyonu yaparsanız fındık fiyatı 26 TL oluyor. Demek ki biz fiyat istemiyoruz, çiftçi olarak biz sadece dolar revizyonu istiyoruz, başka bir şey istemiyoruz. Hatta o 1 TL de kimin olursa olsun, biz 25 TL’lik bir fiyat revizyonuna razıyız. Bu oyunları bozmak noktasındaki birinci kademe olacaktır.

İkinci bir konu: TMO bu yıl 31 Aralık’a kadar fındık alacağını açıkladı. Şimdi, bu tarih için herkes, böyle, pusuya yattı bekliyor, uluslararası kartel dâhil. Şimdi kimse ihracat yapmıyor, fındığı Türkiye’de depoluyorlar. Bu şekilde ihracatı düşük gösterip... Bakın, buranın altını çiziyorum, şu an ihracatı yüzde 42 düşürdüler bu şekilde çünkü Türkiye’de depoluyorlar. Siz de takip ediyorsunuzdur. Bütün bölgedeki depoları kiraladılar, mahsus fındık ihracatı düşmüş gibi göstermek için. Şu anda yüzde 42 düşmüş gözüküyor. Bunu yüzde 50’lere çekerek bu şekilde psikolojik bir ortam yaratıp bir panik havasıyla

findık fiyatını aşağı indirmek istiyorlar. Bu oyunu bozacak olan hamleniz de bir kamu kurumu olarak, üreticisini ve devletini düşünen bir kamu kurumu olarak 31 Aralıktan sonra da alım yapacağınızı ilan etmeniz lazım.

Bakın, findık fiyatındaki revizyonla ilgili size çok güzel bir örnek vereceğim, biraz önce söyledim, bu uluslararası kartel Ferrero; bakın, kendisi sezon öncesi 21,5 TL fiyat açıkladı, bir hafta önce 24 TL'den fiyatı revize etti. Bakın, uluslararası kartel bile findık fiyatını 21,5'tan 24 TL'ye revize etmiş durumda, siz bu ülkenin kamu kurumu olarak, çiftçisini ve devletini korumak zorunda olan bir kurum olarak aynı revizyonu aynı ölçekte yapmak durumundasınız. Yani TMO eğer bu 2 işi yaparsa; fiyat revizyonu ve 31 Aralıktan sonraya findık alacağını söylerse bütün bu çabalar boşa gidecektir. Bunu özellikle söylemek istiyorum.

Şimdi, TMO olarak geçen yıl 2 doğru, 2 yanlışınız var. Doğrulardan birisi findık alımı yapmaktır. Findık alımınıza devam etmeniz lazım çünkü diyoruz ki findık ihracatının bile yüzde 80'ini bu uluslararası kartelet teslim etmişiz. O zaman siz findık alımı yapacaksınız ki... Piyasada üretici lehine duran devlet tarafında bir kurum olmak zorundasınız. Findık alımı yapmanız doğru bir hamle. Peki, buradaki yanlış ne? Yanlış, piyasa fiyatının altından fiyat açıklamak.

Yine, diğer, ikinci doğrunuz senenin bitiminde elinizde olan, aldığımız findığı piyasada ihtiyaç olan şekilde satmanız. Buna da bir şey edemiyoruz. Ancak burada yanlışınız da şu: Kimlere ne kadar findık sattığınızı bütün kamuoyunun sormasına rağmen ve bizim de milletvekili olarak önergelerle sormamıza rağmen buna cevap vermediniz. Yani findık satışı da yapın, nisan, mart ayında- piyasada findık azaldığı zaman tabii ki elinizdeki findığı satın ancak kimlere ne kadar sattığınızı bu kamuoyu bilsin çünkü buradaki birtakım oyunlara da engel olmak bizim görevimiz.

Bir de yanlış anlamanız var. Şimdi, 2 doğru, 2 yanlış söyledim. Bir de yanlış anlamanız var. Ben dedim ki geçen yıl: "16,5 liradan findık aldınız, 21,5 liraya, 21 TL'ye ve 24 TL'ye satış yaparak bir kâr yaptınız. Bu kârı üreticiye kâr payı olarak dağıtın." Şimdi, bana bir cevap yazdınız, dediniz ki: "Biz üretici birliği değiliz, biz kooperatif değiliz ki kâr payı dağıtalım." Ya, sizin üretici birliği olmadığınızı biz biliyoruz ama bir kamu kurumu olduğunuzu da biliyoruz. Şimdi, bunu biz destekleme anlamında söyledik, sizin elinizde değil. Yani bu ülkede fabrika bacası mevzuatlara uygun olmadığı için kapatılan termik santrallere bu Hükümetimiz 1 milyar TL geçen yıl yardım yaptı. Ya, biz çiftçimize yardımdan bahsediyoruz. Yani bu kâr payı oranında size findık veren üreticimize bu parayı bir şekilde verseydiniz sezona eli güçlü girerdi bu üretici. Onu kastediyoruz. Bu da bir yanlış anlamadır.

Biz, bu 2 tane talebi özellikle dile getiriyoruz yani 31 Aralıktan sonra alıma devam etmenizi ve dolar bazında bir düzeltme istiyoruz. Ferrero bunu yapıyorsa TMO bunu hayli hayli yapmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Aygun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle başta Atatürk olmak üzere tüm öğretmenlerimizin Öğretmenler Günü'nü kutluyorum ve kendisine Atatürk ilke ve inkılaplarını hedef seçmiş olan öğretmenlerimizi de ayrıca kutluyorum.

Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan Yardımcım, Sayın Genel Müdürüm ve değerli bürokratlar; hepinizi öncelikle saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, ben başka bir yönden bakmak istiyorum. Meslekten geldiğim için... Ve sigortalı hayatıma başlangıcım benim Toprak Mahsulleri Ofisi. Evet, ta 1997’lerde. Edirne Havsa Ajansında toz toprak içerisinde traktörlerle alımın yapıldığı döneme doğru gitmek istiyorum. Ben geçmişteki “Ofis çiftçinin kara gün dostu.” tabelasının olduğu günleri yâd etmek istiyorum. Bakınız, şimdi, yeni slogan “Ofis çiftçinin dostudur.”, “kara gün”ü düşürmüştüz.

Sayın Genel Müdürüm, Sayın Bakan Yardımcım; ya, siz nerenin Bakanısınız, nerenin Genel Müdürüsünüz? Onu merak ediyorum. Şimdi, Ofis kimlere hizmet ediyor, ona bakmak lazım. Hasat dönemi geldiğinde övünüyorsunuz ithalat başarınızla. Bence bu bir rezalet. Ülkenin gelmiş olduğu nokta bu. 2002’de 19,5 milyon ton buğday üretimi yapılan bir ülkede yıl 2019 -geçen yıl rakamları, daha bitmedi 2020- rakam aynı. Ya, ne oldu bize? Övünüyoruz “Eski Türkiye, yeni Türkiye.” Ben eski Türkiye’yi arıyorum. İthalat değil, ihracat yaptığım günleri arıyorum. Yazık değil mi? Şimdi, lisanslı depoculuk diyoruz, evet, güzel. Ya, sizin gül gibi depolarınız var. Tekirdağ Limanı’nın olduğu yerdeki deponuz boş; kalkıyorsunuz, özel firmanın lisanslı deposuna mal koyuyorsunuz. Yazıktır ya, yazık, yazık; içim acıyor. Tekirdağ Limanı’na bakın, limanda gemiler, evet, Rus, Ukrayna ve menşei belirsiz gemiler şu anda sırada bekliyor. Hiç mi utanmıyorsunuz, hiç mi sıkılmıyorsunuz?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Vekilim, biraz daha, böyle, tek tek.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bir dakika Sayın Başkanım, içim acıyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ya, lütfen... Ama Bakın...

AHMET TAN (Kütahya) – Bir de dövseydiniz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Lütfen dinler misiniz?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bir saniye Sayın Vekilim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Lütfen dinler misiniz? Ben müdahale etmedim. Lütfen dinler misiniz?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Lütfen üsluba dikkat edelim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Geldiğimiz noktaya bakın. Bakınız Sayın Bakan Yardımcım, ülkeyi 2002’den bugüne getirmiş olduğunuz 2,4 milyar borçtan...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bakın, burası Genel Kurul değil. Lütfen... Komisyon toplantısı.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, müdahale edecekseniz çekip gideyim o zaman. Ben halkım adına buradayım. Ama lütfen. Müdahale edecekseniz çekip gideyim buradan.

AHMET TAN (Kütahya) – Usulüne göre konuşursan olmaz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ama bakın, böyle olmaz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ama bakınız, bir şey gösterdim. Amasya Büyük Kızılca köyü... Az önce Sayın vekilimize de ifade ettim, izin de istedim kullanmak için. Tarım Kredi, sizin uhdenizde olan bir kurum. Şu anda Yargıtay kararlarına karşı gelerek haciz işlemi yapıyor. Diyor ki: “Tarım alet, makinesi haczedilemez.” 2019 Yargıtay 12. Dairesinin kararı var ama yapılan burada. Evet, 2,4 milyar borçtan 170 milyar borca geldi çiftçi. Ya, nerede bu mutlu çiftçi ben merak ediyorum. Ayçiçek ithal, buğday ithal, mısır ithal, arpa ithal; Sayın Sarıkaya, hepsi ithal. Böyle yapmaya gerek yok. Ülkenin geldiği nokta, ithalat lobisi olduk. Ya, biz kime hizmet ediyoruz merak ettim. Benim çiftçim perişan. 1.650 lira fiyat verdik diye övündünüz. 1.800 lira fiyat verdiniz diye övündünüz ama geldiğiniz nokta, şu anda 2.300-2.400 liraya buğday alıyorsunuz. Siz Rusya’daki Ivan’ı, John’u veya Silveston’u destekliyorsunuz. Benim Ahmet agamı, Ayşe teyzemi desteklemiyorsunuz.

Sayın K n Hocamız vardı, eğitim aldık, ziraat mühendisi arkadaşlar bilir. ‘‘Buğday ve koyun gerisi oyun.’’ diyor Türkiye için. Evet, buğday üretimimizde biz rekorduk, ne oldu bizlere? İthalatçı olduk. Utanmamız lazım, sıkılmamız lazım.

Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, ben merak ediyorum, alım baremi... Sayın Sarıkaya, siz de vardınız o dönemler. Ya, dünyanın hiçbir yerinde isimle alım yapılmaz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Vekil, Sayın Vekilin soy ismi Karakaya.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Pardon,  z r dilerim.

Alım isimle yapılmaz, speklerle yapılır. Bugün doktora gidiyorsunuz, sizi laboratuvara gönderiyor. Tahlil istiyor sizden, i te idrar tahlili, kan tahlili,  u tahlili, bu tahlili, ondan sonra ona göre size reçetesini yazıyor. Ya, siz makina almı tınız, hatırlar mısınız? Ne oldu aletler? Yazık değil mi? Milyonlarca doları çöpe attınız. Gidiyorsunuz hâlâ Ay e, Fatma, Ali, Mehmet’le siz daha buğday alıyorsunuz; yazıktır.

Bakınız dünya borsalarına spekler konuşulur. 12 protein, i te  u kadar yabancı madde,  u kadar cansız madde. Biz ne yapıyoruz? H l  annemizin dar sistemini kullanıyoruz; yazıktır bize ya, yazık. Ondan sonra kalkıyoruz, geldiğimiz noktada övünüyoruz.

Bakınız, önceden bile çiftçiye destek veriyordunuz. Neye destek veriyorduk? Kaliteli ürüne destek veriyorduk. Kuru la prim veriyordunuz. Şimdi ne yaptık? İki yıldan beri o kaliteli desteği artık kaldırdınız. Kim çıkardı bunu merak ediyorum? Hem diyoruz kaliteli buğdayımız yok, kaliteli ürünümüz yok, kaliteli ürün  retirsen sana ceza, prim yok. Ya, böyle mantık var mı? Siz kime çalışıyorsunuz ben merak ediyorum? Ondan sonra biz dâhilde i ler için ihraç ve ithalat yapıyoruz.  nce sen kendi içerideki kaliteli ürün üreten  ift ini destekle, ondan sonra kalk, dâhilde i ler için ithalatını yap. O da zaten bir muamma ya geldiğimiz noktada. İ te biz onda ihracatta birinciyiz. Ya, bakın bakalım rakamlarınıza, neyi getirdiğimize. Utanmamız lazım, 2019’daki 10 milyon tondan fazla buğday aldı bu  lke. Yazıktır bu ülkeye. Bu  lke üreten bir ülke, yeter ki siz çiftçimize destek verin.

Bakınız, siz ceza veriyorsunuz. Kaliteli  r n üretirseniz size prim yok. Kardeşim, dünyada speklerle alım yapılır ama benim  lkemde isimle; Ay e nene, Fatma baba. Var mı böyle bir şey ya? Size soruyorum Sayın Genel Müdürüm, Sayın Bakanım; sizsiniz benim muhataplarım. Bana dünyanın başka bir ülkesinde böyle bir alım baremi var deyin.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Siz alım baremini biliyor musunuz? Bakın, orada bürokrat cevap veremiyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Karakaya, lütfen, siz, bakın.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Bürokrat cevap veremiyor diye bunu yapmanın bir geçerliliği var mı?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Siz cevap verdiniz.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – S ylediğinizin hiçbiri doğru değil.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Nasıl değil?

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Yapmayın ya, ayıp. Spekler yoksa neyle alınıyor?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Başkanım, siz müdahale eder misiniz?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sizi yirmi dakika dinledik biz. Yaptıklarınız ortada.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Vallahi ayıp ya.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yaptıklarınız ortada diyorum, yıllardan beri gelineen noktada hâlâ birinci sırada ekmekle buğday,  usu, busu veya ikinci sırada ekmekle buğday.

Ya, ben diyorum ki size...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Değerli Vekilim, lütfen ya.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ondan sonra kalkıyorsunuz, fındıkta, şunda, bunda birinciyiz diyorsunuz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Müdahale edecek misiniz Başkanım?

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Niye bağırıyorsunuz?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Dinler misin?

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Ama söylediklerinizi hep doğru zannediyorsunuz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hayır, bir dakika ya, niye bağırıyorsunuz?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Arkadaşlar, bakınız, biz sizi dinledik. “Fındıkta birinciyiz.” diyorsunuz.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Ama biz ne dedik ki?

AHMET TAN (Kütahya) – Sayın Başkanım, yirmi dakika arkadaş konuştu.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Vekilim, Sayın Sertel, Sayın Tan, Sayın Aygun; sakin olmanızı rica ediyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, içimiz acıyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Anladık yani, lütfen. Genel Kurulda gibi konuşuyorsun, dışarıda konuşur gibi konuşuyorsun. Lütfen, burası teknik bir komisyon.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, beyefendi geldi, biz o kadar sakin geldik ki...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ama herkes, 20’ye yakın arkadaşımız sakin sakin konuştu. Lütfen, rica ediyorum ya.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Şimdi, geldiğimiz noktada bütün arkadaşlar diyor ki işte...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Konuşma demiyoruz ki konuş ama sakin konuş lütfen.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, buğdaydan olduk arkadaşlar biz. Buğdayda ihracatçıydık daha önceden.

Soruyorum, şimdi ayçiçeğinde haklısınız, net ithalatçıyız. Bunun bana göre çözüm noktaları bulunması gerekiyor Bakanlık olarak. “Milliyiz, yerliyiz.” dediğimiz zaman, sözde hep yerliyiz, milliyiz diyoruz ama geldiğimiz noktada, siz hâlâ daha Bezostaja buğdayını yerli tohum olarak kabul ederseniz ben bir şey demem.

Şimdi, bakınız, az önce dediğim gibi fındıkta ihracatçıyız. Zaten sen dünyada tekelsin. Elimdeki en güzel, a kalitedeki ürünü heba ettiriyoruz ve ondan sonra hemen kolayı var ihracatçısı fındık birinciyiz, şunda birinciyiz ama diğerlerini saklıyoruz. Asıl sorun olan bizim gıda ürünlerimiz. Ana ürünlerimiz nedir? İşte buğdaydır, arpadır, mısırdır, ayçiçeğidir. Bunlarda biz ne yaptık acaba? Ona bakmamız lazım. Buğdayda herkes kabul ediyor ki geldiğimiz nokta artık hüsrana. Toprak Mahsulleri Ofisi bana göre şapkayı çıkaracak, ortak bir proje, ben ne yapabilirim? Ben nasıl tarıma küsen o çiftçileri tekrar toprağa kazandırırım? Ona bakmamız lazım.

Maalesef işte ben yoktum o kısımda 800 kilo veren -Sayın Zeybek söyledi- vallahi o verimin Türkiye’de ortalaması yok. Ben doktora yaptım, ıslahçıyım aynı zamanda. Sayın Genel Müdürüm, ben 800 kilo Türkiye ortalaması olan buğdaylar... Ortalama diyorum, görmedim, sulak arazide 1 ton veren çeşitler var ama o spesifik bölge, bizim 230-240 kilo ortalamamız var.

Şimdi buradan spekülatif bir yaklaşımla gidersek yanlış olur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – On dakika doldu Sayın Vekilim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Aradakileri satışmaları alacağım.

Biz hâlâ daha 19 milyon tonlardaysak o zaman bir sıkıntı var bizde. Bunu bizim, sen, ben değil... Bizim feryadımız neden bizim dövizlerimiz yurt dışına kaçtığını soruyorum ben. Bunu sorgulamak istiyorum.

Şimdi, ÇKS, Çiftçi Kayıt Sistemine kitlemişsiniz çiftçiye, eğer verimi ortalamasının üzerine aldığı zaman dekarı uymuyorsa ona siz destek dahi vermiyorsunuz Bakanlık olarak, siz değil, Bakanlık dedim. Şimdi bunların da çözülmesi gerekiyor ki çiftçiye rahatlatalım. Neden icralık olsun çiftçi? Demek ki bir yerde bir sorun var, sıkıntı var. Bizim o sıkıntıyı çözmemiz lazım hep beraber. Muhalefeti, iktidarı birlikte havuza gireceğiz, aynı havuza ve ülkenin gerçek sıkıntısı olan neden biz bu sorunları yaşıyoruz şu anda ona bakmamız lazım. En basit olay şu: Ya, işte 2002 biz buradaydık. 2002’de 2 milyon 700 bin çiftçiye aldınız ÇKS’yle kayıtlı, getirdiğiniz noktada 2 milyon 43 bine. Ne oldu çiftçiye?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Vekilim, lütfen sözlerimizi tamamlayalım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bitiriyorum Başkanım.

Şimdi, borcu aldınız 2 milyar 400 binden 170 milyara gelmiş. O zaman bir yerde sıkıntı var. Demek ki bu çiftçi kazanmadığı zaman üretemeyecek.

Onun için Sayın Genel Müdürüm yol yakın, bu ülkenin buğdayla ilgili, arpayla ilgili yeni bir vizyona, yeni bir stratejiye ihtiyacı var. Kısa vadede ve orta vadede planlarınızı koymanız lazım ve az önce de denildiği gibi lisanslı depo tamam ama sizin kendi depolarınız vardı, o depoların da tekrar faaliyete geçmesi lazım. Tekirdağ’da o sahildeki güzel siloların dolması lazım. Öncelikle özel sektörün değil kendi deponuzun... Yazıktır, günahıtr bu ülkenin kuruşunu harcıyorsanız düşümeniz lazım. Oradaki boşa giden paralar hepimizin parası diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Yavuzıılmaz.

DENİZ YAVUZİILMAZ (Zonguldak) – Evet, Sayın Genel Müdür...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Maskeyi takalım lütfen.

DENİZ YAVUZİILMAZ (Zonguldak) – Önce size güzel bir haber vereyim; biraz önce Covid test sonucum geldi, negatif. Mustafa Tuncer Vekilimizin de sonucu aynı dakikalarda geldi, ikimizin de negatif. Dolayısıyla ben konuşmamı bu şekilde yapacağım.

Öncelikle...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Maskeyi takın lütfen, lütfen.

DENİZ YAVUZİILMAZ (Zonguldak) – Kim diyor?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Lütfen... Ben diyorum, ben diyorum.

DENİZ YAVUZİILMAZ (Zonguldak) – Yani böyle bir kural en başında belirlememiştik, ben de böyle...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ama bakın sizin sağlığınız adına Sayın Vekilim, sizin sağlığınız adına, lütfen. Yani, bizden belki size geçebilir değerli Vekilim, lütfen. Bakın, bu kadar kalabalık...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şöyle söyleyeyim Başkanım: Zaten bugün burada olup da test yaptırmadan buraya gelen arkadaş varsa bu konuşmadan sonra bir pay çıkarsın, en kısa sürede testini yaptırmasını ben rica ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Lütfen, maskemizi takalım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Her konunun bir polemiğe dönüşme potansiyeli var artık burada dolayısıyla ben biraz daha sakin bir şekilde konuşayım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yok, bizim Komisyonumuz gayet sakin, uyumlu.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Öncelikle, emekli öğretmen anne-babanın bir çocuğu, bir milletvekili olarak başta Başöğretmenimiz Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere Türkiye’deki tüm öğretmenlerin Öğretmenler Günü’nü kutluyorum. Atanamayan öğretmenlerin de bir an önce bu sorununun çözülmesini diliyorum. Öğretmenler öğrencisiz, öğrenciler öğretmensiz kalmamalı diyorum.

Öncelikle, ben 2018 yılında Toprak Mahsulleri Ofisinin Yönetim Kurulunda ciddi bir değişiklik olduğunu söyledim, bununla ilgili bir de örnek vermek istiyorum. Bu, Sayıştayın 2016 yılı denetim raporunda var, Mesut Köse, Genel Müdür, başlama tarihi 22/9/2008, Genel Müdür olarak ayrılma tarihi 8/2/2016 yani sekiz yıl boyunca bu görevi yapmış. Dolayısıyla, buradaki analizim, bir çalışma ekibinin 2018 yılında kurumun yönetiminden tasfiye olduğu yönünde. Önemli bir konu, aslında Toprak Mahsulleri Ofisinin “Toprak Mahzunları Ofisi”ne nasıl dönüştüğüyle ilgili. Ben olaylara bakış açımızı biraz daha farklı bir perspektifle ele almak istiyorum, o da şu: Sunumunuzda “Benzer bir şekilde, mısırı ham madde olarak kullanan sektörlerimiz de ihracat rakamlarını yıldan yıla artırmaktadır. 2002-2019 yılları arasında mısır ithalatımızın değeri 8,7 milyar dolar iken mısır kullanan sektörlerimizin yapmış oldukları yumurta, beyaz et, nişasta gibi mamul madde ihracatı karşılığında 13,4 milyar dolar gelir elde edildiği görülmektedir. Bu ticaretten 2002 yılından bu yana ülkemiz ekonomisine 4,7 milyar dolar katkı sağlanmıştır.” Şimdi, bu konuda daha önce verilen soru önergelerine gelen yanıtlardan hareket ederek 24 Ekim 2019’da Ticaret Bakanlığına verilen bir soru önergesine gelen yanıtla göre, dâhilî işleme rejimi kapsamında yapılan bu işlemlerde 9.137 adet ceza kararı düzenlendiği yani bu işlemin usulüne uygun yapılmadığı -ithal ediyor ancak ihraç edip etmediği meçhul- ve tahakkuk eden ceza tutarıysa 418 milyon 762 bin 366 lira. Yani rakam görmezden gelinmeyecek kadar yüksek. Bu da 2002 yılından itibaren bu konuyu ele alırsak, yaklaşık aynı oran üzerinden hareket edersek 1 milyar dolar ceza demek. Buradaki temel nokta şu: “Bir malı yurt dışından ithal edeceğim, bunu işleyeceğim, yem olarak kullanacağım, bir şeyler yapacağım ve daha sonra da ihraç edeceğim.” dediğinde firma gümrük vergisi ödemiyor. Yalnız, bir sorun var, sorun da şu: İhraç edeceği malzeme –örnek veriyorum- yumurtaysa, yumurtadaki mısır oranını hangi laboratuvar da neye göre ölçümlüyorsunuz da orada kullanılan mısırın kullanılıp kullanılmadığını, hangi oranda kullanıldığını tespit ediyorsunuz? Bunu tespit etmenin çok mümkün olmadığı ortada. Dolayısıyla, burada, yapılmamış olan bir ticaretin, aslında ihracatın -yani buna kaçakçılık da diyebiliriz, kara para aklama diyebiliriz- aslında bir noktada önünü açan, yurt dışına yumurta yerine pinpon topu gönderip daha sonra kara parayı Türkiye’ye sokan, sokma ihtimali olan ve çok denetlenmesi teknik açıdan çok da mümkün olmayan bir durum söz konusu. Bunu da tahakkuk eden ceza tutarının sadece bir yıl içinde, 2019 yılı içinde 418 milyon TL olmasından anlıyoruz aslında. 2003 yılından itibaren ceza verilen firma ve şahıs toplamı 80.040, bunun 43.796’sı

da firma durumunda. Dolayısıyla, net olarak benim sorduğum soru şu: Dâhili işleme rejimi kapsamında mısır ithal ettiğinizde bunu, ihraç ettiğiniz yumurtanın içinde kullanılıp kullanılmadığını, hangi oranda kullanılıp kullanılmadığını laboratuvar ortamında nasıl ölçümlüyorsunuz? Soru bu.

Diğer bir konu da şu: Kurumun 2014 yılında 70 milyon TL kâr ettiğini, 2015 yılında 149 milyon TL kâr ettiğini, 2016 yılında 172 milyon TL kâr ettiğini, 2017 yılındaysa 267 milyon TL zarar ettiğini, sonra da kurumun yönetim kurulunun baştan aşağı değiştiğini görüyoruz. Bu 267 milyon TL'lik zararlar ilgili her ne kadar kısa bir açıklamanız olsa da bunu daha anlaşılır bir şekilde açıklamanızı sizden rica ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Buyurun Sayın Kaşıkçı.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Biraz önceki olaydan dolayı da üzüntümü belirtiyorum. Biz KİT Komisyonunda iki yıldır varız, çok güzel toplantılar geçirdiğimiz iki yılı geride bıraktık, ben inanıyorum ki önümüzdeki süreçte de sağduyuyla, bilimin egemen olduğu güzel toplantıları geçirmeyi ümit ediyorum.

Bu manada, iki yıllık süreçte şunu gördük: Daha önce bize yollanan Sayıştay raporlarına, üst komisyon raporlarına göre kurumlarımızın eksiklerini veya önerilerini görüp, gelip burada kendimizce bir katkı sunabilir miyiz? İki yıllık süreci bu şekilde geçirdik, inşallah, bundan sonraki süreçte de bu şekilde çalışmayı arzu ediyoruz.

Sayın milletvekillerimiz tarafından çokça ifade edildi, benim, Türk tarımı ve tarım ürünlerimiz açısından oldukça önemli gördüğüm lisanslı depoculukla ilgili küçük bir tespitim, daha sonra da Sayın Genel Müdürümden yazılı veya sözlü olarak cevaplamasını istediğim bazı sorularım var. Öncelikle, Sayıştay raporlarında lisanslı depoculuk konusuyla ilgili yani lisanslı depoculuğa geçmeden önceki Türk tarımı ve tarım ürünlerimizin stoklanması o kadar net bir şekilde izah edilmiş ki ben onu burada kısa bir şekilde sizlerle paylaşmak istiyorum. Aslında mesele şöyle başlamış: Genel Müdürlüğümüz küçük bir komisyon kurmuş, bu komisyonumuz sahada tespitler, çalışmalar yapıp daha sonra, Genel Müdürlüğümüze bir değerlendirme sunmuşlar. O komisyonun değerlendirmesi lisanslı depoculuktan önceki durumumuzu çok net bir şekilde ifade ediyor. Bir kere, TMO'nun, üreticilerinden satın almış olduğu ürünlerin yarısına yakın bir bölümünü toprak altında, ilkel koşullarda her türlü doğal risklere açık bir şekilde depolamakta olduğu, özellikle, taban suyunun yüksek olduğu Trakya bölgesinde açık arazide, sap saman üzerine yığın yapılmak suretiyle stoklanan ürünlerde tabandan başlayan ve stoklu ürünün iç kesimlerine yayılan bloklaşmalar, bozulmalar ve kayıplar meydana geldiği, “açık yığın” diye tabir edilen, açık arazide toprak içi stoklama yönteminde aşırı yağmur, sel ve benzeri afetlerin yanı sıra haşere ve diğer zararlılardan kaynaklanan kayıplar olduğu, TMO'nun depolama kapasitesinin yetersiz olduğu, mevcut depoların birçoğunun da havalandırma, toz toplama, sıcaklık kontrolü ve benzeri gibi bilimsel depoculuk kriterlerine sahip olmadığı, depo yetersizliği nedeniyle irili ufaklı çok sayıda depo kiralamak zorunda kaldığı ve bilimsel depo kriterlerine sahip olmayan kiralık depolarda bir yıldan fazla ürün depolanması durumunda çatlama, kırılma ve mikotoksin riskinin ortaya çıktığı, mısırdan yoğun üretim yapılan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde kiralananabilecek depo sayısı çok kısıtlı olduğundan Akdeniz Bölgesi'nden depo kiralınarak Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden bu depolara nakliye yapılmakta olduğu, bunun sonucu olarak yüksek miktarda nakliye bedeli ödendiği, başka bölgelere nakliyyede ürün fazla sayıda yükleme ve boşaltma cihazlarından geçtiğinden mısırdan çatlama ve kırılmaya neden olduğu. TMO'nun mevcut depolarının genellikle düşük kapasiteli ve çok fazla

noktada bulunması, işletme maliyetlerinin gerektiğinden fazla olmasına neden olmakta dolayısıyla maliyet kaynaklı olarak TMO'nun iç piyasaya yönelik satış fiyatlarının yüksek olmasına neden olduğu; düşük tonaja sahip çok fazla noktada depolar yerine merkezî noktalarda 30 ile 100 bin ton arasında değişen az sayıda fakat yüksek kapasiteli depolarda stoklama yapılmasıyla işletme maliyetlerinin büyük oranda düşeceği; söz konusu depoların yükleme ve boşaltma hızı yüksek olduğundan ürün alım ve satım işlemlerinin de hızlı olacağı; TMO'nun mevcut depolarının büyük bir bölümünün modern depoculuk kriterlerine sahip olmadığından ürün depolanması için gerekli kriterlere sahip yeni depoların yaptırılmasıyla birlikte gıda ham maddesi olan ürünlerin kalitesinin maksimum oranda korunduğu; sağlıklı depolarda stoklanmasının sağlanmış olacağı ifade edilmiştir.

Genel Müdürlük tarafından görevlendirilen komisyon, lisanslı depoculuktan önce Genel Müdürlüğe böyle bir değerlendirme yapmış ve ondan sonra da artık lisanslı depoculuk noktasında bir faaliyete başlanmış. İşte bu yaklaşım sonucu Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 ile 2018 yılları arasında TMO tarafından 1 milyon ton kapasiteli depo yapımı programa konulmuş. Ancak karşılaşılan birtakım problemler neticesinde uzun süreli kiralama garantisi verilerek özel sektöre depo yaptırılması gündeme alınmış. Gündeme alınan bu yeni yöntemde sıkıntılar yaşanmış ancak bugün itibarıyla -biraz önce de Sayın Genel Müdürün sunumunda ifade ettiği üzere- Türkiye'de lisanslı depo kapasitesi 6,7 milyon ton seviyesine ulaşmıştır. Sayın Genel Müdürün 2018 yılında KİT Üst Komisyon toplantısında ifade ettiği 2023 yılında 5 milyon ton kapasitesi hedefinin şimdiden çok üstüne çıkıldığı görülmektedir.

Sayın Genel Müdürüm, ülkemiz tarımı için çok önemli olduğuna inandığımız lisanslı depolama tesislerinin mevcudiyetinden son derece memnun olduğumuzu ifade ettikten sonra sözlü veya daha sonra yazılı olarak cevaplamanızı isteyeceğim sorularıma geçmek istiyorum. Türkiye'nin şu an itibarıyla lisanslı depo ihtiyacı var mıdır? 2023 yılı için yeni bir hedef ortaya koydunuz mu? Bu hedefin miktarı nedir? Hâlihazırda Türkiye genelindeki 6,7 milyon ton kapasiteli depolama tesisleri hangi bölgelerimizdedir? Hangi firmalarımızdan kiralanmıştır? Kapasiteleri nedir? Yıllık kira bedelleri ne kadardır? Bu lisanslı depoların özel ve kamuya ait ayrı ayrı da belirtilmesini ayrıca rica ediyorum. Özellikle, şehir merkezlerinde kalan, TMO'ya ait olan bilimsel ve modern depoculuk kriterlerine uygun olmadığı için satış yoluyla değerlendirdiğiniz taşınmazların listesini ve satış miktarlarını öğrenmek istiyorum. Son olarak da 2018 yılı itibarıyla kuruma ait taşınmazların yüzde 93'ünün ruhsatsız olduğu Sayıştay raporlarında bildirilmiş. Kuruma ait taşınmazların bugün itibarıyla son durumu nedir? Kamuoyunda imar barışı olarak bilinen 3194 sayılı İmar Kanunu'ndan yararlanılmış mıdır? Ruhsatlandırılan taşınmazlar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yürütülen Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi'ne girilmiş midir?

Ben, tekrardan Sayın Genel Müdüre, Sayın Bakanım, kurumdan gelen tüm arkadaşlara başarılar diliyorum.

Sağ olun Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Kaşıkçı.

Evet, son konuşmacı olarak Sayın Kirazoğlu, buyurun.

MEHMET SAİT KIRAZOĞLU (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, Bakanlığımızın kıymetli temsilcileri, kurum temsilcileri ve Sayıştay temsilcilerini saygıyla selamlıyorum.

Çok kısa birkaç hususa değineceğim. Belki salgınla daha iyi anladık ama tarım hakikaten çok çok stratejik bir sektör olarak önemini geçmişten bugüne devam ettiriyor. Bunun sürdürülebilir bir şekilde ülkemiz için devamı ve dolayısıyla üretici ve tüketici boyutuyla değerlendirilmesi gerekiyor. Şimdi,

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürümüz de çok takıldı da “Ofis çiftçinin kara gün dostudur, niye kara günü çıkardınız?” diye... Ben, bunu görünce şunu anladım: Aslında, hem kara gün hem iyi gün dostu dolayısıyla bunda bir yanlışlık yok ama ben de bir tavsiyede bulunacağım “Hem çiftçinin hem de tüketicinin dostudur.” diye ilave yapabiliriz. Çünkü Toprak Mahsulleri Ofisi görev alanı itibarıyla hem üretici açısından hem tüketici açısından çok ciddi bir önem arz ediyor. Fiyat dengelerinin yanı sıra hububat, bakliyat gibi ürünlerimizin temininde de tedarikinde de ve kıtlık dönemlerine hazırlık bakımından da daha da stratejik bir kurum olarak önemini gösteriyor.

Burada lisanslı depoculukla ilgili eklemek istediğim çok güzel sorular soruldu ve bugün burada çok ciddi katkılar oldu. Eski bir kamu yöneticisi ve KİT Komisyonunda Genel Müdürümüz oturduğu yerlerde oturarak bir şekilde hesaba çekilmiş bir kamu görevlisi olarak da bilgi ve veriye dayanan yapıcı eleştirilerin hakikaten bu kurumlar için çok değerli olduğunu, çok önemli olduğunu ve çok fayda sağladığını ifade etmek istiyorum. Bugün, genel olarak da tüm arkadaşlarımızın bu yönlü ciddi katkıları olduğunu gördüm ve hepsine teşekkür ediyorum.

Burada fındığın sözü edildi, tabii fındığın sözünün edildiği yerde Antep fıstığının sözünün edilmemesi mümkün değil. Antep fıstığı ağzımızın tadı; baklavanın, çikolatanın, pastanın ve birçok şekerlemenin en başat, en temel bileşenlerinden biri. Bu yıl bir lisanslı depo faaliyete geçti ilk defa Gaziantep’de Antep fıstığı için. Bu lisanslı depoların ne kadar verimli kullanıldığı, çiftçimizin bunu kullanmanın faydasının ne kadar farkında olduğu ve ne kadar erişebildiği konusunda soru işaretlerim var. Bu anlamda bu Antep fıstığıyla ilgili lisanslı depo da bu konudaki düşüncelerimi pekiştirdi. Ciddi bir şekilde bilgilendirme ve teşvik mekanizmalarının da çiftçimiz açısından oluşturulmasının faydalı olacağını düşünüyorum.

Yine, Tarım ve Orman Bakanlığımız bünyesinde -Sayın Bakan Yardımcımız burada- Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğümüz tıpkı kuru kayısı, kuru incir, kuru üzüm, fındık alımları gibi Antep fıstığıyla ilgili de önümüzdeki dönemlerde bir ihtiyaç olması hâlinde gerekli çalışmaları ve araştırmaları yapıyorlar. Bunun bir boyutunu da Toprak Mahsulleri Ofisimiz tabii ki söz konusu olursa üstlenecek. Fıstık, ağacın yetişmesi, ürün vermesi için on yıldan fazla bir bekleme dönemi olan bir ürün ve var yılı yok yılı var; bir yıl ürün veriyor, bir yıl vermiyor ve daha çok küçük arazilerde tarımı yapılan Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde Şanlıurfa ve Gaziantep başta olmak üzere yoğun bir şekilde küçük çiftçilerin yaptığı bir tarım çeşidi. Bu anlamda hem ihracatını teşvik hem kayıtlı altına alınabilmesini teminen ürün bazlı destekleme gibi birçok konuda Antep fıstığı üzerinde dikkatli etütlerin yapılıp çiftçinin ve tüketicinin korunması adına gerekli düzenlemelerin de sağlanması gerekiyor.

Bugün Öğretmenler Günü. Ben Sayın Vekilimin anne ve babasının ellerini öperek tüm öğretmenlerimizin Öğretmenler Günü’nü kutlamış olayım.

Tüm heyeti saygıyla selamlıyorum. Çalışmalarımızda kolaylıklar diliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, biraz önceki olayla ilgili kısa bir konuşma yapmak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Gerek yok, kapandı bitti.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hayır, hayır, hiç germeye gerek yok, ben kısaca bir şey söylemek istiyorum. Yani üzüntümü de beyan edeceğim, o açıdan söylüyorum bunu.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; biz, burada... Ben beş yılı aşkın bir süredir KİT Komisyonundayım. Burada en eski Ahmet Tan, Nevzat, diğer arkadaşlarımız, Mevlüt Bey varlar. Yani biz beş yıldır buradayız aşağı yukarı. Biz konuşurken asla kimseye hakaret edilmesini istemiyoruz ve

etmiyoruz da yani. Ama siyasi eleştiriler olacaktır, işte, kendi aramızda ufak tefek takılmalar, tartışmalar olacaktır, bunlar olağandır, yani bunları da olağan karşılamak lazım. Ama bizim, tabii, gerçekten, Sayın Genel Müdürlere, buraya gelen konuklarımıza hakaretvari konuşmayı uygun bulmadığımızı belirtmek istiyorum, kendi şahsım ve grupta beraber görev gördüğüm arkadaşlar adına. Ama tabii biz geçmişte birçok genel müdürü mahkemeye de taşıdık, yolsuzlukla da itham ettik, bunlar olağan şeylerdir. Bu siyasette bir dil, bir üslup vardır, o üslup temelinde biz bir kusur işlememeye özen gösteriyoruz.

Benim ricam şudur: Buradaki arkadaşlar -mesela o arkadaşımız tarımla fiilen uğraştığı için, bizzat işin içinde üretici olduğu için içi yanmış olabilir, sesi yükselmiş olabilir ama gayet de iyi niyetli bir arkadaştır- o açıdan, lütfen üzerine alınmasın, Genel Müdürlüğümüz, Bakan Yardımcımız zaten hiç alınmasınlar yani konuşurken bazen dil sürçebiliyor o açıdan ben uygun görmenizi rica ediyorum.

Bir de Deniz kardeşim konuşurken bir tashih yapmak istiyor, bir rakamda bir yanlışlık...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, sehven söyledim, tutanakta düzeltelim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Tutanakta düzelsin diye, o da şu...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben söyleyeyim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Teşekkür ediyorum.

Bir düzeltme, rakamı düzeltiyorum: 2003 yılından itibaren dahilde işleme rejimi kapsamında 43.796 firma ve şahıs adına toplam 80.040 adet ceza kararı düzenlenmiş.

Son söz de fındık alım fiyatlarının yükseltilmesini ve alım sürecinin uzatılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ben de teşekkür ediyorum tüm arkadaşlarımıza, konuşan arkadaşlarımıza.

Evet, burada çok şeyi konuştuk tarımla ilgili, özellikle pandemi döneminde daha da önemi artan, stratejik sektör hâline gelen tarımla ilgili; fındığı konuştuk, buğdayı konuştuk, Antep fıstığını da konuştuk ama şunun da konuşulmasını veya değinilmesini çok arzu ederdim: Küresel iklimin Türk tarımı üzerinde etkilerinin neler olduğuna da arkadaşlar tarafından değinilmesini arzu ederdim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Onar dakikamız vardı.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Tabii, Sayın Genel Müdürüm, bu konuyla ilgili bir çalışmanız varsa eğer, küresel iklimin uzun dönemde Türk tarımı üzerinde etkilerini bizim komisyon üyelerimizle paylaşırsanız memnun olurum, Bakan Yardımcımız da...

Tabii şimdi, Sayın Genel Müdürüm, sayın milletvekillerimizin görüşlerini, sorularını dinlediniz, şimdi soruları yanıtlamak üzere sözü size vereceğim, ardından da sayın Bakan Yardımcımıza vereceğim. Kısa kısa, çok kısa bir şekilde... Zaten yeterince bütün konulara burada değindik, öncesinde de sunum esnasında siz birçok konuya burada değindiniz. Onları tekrar etmemek adına kısa kısa değinin lütfen. Bir de ayrıca yazılı olarak da sorulara yanıt verebilirsiniz daha sonra.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle hem zatıalınıza hem de tüm Komisyon üyelerine değerlendirmeleri, katkıları, görüşleri için çok teşekkür ediyorum. Bütün görüşleri not almaya çalıştık, sayısal verilere ilişkin olanları yazılı olarak cevaplamayı tercih edeceğiz. Çoğunu da yazılı vereceğiz ama mümkün olduğunca, aldığım notlar içerisinde özellikle benim burada cevap vermemi gerektiren konulara da değinmeden geçmek istemiyorum.

Toprak Mahsulleri Ofisi kara gün dostudur. Bu, her toplantımızda dile getiriliyor. Bizden önceki yönetici arkadaşlarımız böyle bir karar almışlar. O zaman tasdik edilmiş, ilan edilmiş, asılmış, yazılmış. “Ofis çiftçinin dostudur.” demişler. Az önce Sayın Vekilimiz de katkı sağladı, her zaman dostu, iyi günde de kötü günde de dostudur. Ofisin “kara gün dostu” yazıp yazmamasıyla... Geçmişte yaptığı görevler hakkında bugün yapmadığı bir şey yoktur, aynı görevleri aynı anlayışla ve samimiyetle yapmaktadır.

Sayın vekillerimizce “Çeltik ithalinde sıfır gümrük” ifade edildi. Düzeltiyorum, çeltikte sıfır gümrük uygulaması başlamış değildir, öyle bir şey yoktur. Çeltikte sıfır gümrükle ilgili bir düzenleme bu sene için yapılmamıştır.

Uzun süreli kiralamaların kaldırılması Sayıştay raporlarında vardır, bununla ilgili yaptığımız değerlendirmeler zaten –konuşmamada da bahsetmiştim- sona gelmiş durumda. Arkadaşlarımız notlar yazdı getirdi ama hemen hemen 10 tane iş yeri kalmış, onlar da yapım aşamasında olduğu için bittikten sonra çoğu lisanslı depoya dönüşerek zaten bizim taahhüdümüz dışına da çıkmış oluyor. Dolayısıyla hem Sayıştayın hem de üyelerimizin sorularına cevaplar bir şekilde sanırım bir sonraki toplantıda gündeme gelmeyecek kadar hızlı olacaktır.

Şimdi, Değerli Başkanım, çok değerli üyeler; şu dosyada bir konuşma metni var ama konuşmamın başlangıcında da güncel piyasadan, yaptığımız işlerden son bir iki yıldaki ürünlerle ilgili iç piyasa, dış piyasa, verim, artış, teknik değerlendirme yaptığımı düşünerek ben size bir anlatım yaptım, konuşma yaptım. Hiçbir şekilde bunun bir siyasi mülahaza olacağı gönlümden de kalbimden de geçmedi işin doğrusu. Öyle anlaşıldığına da üzıldüm. Özellikle Atilla Vekilimin “Bundan sonra siyasi hayat..” dediği şeyi de ifade ediyorum: Kamuya görevimi memuriyetle sonlandırmaya niyet eden birisiyim, hakkıyla da yapmak kaydıyla inşallah. Bunun dışında aklımızda başka bir beklenti, niyet yoktur; onu açıklamakta da yarar var.

Bakliyatla net ihracatçıyız 2018 yılından sonra. Sayın Ömer Fethi Gürer Vekilimiz dedi ki: “Bakliyatla ilgili Tarım Bakanımıza soru sordum ‘Türkiye nohut ithalatı yapmıyor.’ dedi.” Sayın Bakanımızın ifade ettiği, Toprak Mahsulleri Ofisi nohut ithalatı yapmıyor. Şu anda da nohut yapılabilir. Kaliteli nohutu az miktarda getiriyorlar, Türkiye’ye satıyorlar ama yüzde 80 net ihracatçıyız. Nohutta herhangi bir bağımlılığımız yok dışarıya.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, kısa kısa Sayın Genel Müdürüm, epey uzadı çünkü.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Ekmek fiyatlarına çok önemli tesir ediyor. Bugün yapılan ihalede Ankara Halk Ekmek bizim buğday regülasyonundaki görevimizden... Başarisından dolayı Genel Müdürü aradım -131 liraya ihale yapmış- tebrik ettim Halk Ekmeğin Genel Müdürünü. “Daha da fazla verme.” dedim çünkü Ankara halkına hizmet ediyor. 131 liraya ihale yapmış, on gün evvel yaptığı ihale 135 liraydı; 4 lira düşmüş. “Keşke 130’un altına düşseydi.” diye kendisini de uyardım.

Orhan Vekilimiz, 1.520’den buğdayını satmış, keşke bize satsaydı, 1.650’den alırdık.

Randevu sistemiyle çalışıyoruz. Amasya Vekilimiz “Sıra bekliyoruz.” dedi. Yok öyle bir şey Sayın Vekilim. Toprak Mahsulleri Ofisi randevulu sistemle çalışıyor yıllardır ve randevu saatinde üreticilerimiz ürünü getirdiği takdirde teslim alıyor.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – On beş gün sonra getir, yirmi gün sonra getir...

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – On beş gün, yirmi gün sonra... Hayır, eğer rutubeti, başka bir şeyi varsa onu söylüyordur arkadaşlar, yoksa bizim randevu sistemimiz çalışır ve zaten bu sene çok fazla ürün arzı olmadı.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Bugün biçtiriyorum, on beş gün sonra getir.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Bütün konuşmalara cevap olarak söylüyorum: Toprak Mahsulleri Ofisinin verdiği fiyatlar taban fiyatlardır. Dolayısıyla bu sene tam anlamında oluşmuştur. Sayın Duayen Genel Müdürümüz az önce bahsetti, 1 kilogram buğday almadan, 1 kilo mısır almadan, 1 kilo pirinç almadan piyasada bir sıkıntı oluşmuyorsa TMO gene görevini yapmış sayılıyor ama biz, ben özellikle, tüm arkadaşlarımla beraber, özellikle alım yapılması kanaati ve kararlılığıyla hareket ediyorum. Bütün depoları açıyoruz, bütün depoları yani tesisli ekip statüsünde olan, sadece kışın güvenliğin beklediği yerleri bile eğer oraya bir traktör ürün gelecektse biz alacağız diye tüm arkadaşları talimatlandırıyorum ama fiyatlar bizim üzerimizde seyretti. On beş, yirmi gün iyi gitti, biz aldı; sonra, işte, başkaları aldı. Başka yerler aldı, sektör dışı alımlar oldu, pandemi oldu vesaire, fiyat da...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki Sayın Genel Müdürüm, artık diğerlerini de yazılı olarak verirsiniz.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Genel Müdürüm üç saat dinledi, bırakın üç dakika konuşsun ya.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Sayın Başkanım, almak istiyoruz, onu vurgulamıştım.

Mustafa Adıgüzel Vekilimiz fındıkla ilgili konuştu...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Arkadaşlar, düğmeye basmış olabilirsiniz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Genel Müdür üç saat dinledi, bırakın üç dakika konuşsun.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Sayısal olmayan, başka bakanlıkları ilgilendirmeyen ve Bakanlığımızın da birçok konusuna burada rahatlıkla, gerçekten samimi olarak, teknik olarak da cevap verebilirim. Ayrıca, maliyetler konusunda, buğday maliyeti, arpa maliyeti, hububat maliyetleri, bakliyat maliyetleri, fındık maliyeti, haşhaş maliyeti... Ben bir ziraat mühendisiyim, arkadaşlarımız da çok deneyimli. Toprak Mahsulleri Ofisi gerçekten bir uzmanlar kadrosudur. Ben bu ekibe, tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Maliyet çalışmalarında en ufak bir eksiklik yapmazlar. Geçen sene Orhan Vekilim açıklama yaptı “TARSİM’i ve tarla kirasını dâhil ediyor mu TMO?” diye. Bürosunu aradım, telefon ettim, not bıraktım; bilmiyorum ulaştı mı size. Bunlarla TARSİM’in 8 lira dönüm başına buğdaydaki sigorta bedelini, tarla kirasını da pandemi dolayısıyla en üst noktadan almışlardı arkadaşlar, hepsine dikkat ediyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - 2017 yılının zararı nasıl oldu?

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – 267 milyon. Onun notunu aldık, yazılı cevap vereceğiz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yazılı olarak verelim arkadaşlara Sayın Genel Müdürüm.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Bu, kur farkından kaynaklanan bir konuymuş, yazılı olarak gelecek.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, Sayın Genel Müdürüm, teşekkür ediyorum, sağ olun.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Ben teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun Sayın Bakan Yardımcım.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI MUSTAFA AKSU – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli milletvekillerimiz, Bakanlığımızın ve diğer kamu kurumlarımızın kıymetli temsilcileri; Bakanlığımızın ilgili kuruluşlarından biri olan Toprak Mahsulleri Ofisinin 2017-2018 yıllarına ait iş ve işlemlerinin değerlendirildiği bu toplantının ülkemiz ve kurumumuz adına faydalı geçmesini diliyor, Bakanlığımız adına hepinizi saygıyla selamlayarak başlamak istiyorum.

Başta şehit öğretmenlerimiz olmak üzere ben de çok değerli öğretmenlerimizin ellerinden öperek, Öğretmenler Günü’nü tebrik ederek konuşmama başlıyorum.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; içinde bulunduğumuz pandemi süreciyle beraber tüm dünyada gıda güvenliğinin ne kadar önemli bir mesele olduğunu bir kez daha anlamış durumdayız. Gıda güvenliğini anlamak ülkemizin milli değerlerini öne çıkararak olur; bunu da en yakın süreçte yaşadığımız itibarla sağladığımızı ifade etmek istiyorum. Dünyada çok az ülkenin dahi başaramadığı gıda arz güvenliğini bütün Covid süresince yerine getirdiğimizi ifade etmek istiyoruz.

Sayın Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri; doğru bilinen yanlışları paylaşmak üzere sayın vekillerimizle bir araya gelmeyi, onları davet etmeyi arzuluyorum. Örneğin, İlhami Aygun Bey’le biz bir hafta önce bir toplantı yapmıştık ve diğer vekillerimizi de ben şahsen davet edip TMO’yla gelecek yıla dair fikirlerinizi ve katkılarınızı almak istiyoruz. Bunun samimi bir ortamda daha geniş olmadan birkaç kişiyle, birkaç kişilik toplantılar hâlinde her hafta bu Komisyonun devamında yapmaya davet ediyorum. Dolayısıyla bir de şunu biliyorum...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Bakanım, söz uçar, yazı kalır.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI MUSTAFA AKSU – Yazarak çıkarız inşallah.

Şimdi, Kıymetli Başkanım, burada şunu gördüm: İlhami Aygun Bey’in değil mevzu heyecan, o tripot, şey mevzusundan dolayı olduğunu da gördüm, bizim bir hafta önceki toplantımızda çok keyifli bir şekilde Sayın Aygun’la sohbet ettiğimizi, katkılarını aldığımızı Tarım Komisyonu olarak yaptığımız bir toplantıda yaşadık. Dolayısıyla tripotsuz bir toplantı olması temennisini...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Kendisi burada değil, bu şekilde konuşmanız da doğru değil, yüzüne söylersiniz.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI MUSTAFA AKSU – O zaman ifade etmiş olalım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, Sayın Bakan Yardımcım.

Buyurun lütfen, hemen şey yapalım.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI MUSTAFA AKSU – Sayın Başkanım ve Komisyonumuzun değerli üyeleri; değerlendirme ve çok değerli bulduğumuz katkılarınızdan dolayı teşekkür eder, Komisyon toplantımızın yeniden hayırlara vesile olmasını temenni eder, tüm hazırunu sevgi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2017 ve 2018 yılı hesap dönemine ilişkin sonuç bölümünü ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Önce 2017 yılı sonuç bölümünü okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 31/12/2017 tarihli bilançosu ve 267.148.990,37 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi, 2018 yılının sonuç bölümünü okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 31/12/2018 tarihli bilançosu ve 5.853.303,98 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün 2017 ve 2018 yıllarına ait üst komisyon toplantısı tamamlanmıştır, tüm katılımcılara teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdür, teşekkür konuşması için buyurun.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Ben de Sayın Başkanımıza ve değerli Komisyon üyelerine çok teşekkür ediyorum.

Bir kere daha görüşleri, değerlendirmeleri tarafımızca not alındı, hassasiyetle dikkate alınacak. Ben de çalışmalarımı bir yol haritası olarak Sayın Bakanımın da paylaşacağım, üst makamlarımızla da paylaşacağız.

Tekrar teşekkür ediyorum, hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ben de teşekkür ediyorum.

Çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, gündemimize 25 Kasım 2020 Çarşamba günü saat 14.30'da TÜRK SAT Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme AŞ'nin 2017 ve 2018 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam edeceğiz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.16

